

A legrégebb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik mindennap.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 128. SZÁM. TWENTY-EIGHTH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombat, 1918. Május 25. HUSZONTYOZADEK SZYFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

NÖVEKSZIK A GYŐZELMI ALAP

RÉMÜLET A NÉMET FŐVÁROSBAN.

FÉLIRATBAN KÉRIK A CSÁSZART, HOGY VESSEN VÉGET A LONDON ELLENI LÉGITÁMADÁSOKNAK.

London, május 23. Amsterdamból érkező híradás szerint a Rajna folyó menti német városokat az utóbbi időben sűrűn látogatták meg az angol repülőgépek. Sikeres bombázásokkal nemcsak hatalmas károkat okoztak, hanem sok emberélet is elpusztítottak. Azóta a Rajna menti német városok lakossága általános rettegések között él.

Amint kiadják a vérszemet az ellenséges légi támadás közelítésére, a lakosság valóságos pánik veszt erőre az egyes városokban és rémülve keresnek menedéket a pincékben és más biztonságos helyeken.

Kölnben és más helyeken most a város legelőkelőbb polgárai között mozgalom indul meg a támadások beszüntetésére. Általános ugyanis a vélemény, hogy az angol repülőgépek azért intéztek támadásokat a nyitott városok ellen, hogy visszatérjék a német légitámadásait London ellen.

A TENGERALATTJÁRÓK MŰKÖDÉSE.

London, május 23. Az angol admirális még március hó végén beszüntette volt a tengerreli hadjárat pusztításának heti közzétételét és arra a megállapodásra helyezkedett, hogy ezen túl csak havonta közzé kimutassa a veszteségeit. Az első kimutatás most tette közzé az admirális. A kimutatás április hónapról szól és a szeriat a süvegtészek és semleges államok hajóvesztéseit 84,383 tonnát, Anglia hajóvesztéseit pedig 220,700 tonnát, vagyis az összes április havi veszteség 304,082 tonnát tesz ki.

A GYŐZELMI ALAP KAMPÁNY.

Hatalmas sikerrel halad előre a gyűjtés.

Washington, Május 23. A Vörös Kereszt egyesület főhadiszállásához beérkezett jelentések szerint a gyűjtés országsszerte rendkívül nagy sikerrel halad előre. A jelekből most már teljes bizonyossággal lehet következtetni arra, hogy nemcsak elérik a százmillió megállapított kvótát, de jóval felül is fogják haladni azt. Egyes államok máris túllépték a rájuk kivetett kvótát, hasonlóképpen számos város is már a kvótáit felül végzi a gyűjtéseket.

HOLLANDIA TILTAKOZIK

Washington, május 23. Hollandia nem tud belemenyugodni abba, hogy Anglia és az Egyesült Államok elfoglalták az angol és amerikai kikötőkben vesztelő hajóit. A holland kormány a washingtoni holland legáció útján megint jegyzéket küldött az amerikai külügyminiszterhez, amelyben azt mondja, hogy az Egyesült Államok kormány a hajók elfoglalása ügyében küldött jegyzékében a holland kormány ellenesére nem válaszolt.

A külügyminisztériumban a jegyzékre vonatkozólag nem voltak hajlandók nyilatkozni és még csak arra vonatkozólag sem, hogy összefüggésben van-e a holland kormány azon intézkedésével, hogy holland hajók a holland kikötőket nem hagyhatják el. A kormányhoz közel álló körökben eredő, nem hivatalos értesülés szerint a holland kormány ezt az intézkedést azért léptette életbe, mert a német kormány a hollandi hajók részére a safe conductot nem akarta biztosítani.

A SZIBÉRIAI KÉRDÉS.

A szövetségesek örömmel vennék, ha úgy Japán, mint Kína csapatokat küldenek Szibériába.

Tokio, máj. 24. Japán és Kína meggyezése arra vonatkozólag, hogy az érdekeiket katonailag, kereskedelmi és politikailag megvédik Szibériában, valószínűleg arra fog vezetni, hogy a két ország csapatokat fog küldeni oda.

Hir szerint a szövetségesek, különösen pedig Anglia és Franciaország nagy örömmel fogadták ezt a tervet. Egyrészt azért, mert a szövetségesekre nézve Szibériában veszedelmesnek tartják a helyzetet a németek egyre erősödő befolyása miatt, másrészt pedig azért, mert azt hiszik, hogy ezzel a lépéssel közelebb hozhatják a győzelmet a szövetségesek számára.

A japán hadvezetés készen van arra, hogy a szükséges lépéseket megtegye, de kormánya erre vonatkozólag még nem határozott véglegesen. Azt hiszik, hogy a kormány csak akkor fogja erre nézve a beleegyezését adni, ha Washington nem támaszt semmi nehézséget.

AMERIKAI KATONÁK AZ ELSŐ HADVONALBAN.

Uncle Sam ez erős és ügyes fiait abban a pillanatban kapta le a fotografus, mikor megérkeztek az első hadvonalba. Tudva, hogy a katonák ebben a vonalban pusztításokat leggyakrabban veszélynek kitéve. De, ugyancsak, a fiuk nem valami sokat törődnek a veszedelemmel. Legelőször is azt igazolja az alatti kép, amely azt a jelenetet mutatja be, mikor a harc közben kifáradt hősök hozzáülnek a nagyszerű lunchhoz, mi a kifáradt testreknél valószínűleg nagyon jól esik.

FŐHADBIRÓ A SLACKEREK ELLEN.

A KATONAKÖTELESEK NEM VONHATJAK KI MAGUKAT A SZOLGÁLAT ALÓL.

CROWDER FŐHADBIRÓ INTÉZKEDÉSEI.

Washington, május 23. Az elmúlt hetekben több ízben megemlékeztek a panaszok arról, hogy katonaköteles sorban levő fiatal emberek kivontak, vagy ki akarták vonni magukat a katonai szolgálat alól. Azon a címen, hogy olyan foglalkozást töltenek be, amelyet "hasznos"nak kell minősíteni s amely elengedhetetlenül arra kényszeríti őket, hogy idehaza maradjanak. Egy csomó ilyen érveléssel felsorolja katonaköteles fiatal emberek sikerült is elérni azt, hogy otthon maradjon, habár voltaképpen semmi féle jogcímre sem volt erre a kényvelme, sőt sikerült még azt is kikerülniük, hogy a háború szükségleteivel kapcsolatos munkáikat köztöltsenek be.

Crowder főhadbíró ezeknek a fiatal embereknek a kényelmes sorába most egy legújabb rendelkezéssel alaposan beleavatkozott.

NYILATKOZNI FOG AZ ELNÖK.

AZ OLASZ HÁBORÚ ÉVFORDULÓJÁN BESZÉDET FOG TARTANI WILSON ELNÖK.

Washington, Máj. 23. - A Fehér Házból érkező hírek szerint azon az ünnepélyen, amelyet abból az alkalmából rendeznek, hogy Olaszország most harmadéva belépett a világháborúba a szövetségesek oldalán, az ünnepi beszédet majd Wilson elnök fogja megtartani. Az évforduló pétkéire esik, a mely napot az elnök Olasz napnak jelölte ki és elrendelte, hogy azt az országban mindenütt megüljék. E napon a hivatalos palotákban és középületekben a csillagszöveg mellett az olasz zászlót kiültetik, ezzel is jelezve Amerika elismerését Olaszországgal szemben, hogy immár három év óta küzd a demokrácia diadaláért. Az elnök beszédét még az nap magában fogja tartani, ahol a bizonyára rendkívül mély benyomást fog gyakorolni az olasz népre.

Megakakarták szöktetni a volt orosz cárt.

Megkettőztetik az őrséget.

London, Máj. 23. Amsterdamba érkező moszkvai jelentések szerint csaknem kis híján mult, hogy a volt cárt el nem szöktették az Ural hegyes közt levő Ekateringburgból. Állítólag német segítséggel tervet szöktetett a volt cárt megszöktetésére és csak az őrség éberségének köszönhető, hogy végre nem hajtották azt. A Bolsevik kormány most megkettőztette a volt cárt őrségét és teljesen megszüntette az eddig élvezett kiváltságait. A volt cárt most úgy él, mint egy valóságos fogoly.

A TENGERT FAKLYÁJA.

Egy gőzös elégett a tenger közepén.

Seattle május 23. Az Osaki Shosen Kaisha japán hajózársaság Burma Maru nevű hatalmas gőzösét végzetes szerencsétlenség érte Japánba való útjában. A gőzösön tíz keletkezett, amely oly rohamosan terjedt tovább, hogy mielőtt utját állhatták volna, elérte a kazánházat, mely felrobbant. A robbanás következtében az egész hajó lángba borult. A gőzös személyzete mentőeszközökkel és magára hagyta a tengerre, amely esakhamar elűljött. A gőzös szikráviro útján mindjárt a tűz elharapódzása után segítségért kért, amelyet egy közeli hajó felvette és megmentette a legénységet.

NÉMETORSZÁG UTOLSÓ ERŐFESZÍTÉSE.

Egy angol katonai szakértő véleménye Németország gazdasági és katonai helyzetéről.

London, május 23. Bepington, a német katonai szakértő, aki a háború alatt a legismertebb, hosszabb ideig Németország gazdasági és katonai helyzetéről és azon véleményének adott kifejezést, hogy Németország egyelőre még bírja a harcot, bármennyi erőt pazarolt is el a háború tartama alatt. Megállapítja, hogy Németország gazdasági helyzetének helyes megállapítása rendkívül nehéz feladat, főként az élelmiszerkérdés kapcsolataiban.

ból, ha nehézségek útján is, ha erőszakos eszközökkel is, sikerült annyi élelmiszert előhozakodnia, ami egyelőre ha nem is teljesen elegendő, de legalább annak a látszatát keltezi, hogy továbbra is folytatja a hadviselést. Azután az a körülmény, hogy a német hadvezetés gondoskodik arról, hogy a hátréren levő katonák élelmiszert szempontjából nélkülözéseket ne szenvedjenek, ugyancsak lényeges pont és érthetővé teszi azt, hogy miért tudja Németország azt a látszatot kelteni, mintha még nem fáradt volna bele teljesen a háborúba. De ez csak a látszat - mondja az angol katonai szakértő.

A német hivatalos jelentések a gazdasági helyzetre vonatkozólag mindig bizakodó hangnagra. Elvéve megcsinálják ugyan az, hogy a német hivatalos jelentések figyelmen kívül hagyják az esetleges rosszabb és sűrűbb idők, de általában következtetéseket az optimistákus hanghoz. Ezen szemben idegenek, akik a háború tartama alatt, különösen az utóbbi hetekben Németországból eltávoztak, arról számoltak be, hogy Németország gazdasági helyzete, különösen az élelmiszerkérdés szempontjából tényleg katasztrofális.

A helyzet körülbelül ez: bizonyos, hogy magának a szorosabban vett Németországnak a gazdasági helyzete kritikus állásba került. De bizonyos az is, hogy a német hadvezetés a kormány közreműködésével, a saját szempontjából helyes gazdasági és hadtérít politikát folytat akkor, amikor a keleten a gazdasági államok készletét biztosította a maga részére. Ha Oroszország, Ukrajna és Románia nem lennének mezőgazdasági országok, akkor alkalmatlanok már teljesen a gazdasági tönk szélén állana Németország, de ebből a három országból, ha nehézségek útján is, ha erőszakos eszközökkel is, sikerült annyi élelmiszert előhozakodnia, ami egyelőre ha nem is teljesen elegendő, de legalább annak a látszatát keltezi, hogy továbbra is folytatja a hadviselést. Azután az a körülmény, hogy a német hadvezetés gondoskodik arról, hogy a hátréren levő katonák élelmiszert szempontjából nélkülözéseket ne szenvedjenek, ugyancsak lényeges pont és érthetővé teszi azt, hogy miért tudja Németország azt a látszatot kelteni, mintha még nem fáradt volna bele teljesen a háborúba. De ez csak a látszat - mondja az angol katonai szakértő.

BALFOUR LEVELE A POLGÁRMESTERHEZ.

Az angol külügyminiszter közli vele, hogy csak abban az esetben kaphat utlevelet az amerikai utra, ha az összes irrományokat, amelyeket magával akar vinni, előzetesen rendelkezésére bocsátja az angol kormánynak.

Dublin, május 23. A Mansion Houseban a sorozás-ellenesek meggyűlést tartottak, amelyen jelen volt Dublin városának polgármestere is. A polgármester felolvasta azt a levelet, amelyet Balfour külügyminiszter intézett hozzája s a melyben közölte vele, hogy csak abban az esetben kaphat utlevelet az amerikai utra, ha az irrományokat, amelyeket magával akar vinni, előzetesen rendelkezésére bocsátja az angol kormánynak.

AZ EURÓPAI HARCTEREK.

A NÉMETEK KÓRHÁZAKAT BOMBÁZTAK. - SZÁZAKRA MEGY AZ ÁLDÓZATOK ÉS A SEBESULTÉK SZÁMA. SZÜNTELENEK A HARCOK.

Az európai harcsteren a helyzet semmit sem változott. A nyugati fronton teljesen szünetelnek a harcok és csak kisebb helyekről csaták fordulnak elő. Egyes hadvonalakon, valamint az utégek vannak munkában bizonyos helyeken. Annál nagyobb tevékenységet fejtenek ki a repülőgépek és minduntalan hatalmas légi harcok keletkeznek a front egész hosszában. E légi harcokban sikeresen veszik ki részüket az amerikai hadipilóták, akik érzékeny pusztításokat okoznak a németeknek hadvonalai bombázásával.

hogy a magasból nem vették észre a Vörös Kereszt jeleit, de különben is mindazok a kórházak és Vörös Kereszt helyiségek, amelyek vasuti vonalak mellett fekszenek, nem képezhetnek kivételt, mert stratégiai szempontból kénytelen bombázni a vasuti vonalak menti területeket. Londonban épp úgy, mint Párisban, rendkívül nagy felháborodást keltett a német repülőgépek támadása a kórházak ellen.

Az olasz frontokról érkezett jelentések szerint úgy a hegyvidéki fronton, mint más vonalak mentén folynak a harcok. Leghevesebbek a csaták az asiagoi fennsíkán. A Piave mentén az utégek vannak hatalmas munkában.

Az olasz frontokról érkezett jelentések szerint úgy a hegyvidéki fronton, mint más vonalak mentén folynak a harcok. Leghevesebbek a csaták az asiagoi fennsíkán. A Piave mentén az utégek vannak hatalmas munkában.

FÖLDRENGÉS.

Washington, május 23. Az állami szeizmográf jelentése szerint az Egyesült Államok déli részén valahol földrengés volt. A földrengés helyét eddig pontosan megállapítani még nem sikerült.

A SZULTÁN POHÁRKÖSZÖNTŐJE

DISZEBÉD KÁROLY KIRÁLY TISZTELETÉRE.

Amsterdam, május 23. - Konstantinápolyból érkező híradások szerint Mohamed szultán a Yildiz-palotában díszbédet adott Károly király és felesége, Zita királynő tiszteletére. A díszbédben a király és a szultán környezetén kívül számos török főméltóság is jelent volt. Az ebéd után pohárköszöntők is hangzóttak el. Károly király pohárköszöntőjében Mohamed szultán és a török népet üdvözölte, mint a török népet üdvözölte, mint a török népet üdvözölte. Mohamed szultán pohárköszöntőjében pedig a többek közt ezeket mondotta: "A brest-litovai és a bukharesti béke, amelyvel megszüntették a további harcot a központi hatalmak és egyrészt Oroszországot, másrészt pedig Románia között, a legteljesebb bizonyosság mellett, hogy a központi hatalmakban megvan az esélyük és az óhaj arra, hogy véget vessenek ennek a kegyetlen háborúnak. Bizon benne, hogy a végső győzelem a mi részünkön lesz és e végső győzelem elő fog segíteni bennünket abban, hogy nemzedékre kiadó békét teremtsünk meg, amely alatt minden nép békecsend haladhat előre a boldogulás útján."

Mindezt pohárköszöntőként természetesen rendkívül nagy lelkesedéssel fogadták. Erődes az első alkalom a török társaságban, hogy Károly király fogadásánál a szultán háromhölgyei is megjelentek rangjuknak megfelelően egy részükre készített várteremben. A két uralkodó egymást kölcsönösen táborasernagygyá nevezte ki. Károly király és Zita királyné kedden távoztak el a török fővárosból. Elutazásuk alkalmával megismételték azok az ünnepségek, amelyek fogadásuk alkalmával végbementek.

ÚJABB ADÓJAVASLATOK.

Kérdéses, hogy a kongresszus a jelen ülés szakában foglalkozni fog-e újabb adójavaslatokkal.

Washington, május 23. A érveket, amelyek alapján szükségességnek találja azt, hogy bizonyos adójavaslatok még a kongresszus elnapolása előtt elintézzeszenek. Az elnök a pénzügyminiszter érveinek a vizsgálatába bocsátotta s kétségtelen, hogy a véleményét arról az ügyről a kongresszus vezérlellyel folytatandó tanácskozáson nyilvánítani fogja. Közvetlenül a tanácskozások előtt még eszmecserét fog folytatni McAdooval, mert még akar győszólni arról, vajjon az ország pénzügyi helyzete feltétlenül megköveteli-e azt, hogy csak az adójavaslatok még a kongresszus jelen ülésében tárgyalassanak.

McAdoo pénzügyminiszter az elnök elé terjesztette azokat az érveket, amelyek alapján szükségességnek találja azt, hogy bizonyos adójavaslatok még a kongresszus elnapolása előtt elintézzeszenek. Az elnök a pénzügyminiszter érveinek a vizsgálatába bocsátotta s kétségtelen, hogy a véleményét arról az ügyről a kongresszus vezérlellyel folytatandó tanácskozáson nyilvánítani fogja. Közvetlenül a tanácskozások előtt még eszmecserét fog folytatni McAdooval, mert még akar győszólni arról, vajjon az ország pénzügyi helyzete feltétlenül megköveteli-e azt, hogy csak az adójavaslatok még a kongresszus jelen ülésében tárgyalassanak.

McAdoo pénzügyminiszter az elnök elé terjesztette azokat az érveket, amelyek alapján szükségességnek találja azt, hogy bizonyos adójavaslatok még a kongresszus elnapolása előtt elintézzeszenek.

ZOTT BA. ES NAGYON adhatunk ker ingyen tarthatnak. árdában sok ánd állandó munkást. ájával jár. k. Nötlen só ellátást. ZETÉS. FARMOK. A Grand River Painesvillehez, 8 200 gyümölcsfával. E. E. Buchner 1875 Cleveland, O. 122-24. A talpa alá, 10 akér földet. 2729 E. 92 n. Cleveland, O. 120-22. székely és egyéb végeit oleson elve Rd. 2-ik emelet. 122-24. davenport eladó. eye Rd. 122. gázos kályha elutána eladó. 2729 E. 92 n. Cleveland, O. 120-22. légiép lemezekkel eladó. 3111 West et, közel a Clark land, Ohio. 115-135. hadó két darab hákaratos tomor nő lehet nézni a Szabadságban, 700 Huron O. 113-15. ANGOLUL. 14 éve tanítjuk az angolul. Kérjen látogatást könyvesboltunk. Cim: Mandel rd., A. New York. 111. NYOSOK. Magyar orvosok és sebészek orvosi tudományok tanára. St. Louis, Mo. GYELEM! ÉREK! kik állandó jó hírből. ahol jól megkérdezzük az alant jó bányája van, me alatt. Nyolc év, tiesta szén, a földesnek, tomasz keresete árnó tágas iskola ahol akar, hat szalon. A házak székely bekerített. A házakban van. k. kápnak bár. et jó munkások. szással küldet. Pittsburgh, Pa. pontá háromszáz is küldendő. Company Division. bővebb felvilágoság irrodájába, a Building, Pitts- kez 122. és truckszállítótelepen van. el a telephez. kre, tisztogató naponta 5-110-24

szabadság (LIBERTY) The oldest established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada. Founded by: E. T. Kohányi. TWENTY-EIGHTH YEAR. Published daily except Sunday by The Szabadság Printing and Publishing Company. Tel: Bell. Main 3536. - Coy. Central 1231. SUBSCRIPTION \$6.00 PER ANNUM. - EXCEPT IN CLEVELAND. Entered at the Cleveland, O. Post Office as Second Class Matter.

szabadság A legnépszerűbb és legkedveltebb magyar lap Amerikában. Alapította: Kohányi Tihamér. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. Megjelen mindennap. Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapkiadó Társaság. ELOFIZETÉSI ÁRAK: Az Egyesült Államokban és Kanadában: Magyarországra és Clevelandban: Egy évre \$6.00 Mindennap egy évre \$8.00 Fél évre \$3.00 Mindennap fél évre \$4.00 Minden levelet így tessék címezni: SZABADSÁG 702 Huron Road, Cleveland, O. New Yorki irodánk címe: Room 903 Tribune Building, 154 Nassau Street, New York.

CIMEK ÉS RANGOK.

Az emberi húság természetrajzát ismeri a világ, de csak nagyjából. Ha igaz, hogy ahány ház, annyi szokás, az is igaz, hogy ahány ember, annyi árnyalata van a kiválóság vágyakozásának. Így a húságok általánosságban nem lehet meghatározni sem, de amit mindenki a saját felfogása szerint ismer, azt meghatározni úgy is szükséges.

Az élet furcsaságai közé tartozik, hogy a tudomány, a legdemokratikusabb emberi kincs terjesztője is kapva-kapnak "a jól megérdemelt" kitüntetésen. Ha nem volna így, a magyar egyetemek méltóságos címekkel ékes tanárai nem fognák olyan kegyetlen keresztüztübe azt a szerencsétlen jelöltet, aki a rendes nagyságos urazásnál elfelejtett magasabb címet alkalmazni.

Lehet azonban, hogy a magyar középosztály a háborús áldozatok temérékében bizonyos határig feláldozta a titulat is, de hogy a báróból szivesen lesz gróf, arra elég felhívni a Burián példáját. A magyar-osztrák külügyminiszter, aki hivatalból "kegyelmes ur" és így állásánál fogva lefektö a hét és kilenc ágú korona címhez való jogát, ez előtt báró volt, de a román békeszerződés megkötése után gróffá lett. A királyi kegyelem megjutalmazta azért, amit tulajdonképpen elődje, Czernin gróf csinált meg. Így tehát Burián ingyen jutott a grófi díszjelzőhöz; mások nagy summa pénzt is szivesen fizetnek érte.

A háborús egyenlőség rettenetes idejében sokkal kirívóbb a királyi kegyelmeztetésesztő hatalma, helyesebben mondva: mosolya, mert hiszen a harcúterén a katonai életben is megszűnik a ráterítési. A rang nem az emberi hanem a hivatal jelzője azok között, akik a sánccsárkokban együtt küzdenek és a szenvedésben olyan közel vannak egymáshoz. A hősi tett megjutalmazása más lapra tartozik, mert sem a hivatal, sem a születés véletlenségét nem köti ki előfeltétel gyantán.

Észak-Amerikának egyik felében, az Egyesült Államokban a polgári egyenlőség nem ismer rangfokozatot. A béke vagy a háború idején teljesített kiváló szolgálat csak a kötelesség teljesebb mértékű betöltését jelenti és mint ilyen, általános elismerésben részesül. Ennél szebb kitüntetését pedig senki és semmi sem adhat.

Ha a kanadai törvényhozás akaratának London érvényt szerez, Észak-Amerika másik felében is megfogytatkozik a főr. Borden miniszterelnök ugyanis a háborús idők törvényhozási rendszere szerint az angol kormánynak bejelentette, hogy Kanada saját fiai számára a jövőben lemond mindenféle civil kitüntetésről és rangról. Katonai érdemekért is csak a miniszterelnök ajánlatára lehet valakit kitüntetéssel vagy mágnás-ranggal megjutalmazni. Emellett az előterjesztésben szó esik az örökletes címek adományozásának végleges megszüntetéséről, sőt arról is, hogy a most viselt rangjelző címek bizonyos idő múlva az örökösök jogának felfüggesztésével érvényüket veszítik.

A demokratikus Kanadában régi keletű és nagyon erős a főrang elleni tiltakozás. Ha az angol király valamelyik kanadai lakost ilyen módon tüntette ki, a közvélemény helytelenítő szavával találkozik. De azért a divat fermaradt és most, hogy a háboruban olyan sok kanadai szerzett kiváló érdemet, a címbelet jutalom divatja is megnövekedett. De megnövekedett, általánosabb lett a demokrácia szellemével ellenkező kegyosztás elleni tiltakozás is és most a hivataos tiltakozásban a "Sir"-nek titulált Robert Borden bejelentette, hogy Kanadában nem kell a rang. Az ellenzék vezére, Wilfrid Laurier, aki pedig szintén "Sir", teljes erejével támogatja ezt az óhajt.

Az anya-ország, Anglia, bizonyosan meghallgatja annak a népek a kérelmét, amely oly sokat áldozott érte. Ha a rendeletet a londoni kormány jóváhagyja, ebben a hatalmas világrészben a polgári egyenlőség levelei magáról azokat a trónokra emlékeztető cífraságokat, amelyeket az uralkodó népakarat vagy mosollyal, vagy boszankodással tüntetett meg.

Kanada az Egyesült Államoktól megtanulta, hogy a polgári jog általános, egyenlő értékében a demokrácia nagyszerű és valódi kitüntetés osztogat!

AZ ÉHSÉG ÁLDOZATA.

Lissabon, május 21. - Egy pok óta nem evett s a gyomra Huerta neví ötven estendő ember nyögött szombat este a volt királyi palota közelében. Elszállították a kórházba, ahol két óra múlva meghalt. Az orvos vizsgálata megállapította a szerencsétlenről, hogy már na-

A buvárhajók ellen.

Anglia és Amerika megfellekto Németország legnépszerűbb fegyverét. A német buvárhajó-hadjárat nem mondott csütörtököt, de nem is érte el azt a célt, amelyet a Tirpitz-csoport olyan biztosa vett. Az angol admirális jelentéseiből ugyanis megállapítható, hogy a német tengeralattjárók a "vadászatra" sokkal alkalmasabb tavaszi hónapokban huszont százalékkal kevesebb kárt tettek, mint a télen. Pedig az is bizonyos, hogy az újabb buvárhajók elől jeiknél tökéletesebb és nagyobb harc képességgel lesik az áldozatot. Így tehát a pémet számítási a védelmi eszközök gyors tökéletesítése huzta keresztül.

Azok az eszközök, amelyek a buvárhajót 10 mérföldnyi távolságban elárulják, a gyors vadászajók tömege, a tenger mélyében robbanó bomba és az azot külvő gépezet tökéletesebb, új fajta aknák és más kísérőlekek lesik, pusztítják a tenger fullánkját. Ezek a védelmi fegyverek nem egyenként, hanem összességükben eredménykivertik a tengeri forgalmat és amerikai csapatszallító hajót némi eredménnyel csak egyszer tudni a tengeralattjáró megtámadni, így azután az amerikai közönség figyelmé a szárazföldi esatastereken függ.

Még néhány hónappal azelőtt alig mertek volna arra gondolni, hogy innen egy hónap alatt kétszáz ezer euról több katonát küldjenek Európába, már pedig most május havában annyival fog szaporodni a francia földön küzdő amerikai haderő.

Ezelőtt sokszor megtörtént, hogy a tengeralattjáró kiszemelt zsákmánya ellen ágyútűzzel is felvette a harcot. Mostanában másként áll a helyzet, mert valóban kell magát. Gyáva lett. Azért tette a sokféle ellenfegyver. Nem hagyta el a tenger és pusztító hatalma nem szűnt meg teljesen, de pórázra fűzték és nem döntheti el a háboru sorát.

A nagy közönség nem ismeri a tenger veszedelmét fenyegető veszedelmes eszközöket, de az eredményt ismeri és az eredményből tudja, hogy a tengeri forgalom állandó fentartására és fejlődésére biztosan lehet számítani. A hivatalos körök nem árulják el a védekezés eszközeit és módjait, de nem is állnak meg, hanem folytonosan fejlesztik és tökéletesítik az eljárásat.

A buvárhajó elleni hadjáratban Amerika tekintélyes szerepet játszik. Gyors torpedó zuzóival az angol partvidéken rendkívül értékes szolgálatot teljesít és a Frod gyár nemso-kára óriási tömegekben bocsátja vízre azokat a kis hajókat, amelyek, mint mondják, a buvárhajók legveszedelmesebb ellenségei lesznek.

A Zebrügge és Ostende ellen intézett angol támadások sikerét sem lehet elvitatni. Ezen támadások alkalmával a buvárhajók fészékét sikerült eltorlaszolni. Emellett Skócia és Norvégország között az angol tengerészlet temérék aknákat helyezett el és így nagyon megnövekedett a tengeralattjárók vadászata.

Az Északi-tenger aknákkal való megrakása az angol tengerészlet védelmi hadjáratának kiterjedtségét bizonyítja. A szigetország azonban a védelmi hadjáratnál a tengeren sem elégségg meg, hanem a buvárhajók támadására is mindig több és több eszközt alkalmaz.

TESTÉN HORDOTT PÉNZE

nem hoz kamatot és azt el is veszíti. Ellenben ha azt nálam dollár-betétre elhelyezi, az 8% kamatot hoz és teljes biztonságban van. Bankom New York Állam felügyelete alatt áll.

KISS EMIL BANKER

133 SECOND AVENUE NEW YORK, N. Y.

A magyar Amerikában.

(Cs. E.) A magyar lélek felébredt Amerikában. Évtizedes álom szakadt meg ezzel. Az ébredés nem véletlenségből történt; a magyar kialudta magát és természetesen következő az ébredés ideje.

Nem egészen közönséges dolog, hogy a magyar Amerikában ébredt fel, mert a magyar nagy Magyarországon még mindig alszik. Amerika a felébredt és felébredő bevándorolt nemzetek hazája is lett. Amerika ösztönzi az alvó nemzeteket felébredését. A feltételezés nélküli amerikai közélet, a mely megosztja a jogokat és a szabadságokat a bevándorolt elemmel, egészen frissítően hat a bevándoroltak szellemi életére. A magyar Amerikában, mint a többi nemzetiségek is, megtanult gondolkodni, megtanult eszeledni. A nemzeti felébredésnek két olyan feltételét szerezte meg a magyar, a melyek eddig nem rendelkezett. Magyarországon régen volt a nemzeti ébredés. De az a nemzeti ébredés elég szűk körre kiterjedt irodalmi és politikai felelősség volt, a melyben az az elkeveredés jutott ki-fejezésre, a melyet a magyar érzett a német, vagyis jobban mondva osztrák uralom ellen, azok a követelések szóltak meg, a melyeket a magyar értelmiség felállított abban a hitében, hogy velük teljes nemzeti életet kezdhet. Az amerikai magyarság nemzeti ébredése azonban sokkalta tágabb körű, sokkalta határozottabb. Talán semmi konkrét éle-sines ennek a nemzeti ébredésnek, - hisz nem is lehet, mert Amerikában minden szükséges intézmény meg van a magyar-nak. Nem kellett még harcot sem folytatni, hogy magyar egyetlet, magyar újságjai, magyar egyházai, magyar szín-házai legyenek. Amerika olyan szabadságot adott ebben a tekintetben minden bevándorolt nemzetiségnek, a melyet más ország még benszült lakóinak sem adott.

Különös, de való, hogy a magyar nemzeti ébredése Amerikában bizonyos foku lelkiismereti szemrehányás, - hogy úgy mondjuk - a magyarországi viszonyok irányában. E nemzeti ébredés azt tartalmazza, hogy a bevándorolt magyar-nak több szabadsága van Amerikában, mint a magyar-nak Magyarországon! Nem állhatunk meg az egyszerű ténynél, hozzátartozik a

teljes öntudatossághoz annak a kérdésnek komoly és tárgyilagos megfellekto, miért évez a magyar Amerikában nagyobb jogokat, mint Magyarországon? Ennek a kérdésnek tárgyilagos megfellekto döntő hatással van az egész amerikai magyarság jövőjére, de különösen az amerikai magyarság elhatározására. Ha komoly vizsgálatok után az úgynevezett, hogy a magyarországi állapotok és viszonyok lényeges átalakulásokon esnek keresztül, ha van alapja annak a feltevésnek, hogy Magyarország a háború után teljesen átfőrmálódik, úgy az amerikai magyarság egy része, talán lehetséges, hogy jelentékeny része visszafelé fog igyekezni. Ha azonban a vizsgálatok folyamán az úgynevezett, hogy Magyarország tényleges és lényeges átalakulásra kilátás nincsen, akkor, akkor az amerikai magyarság zöm megmarad ebben az országban, Amerikában, ahol joga, szabadsága és tisztessége megélhetése van!

A magyar nemzeti ébredése rövidesen a következőleg fog látható össze: a magyar kezdi meghányi és megvetni, hogy Amerikában maradjon-e véglegesen, vagy pedig vissza vándoroljon Magyarországra? Ebben a még habozó, de határozottságra törekvő állásfoglalásában a magyar-nak nyilatkozik meg a nemzeti ébredés, hogy elbírálja létezésének eshetőségeit.

Eltekintve minden egyéb következménytől, hogy a dolgok mostan állanak, azt kell az igazság kedvéért megállapítanunk, hogy a magyar Magyarországon nem nyert, hanem veszített nemzeti mivoltából. Ha egyebet nem tekintünk, mint azt, hogy kénytelen a németekkel tovább is együtt harcolni, már az is nagy nemzeti veszteségnek tekinthető. Ellenben Amerikában a magyar semmit sem veszített. Minden joga és szabadsága épségben van. Ez magyarázza meg azt, hogy a magyar nemzeti ébredés Amerikában feltétlen bizalmat jelent az Egyesült Államok iránt, és teljes bizalmatlanságot a németek irányában.

Nem bíznék a németben, sőt teljesen bizalmatlanok vagyunk vele szemben. Önző és mindig csak önmagára gondol, ellenben Amerika önzetlen és még reánk is van gondolja, velünk is törődik, mi is érdemesek vagyunk arra, hogy foglalkozzék velünk.

Német hadviselés.

Hogyan bánt a német az ellenséges földön a polgári lakossággal? Mindazt, ami ebben a munkában van, hivatalos okiratok és teljesen megbízható források bizonyítják.

Kiadta: The Committee on Public Information A külügyminiszter A hadügyminiszter A tengerészeti miniszter George Creel

(Tizenkettedik közlemény.)

"Főhadiszállás. Warmeriville, 1914. szept. 19." "Sissonne község polgármesterének, Sissonne."

"Vigérvényesen bebizonyult, hogy a Sissonne és montaigni vasúti állomás között lévő út tele volt - egy kilométernyi távolságra - üvegdarabokkal szórva és pedig minden kétségen felelősséget vállal az azzal a céllal, hogy a hadisereget, hogy így az autómobilok járása meg lehetne nehezítve."

"Ezért az ellenséges eszeledetért én Sissonne lakosságát tesszem felelőssé és ötszáz ezer frank pénzbüntetésre ítélem."

"Ezt az összeget a teljes egészében a katonai étapepenztárába kell befizetni, még pedig október hó 15-ikéig."

"Az étape felügyelője, amely most Montorneton van, azt az utasítást kapta, hogy erőszakolja ki ennek a rendeletnek a végrehajtását."

"A hadsereg főparancsnoka: Bülow."

Levél Bülow tábornokhoz. "Monaco, 1914. okt. 23." "Tábornok Ur! - "Ávéget, hogy el legyen kerülve az a szigorú büntetés, amelylyel Ön susonne és Marchais községét fenyegeti, ezennel becsületeszavamat adom, hogy megfizetem Vilmos császár ötszázéneke a hadisereget, ha vége lesz a háborúknak és ha a kastélyom és a két falu a háború végéig semmi szándékosan okozott kárt nem szenved."

"Mint uralkodó herceg, maival a császárral kívánok ebben az ügyben tárgyalni, aki engem tizenöt virg a barátjának nevezett és aki a Fekete Sas lovagrendjével is kitüntett engemet."

"A lelkiismeretem és a méltóságom fölül helyez engem mindenem, ami fölelem, az egyéniségem pedig minden sajnálattól megkímél. De, ha Ön rombolja a kastélyomat, a tudomány és a jóta-konyag egyik középpontját, és ha Ön a kastélyom régiségi és történelmi relikviái oltán bánásmódban részesíti, mint ahogy van a rheimsi székesegyházal bánt, bár az én esetemben semmi ok sincs a rombolásra: akkor a világ mondja majd ki az ítéletet közöttelem és Ön között."

"Maradtam mély tisztelemmel kifejezése mellett."

"Alber, Monaco uralkodó hercege."

IV. DEPORTALÁSOK ÉS MUNKA-KÉNYSZER.

Előrehaladás az emberiségben egészen - 1914. augusztusig.

A jelen háború kitörésig az egész civilizált világ azáltal hivatkozott, hogy előre haladt az emberiségben. Ez az előrehaladás sok irányban nyilatkozott meg és legnagyobb fejlődést semmiben sem érte el olyan nagyon, mint abban, hogy megvédje a megtámadott ország polgári lakosságát. Az Egyesült Államok kormányja - 1863-ban - ezt jelentette ki az "Instructions for the Government of Armies of the United States in the Field" című katonai szabályzati könyvében:

"22. Amennyire az utóbbi századok alatt a civilizáció kifejlődött, éppen úgy meglehet a hadviselésben is az ellenséges ország polgáiraival és az ellenséges hadsereggel való hadviselés közötti különbséget látni."

Hogyan kezeli Amerika a polgári lakosságot? 1863.

"Mindinkább általánossá vált az elv, hogy az ellenséges ország fegyvertelen polgárát, a személyét, a tulajdonát, a becsületét kímélni kell, amennyire csak a háború lehetővé teszi."

"23. Már nem gyilkolnak rég polgárembereket, nem viszik őket rabulóságba, nem viszik őket idegenbe és aki nem támadó természetű, az csupán csak annyira van megzavarva az 6 magánéletében az ellenséges hadseregének parancsnoka által, amennyiben attól a háború követeli."

"24. Mult időkben általános elv volt és a barbár hadseregnek még meg ma is így van, hogy az ellenséges országok polgáremberét kénytelenek elszévedni, ami a szabadság elvesztését, a védelem hiányát és a családától való elszakadást jelenti. A védelem csak kivétel volt és a civilizált népeknek még ma is az."

A német kormány visszatérése a barbársághoz.

Ereket a kijelentéseket a polgárháború közepén tették meg, a világ történelme egyik legszebb összeállításában. FFélszázaddal később, több, mint ötven esztendői fejlődési kör után, visszatért a német kormány azokhoz a mód-szerhez, amiket a "barbár hadseregek és a civilizált népek" használtak. A német kormány határozottan magáévá tette azt az elvet, hogy férfiakat és nőket, fiatalokat és leányokat deportálni lehet és arra kényszeríteni, hogy azt szolgálják, aki foglyul ejtette őket. Még arra is kényszerítették őket, hogy fegyvereiket és munióit készítsenek a szövetségeseik és a saját testvéreik ellen.

A német kormánynak egyetlen tette sem idézti meg föl a műveltség világban ilyen borzadást és megvetést. Ezer meg ezer segély nélküli álló férfi és nő, fú és leány lettek káoszalkákká. Leányokat vittek ki külső országokba dolgozni, vagy más rossz céllal és a hozzátartozóknak tudomásuk sem volt róla, hová lettek és mi lett belőlük. Így törték össze a családi életet...

A kényszer-munka és a deportálási rendszer kiterjedt egész Belgiumra, Lengyelországra és Franciaországra elfoglalt részére. Arra, hogy miképpen kell kifejlesztetni a deportálást és a kényszer-munka dolgát, itt van az egész terv: az okiratok, amelyekből csak

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

rombolás veszedelme.

"Maradtam mély nagybarabszülés pel. Felséged aláatos szolgája és unokaöccse."

Levél Bülow tábornokhoz. "Monaco, 1914. okt. 23."

"Tábornok Ur! - "Ávéget, hogy el legyen kerülve az a szigorú büntetés, amelylyel Ön susonne és Marchais községét fenyegeti, ezennel becsületeszavamat adom, hogy megfizetem Vilmos császár ötszázéneke a hadisereget, ha vége lesz a háborúknak és ha a kastélyom és a két falu a háború végéig semmi szándékosan okozott kárt nem szenved."

"Mint uralkodó herceg, maival a császárral kívánok ebben az ügyben tárgyalni, aki engem tizenöt virg a barátjának nevezett és aki a Fekete Sas lovagrendjével is kitüntett engemet."

"A lelkiismeretem és a méltóságom fölül helyez engem mindenem, ami fölelem, az egyéniségem pedig minden sajnálattól megkímél. De, ha Ön rombolja a kastélyomat, a tudomány és a jóta-konyag egyik középpontját, és ha Ön a kastélyom régiségi és történelmi relikviái oltán bánásmódban részesíti, mint ahogy van a rheimsi székesegyházal bánt, bár az én esetemben semmi ok sincs a rombolásra: akkor a világ mondja majd ki az ítéletet közöttelem és Ön között."

"Maradtam mély tisztelemmel kifejezése mellett."

"Alber, Monaco uralkodó hercege."

IV. DEPORTALÁSOK ÉS MUNKA-KÉNYSZER.

Előrehaladás az emberiségben egészen - 1914. augusztusig.

A jelen háború kitörésig az egész civilizált világ azáltal hivatkozott, hogy előre haladt az emberiségben. Ez az előrehaladás sok irányban nyilatkozott meg és legnagyobb fejlődést semmiben sem érte el olyan nagyon, mint abban, hogy megvédje a megtámadott ország polgári lakosságát. Az Egyesült Államok kormányja - 1863-ban - ezt jelentette ki az "Instructions for the Government of Armies of the United States in the Field" című katonai szabályzati könyvében:

"22. Amennyire az utóbbi századok alatt a civilizáció kifejlődött, éppen úgy meglehet a hadviselésben is az ellenséges ország polgáiraival és az ellenséges hadsereggel való hadviselés közötti különbséget látni."

Hogyan kezeli Amerika a polgári lakosságot? 1863.

"Mindinkább általánossá vált az elv, hogy az ellenséges ország fegyvertelen polgárát, a személyét, a tulajdonát, a becsületét kímélni kell, amennyire csak a háború lehetővé teszi."

"23. Már nem gyilkolnak rég polgárembereket, nem viszik őket rabulóságba, nem viszik őket idegenbe és aki nem támadó természetű, az csupán csak annyira van megzavarva az 6 magánéletében az ellenséges hadseregének parancsnoka által, amennyiben attól a háború követeli."

"24. Mult időkben általános elv volt és a barbár hadseregnek még meg ma is így van, hogy az ellenséges országok polgáremberét kénytelenek elszévedni, ami a szabadság elvesztését, a védelem hiányát és a családától való elszakadást jelenti. A védelem csak kivétel volt és a civilizált népeknek még ma is az."

A német kormány visszatérése a barbársághoz.

Ereket a kijelentéseket a polgárháború közepén tették meg, a világ történelme egyik legszebb összeállításában. FFélszázaddal később, több, mint ötven esztendői fejlődési kör után, visszatért a német kormány azokhoz a mód-szerhez, amiket a "barbár hadseregek és a civilizált népek" használtak. A német kormány határozottan magáévá tette azt az elvet, hogy férfiakat és nőket, fiatalokat és leányokat deportálni lehet és arra kényszeríteni, hogy azt szolgálják, aki foglyul ejtette őket. Még arra is kényszerítették őket, hogy fegyvereiket és munióit készítsenek a szövetségeseik és a saját testvéreik ellen.

A német kormánynak egyetlen tette sem idézti meg föl a műveltség világban ilyen borzadást és megvetést. Ezer meg ezer segély nélküli álló férfi és nő, fú és leány lettek káoszalkákká. Leányokat vittek ki külső országokba dolgozni, vagy más rossz céllal és a hozzátartozóknak tudomásuk sem volt róla, hová lettek és mi lett belőlük. Így törték össze a családi életet...

A kényszer-munka és a deportálási rendszer kiterjedt egész Belgiumra, Lengyelországra és Franciaországra elfoglalt részére. Arra, hogy miképpen kell kifejlesztetni a deportálást és a kényszer-munka dolgát, itt van az egész terv: az okiratok, amelyekből csak

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

Ellis Islandon.

A mult évben tudomására jutott a hatóságoknak, hogy nagy számu anarchisták élnek tevékenységet fejtenek ki, - ösz-közöttetésben lévén egy Mas-sachusetts államban szerkesztett és olasz nyelven megjelenő anarchista hírlappal, mely hirlap számára, részint mint írók, részint mint a lapnak és az abban foglalt anarchista tendenciák terjesztő ügynekei dolgoztak. Tevékenységük kiterjedt az egész ország területére.

Az igazságügyi osztály, még 1917. június havában megindította ellenük a nyomozást, megállapította az anarchista szervezet élén álló férfiak legnagyobb részének neveit és címét és elküldte azt a bevándorlási hatóságnak azon célból, hogy a megnevezetteket tartóztassa le és ellenük szigorú vizsgálatot indíttson.

Hogy mi okból tette át az ügyet az igazságügyi osztály a bevándorlási hatósághoz, - megállapítható nem volt. A washingtoni felsőbb bevándorlási hatóság kibocsátotta az anarchisták ellen az elfogatási parancsokat és megküldte azokat a kellő utasítások mellett Ellis Islandra. A rendelet alapján a bevándorlási biztos utasította alantás közegeit az anarchisták letartóztatására. Tekintettel az ügy természetére és azon körülményre, hogy az emberek letartóztatása nehézségekkel, sőt veszéllyel is járhat, a letartóztatással megbízott tisztviselők utasítva lettek, hogy a rendőrség segítségét vegyék igénybe.

Az ügy vezetésével az ellis islandi bevándorlási állomás ügyészsége lett megbízva, mely a letartóztatandók ellen azonnal meg fogja indítani a vizsgálatot. Megállapított, hogy az anarchisták közül többen már hosszabb idő óta (15-16 év) vannak az Egyesült Államokban, de egyikük sem szerepelt meg a polgárjogot, minél fogva a bevándorlási hatóság deportálásukat rendelheti el, ha az ellenük emelt vád valóban bizonyul.

BETEGEKNEK INGYEN TANÁCS.

DR. A. NEUMAN az összes orvosi egyetemen tanított és 40 év a pályán működő MAGYAR ORVOS 147 Ellison St., Paterson, N. J. Minden beteg bízalommal fordulhat hozzám levélben is - Rónigán világhírű szarabkával vizsgálom. - Rendelői órák: Délelőtt 9-10 óráig. Vasnap 9-10 óráig.

DR. LORENZ

Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista. 644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa. Rendelői órák: Hétfőn, szerdán, pénteken reggel 9 órától este 5 óráig. Kedden, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este 8 óráig. Vasnap és ünnepnapokon reggel 10 órától d. u. 2 óráig. 24 ÓRA FOLYTAT MAB GYAKORLATOT.

DR. FARKAS D. JÁNOS MAGYAR ORVOS

423 Market Street, McKeesport, Pa. Specialista az összes férfi és női betegségekben. 111, 17, 23, 28

ROSSZ GYOMRUAK REMÉNYSÉGE

mi lenne más, mint a millióknak hasznos, millióktól áldott, millióktól ajánlott

PARTOLA

Az Orvos Cukorka Alakban

GYOMOR és VÉRISZTÍTÓ GYÓGYCUKORKA

Igy nyáron, amikor úgy a vérkeringés, mint az emésztőszervek működése természetesen lassu, szükséges, hogy mindenki buzdítsa, serkentse gyomrát

Uvel az áldott szerrel

Egy nagy doboz Partola csak 1 dollár, de lehet, hogy ennek az 1 dollárnak a kiadásával sok-sok dollár orvosi költségűt menti meg magát, azért átessen a rendeléssel. Küldje a dollárt pontos átírszával erre a címre:

PARTOS PATIKA 160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Biztonságban van a PÉNZ, ha nálunk helyezi el kamatozó betétét. NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 Second Ave., NEW YORK.

India hűsége.

India újabb félmillió főt hadsereget fog előállítani.

Simla, India, máj. 2y. India újabb tanbizonyoságot tett az anyaország iránti hűségéről. Delhinben az alkirályok érkekezetre jöttek össze, amelyen egyhanvu lelkesedéssel ellátóztak, hogy minden áldozatot hozhának annak az érdekében, hogy Anglia elérhesse háborus céljait. Az értekezlet kimondta továbbá, hogy újabb félmillió főt hadsereget szervezzenek és bocsátjanak az angol háborus kormány rendelkezésére.

Ez újabb félmilliónyi hadsereggel India egy millióra emeli azt a létszámot, amellyel a világháborúban résztvesz. Az indiai hadsereg először a Dardanelleknél, majd a nyugati fronton harcolt és különösen a new-chapellei ütközetekben tüntette ki magát. 1915 októberében az indiai hadsereg nagyrészt visszavonták a nyugati frontról és részben a suez-csatorna vidékére, részben észak-Afrika hadsereget pedig a mezo-potámiai harcúterekre irányítottak.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

DR. LORENZ

Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista. 644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa. Rendelői órák: Hétfőn, szerdán, pénteken reggel 9 órától este 5 óráig. Kedden, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este 8 óráig. Vasnap és ünnepnapokon reggel 10 órától d. u. 2 óráig. 24 ÓRA FOLYTAT MAB GYAKORLATOT.

DR. FARKAS D. JÁNOS MAGYAR ORVOS

423 Market Street, McKeesport, Pa.

CLEVELANDI HIREK

TEREFERE.

(H) Cleveland lában van. Az utcákon élénk szemű emberek járnak, hangosabban beszélnek, mint máskor...

A Victory Chest mozgalom utolsó mozzanata ebben az esztendőben a háborús jótékonyágra.

Clevelandban és mindenütt, szinte az országban tudják, hogy ebben az évben már nem jön hozzájuk senki, hogy erre, vagy arra a háborús mozgalomra pénzt kérjenek tőlük.

Clevelandban és mindenütt, szinte az országban tudják, hogy nehezebb, szentebb célra, mint a Victory Chest mozgalomra, amelynek egyik és legfontosabb ágát a Vörös Kerest képezi, nem adakoznak senki. E mozgalom célja: szellemi segíteni a háború áldozatait, tekintet nélkül arra, hogy milyen meggyőződésű, milyen vallású, milyen színű az áldozat.

A magyarok tudomásunk szerint, a most folyó kampány alatt semmit nem kaptak meg. És még többet fognak adni, mire a kampány a jövő hétfőn beárul.

UJONCOK ÖSSZEÍRÁSA.

Mindenkinek jelentkezni kell, aki június 5-ig betöltötte a huszonegy esztendő.

A clevelandi sorozó hivatalok most dolgoznak a szükséges részletek elintézésén, akik a 16-ik Wardban laknak, melyek az újabb ujoncszerzésre alkalmasak.

Junius ötödikén ugyanis mindazoknak jelentkezni kell, akik a 21. életévét betöltött fiatal embereknek.

Figyelmeztetjük honfitársainkat, hogy figyelemmel olvassák el a fenyegetés és a sissenesek a törvény rendelkezéseinek eleget tenni, mert azzal sok kellemetlenséget takarítanak meg maguknak.

Összeírás végett mindenkinek kell jelentkeznie, tehát azoknak is, akik még nem polgárai az Egyesült Államoknak.

ÖT MILLIÓ DOLLÁR VAN EGYÜTT. MAGYAR BASEBALL CSAPAT.

A Győzelmű Alapra szóló gyűjtés nagy sikere. Vasárnap már győztek is a magyar labdarúgók.

Tegnap estig öt millió dollár gyűjtést jelentettek be a clevelandi Győzelmű Alap kampány bizottságának. Ennyi pénz adakoztak a clevelandiak a hét első négy napján és most már bizonyossággal lehet mondani, hogy a kampány teljes sikerrel semmi sem állíthatja meg, mert a hátralevő napokban bizonyosan több pénz fog összegyűlni, mint a mennyi szükséges, hogy a hat millió dollár együtt legyen.

A napokban Szanyi Confection név alatt magyar baseball csapat alakult Clevelandban, melynek tagjai sorában több ismert nevű amatőr labdarúgó is van. A csapat tagjai több ízben tartottak tréninget és az elmúlt vasárnap már felkészülten álltak ki ellenfelükkel, a Juniors Cafe csapatával és azt heves küzdelem után 6-4 arányban le is verték.

A Szanyi csapatban a következők játszottak: Janek, Hein, Harchar, Ternansky, Csizmadia, Virág, Murin, Miklós és Török. A magyar játékosok minden tekintetben jobban játszottak, mint ellenfelük. Rövidesen ismét több mérkőzésben vesznek részt a Szanyi-ak és remélhető, hogy honfitársaink közül azok, akik érdeklődnek a baseball iránt, kimennek majd a "game"-ekre, hogy jelenlétükkel a magyar játékosokat nagyobb kitartásra és jobb játékra buzdítsák.

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

Irodájában naponta rendel: Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán Cleveland, Ohio.

Zsadányi Aladár jutalomjátéka

1918 május 26-án, vasárnap délután 1/3-kor az EMPIRE SZÍNHÁZBAN (Huron Rd., a Szabadság köteleiben, mindjárt az East 9-ik Street mellett)

A NEW YORKI SZÍNHÁZ SZEZONZÁRÓ ELŐADÁSA

Színre kerül: 3 MULATTATÓ EGYFELVONÁSOS

Pogány Bella, H. Lévy Margit, Kürthy Aranka, Horváth Lajos, Zsadányi, Pataki stb. felléptével.

Jegyek a szokott helyeken kaphatók.

Érdeklődjön a Sperling & Hoffman cégnél levő színházi irodában. Telefon: Lorain 1039-L vagy Harvard 823.

ERDÉLYI EMIL VÁD ALATT.

A kiváló komikus a törvénytelen.

A legkomikusabb komikus életében is vannak komoly pillanatok, melyek elszomorították. Így válik a komikus élete tragikusá: A humor embere, kinek életcélja a mulattatás a szórakoztatás, eszébe kerül és kénytelen eljátszani életének egyik szomorú epizódját. Így jart Erdélyi is. A szépen bediszített színpad helyett a riens-ablakos hideg börtön falak jelentenek meg lelkizemelt előtt. Hamleti töprengések nézetek tanját koponyájában. Vajjon hány esztendő kapok? Erdélyi jól tudja, hogy a humor mindenütt hat, kivéve a tárgyaló teremben, ahol hidegen hagyja a mezev arcu, kemény szívű bírátok.

Erdélyi Emil megfélekedett jó neveléséről és arra vetemedt, hogy tetleg inzultált egy nőt. Amerikában ez a vétség nagyon súlyos. Elragadtatta magát, kijött a sodrából és... Sarkady Bélánál súlyos testi sértés emen vádat emelt ellene. Így lett Erdélyiből vádlott. Erdélyit azonban nem hagyta el a hidegvérség és viszontvádat emelt Sarkadyné ellen tisztaságtelen üzleti verseny címén.

Erre az érdekes tárgyalásra Erdélyi meghívja Cleveland egész magyarságát, hogy tanuskodjanak a mellett, hogy ezt is csak tréfából tette. Akí szereti a jó tréfákat és jól akar mulatni, az ne mulassa el ezt a nagyon kedélyesnek ígérkező tárgyalást, mely május 30-án, Decoration Day este a West Sidei Turn Hallban és június elsején, szombaton este az East Sidei Nemzeti Hallban lesz megtartva Erdélyi Emil jutalomjátékán.

Jegyek előre válthatók a falragaszokon jelzett helyeken. Belépő díj \$1.00, 75 és 50 cent.

MEGHÍVÓ.

A Woodman of the World 212. Magyarhon osztálya e hó 26-án a Szabó Haliban egyenruhás csapatának felszereléséért javára magyarságu támogatást gyűjt. Ezen kitűnőnek ígérkező mulatságra a clevelandi magyarságot tisztelettel meghívja a rendezőség.

Kezdele este 7 órakor. Belépő díj 35 cent. 104, 106, 110, 112, 116, 118, 20 22-24

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

JOHN MECKES SONS

West 25-ik utca—Carroll Ave.—West 26-ik utca Cleveland, Ohio.

Női és Leány Tengerész kék suitok leszállítva \$25 29.50 \$32.50-ról \$19.75

Testhez álló szabás, öves, gombdisszel, divatos szoknyával. Serge, gabardine és poplin.

A NEW YORKI SZÍNHÁZ SZEZONZÁRÓ ELŐADÁSA.

Három egyfelvonásos operette kerül színre. — Zsadányi Aladár tartja az alkalmalm jutalomjátékát.

A multikori nagy erkölcsi siker után remélhetőleg nagyobb anyagi siker fogja koronázni a new yorki színészek vasárnap tartandó előadását, amikor is három kitűnő és rendkívül mulatságos egyfelvonásos kerül színre. A publikum a multikori nagyszerűen mulatott és több mint valószínű, hogy most is hangos lesz a színház a nevetéstől, mert a színészek mind nagy szerű szerephez jutottak. Pogány Bella most három különböző szerepben fogja igazolni multikori állításunkat és be fogja bizonyítani, hogy nálánál sok oldalabb színésznőnk alig van. Horváth a nagytehetségű komikus könnyűképp fog bennünket megnevettetni, míg Zsadányi Aladár, a clevelandiak kedvelte kedvence nagyszerű játékával és ténáival ismét közelebb fog a nagyközönség szívéhez férközni.

A három darab közül különösen nagysikere lesz a Csokjárdány című operettnek. Ezt a kis zenés darabot itt még nem ismerik, de ahol a színészek előadták, ott mindenhol nagyszerűen mulatott a publikum, oly kedves és mulattató a darab meseje és melodikus a muzikája.

Ebben a darabban Zsadányinak jutott a főszerep, aki különben május 26-án tartja jutalomjátékát. Az előadás, mint multikori az Empire színházban lesz megtartva. A színház a város mindkét oldaláról könnyen megközelíthető. Akik az East Sidei oldalról jönnek, azok szálljanak el az East 9-ik utcán és a Huron Roadon a Szabadság épülete mellett azonnal megtalálják, a kik pedig a west oldalról jönnek, azok átszállóval a Prospect Avenuei carral közelíthetik meg a színházat. — Az előadás délután fél háromkor kezdődik. Jegyek a következő helyeken kaphatók: East Side. A Bolgár-féle Vörös Kerest Patika, Buckeye Rd. Dr. Gárdos Fogyógyógyászat E. 89th st és Buckeye Rd. sarkán, Szent Erőz Gyógygyógyászat Buckeye Rd. közel az E. 92-ik utcához. Az East 79-ik utcában lakók pedig a Fischer-féle Korona gyógygyógyászatban és Rigó Ferenc vírárgyógyászatban szereshetik be jegyeiket. A West Siden a Kepes-féle patika, Fehér Kerest Gyógygyógyászat W. 26th és Lorain sarkán, Tóth Mentő Patikája szintén a Lorain Avenue és a Sperling és Hoffman cégnél lévő színházi iroda árusít jegyeiket. Az iroda telefon számai: Lorain 1039-L, vagy Harvard 823. (Hird.)

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

A CSALÓ "HÓS" RENDŐRKEZEN.

Letartóztattak egy katonát, aki állítólag a frontról tért vissza.

Néhány héttel ezelőtt Clevelandba érkezett Frank Pavlick, aki régebben a Broadway 3413 számú házban lakott. Pavlick elmesélte, hogy a franciaországi frontról jött vissza, ahol hősi harcok közben a lábán sérült meg súlyosabban. Azt mondotta barátainak és ismerőseinek, hogy sérült lábát amputálni kell és kérte őket, hogy adjanak neki pénzt egy mulábra. Az álhősnek számosan felültek és néhány napon belül már háromszázötven dollárt gyűjtött össze a hiszékeny emberek között.

Végül is rajtavesztett Pavlick. Valahol egy igazi katonával találkozott, aki hamarosan kisírtotta, hogy Pavlick egyáltalában nem volt Franciaországban és az egyenruhát is jogtalanul viseli.

A rendőrség erre letartóztatta a csalót, aki ellen most a szövetségi hatóság is eljárást indított.

VÁROSI BERUHÁZÁSOK.

A jövő esztendőben 650 ezer dollárt fognak költeni újabb városi beruházásokra.

Neal városi pénzügyi igazgató több városi főtisztviselő társaságában Washingtonban volt, hogy a pénzügyminiszterrel azokról a módokról tanácskozzon, hogy miképpen lehetne Cleveland városnak egy újabb kölcsönt folyósítani.

Hatszázötven ezer dollárra van szükség a városnak, hogy a jövő év folyamán szükséges beruházások költségei fedezve legyenek. Ebből a pénzből megvásárolnak a városi vízműveket, személtlerakó telepet, átépítik a City Hospital egyik épületét és a tüzoltóságot száz ezer dollár költséggel újabb motoros kocsikkal látják el.

A washingtoni tanácskozások eredményeképpen a városnak most már joga van a szükséges pénzüsszeget kölcsön újan beszerezni.

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

Advertisement for War Fund featuring an image of a soldier and text: 'Az Egyesült Államokban a legnagyobb tekintélye van annak az embernek, aki az Egyesült Államok egyenruháját viseli.'

A leghitványabb ember ma Amerikában az, aki pénzt keres és ennek dacára se viseli a War Fund jelvényt kabátján vagy a kinek nincs War Fund kártya az ablakában.

NAGY KIRANDULÁST

rendez a Clevelandi Magyar Athletic Club Női osztálya 1918 június 2-án az Ifj. Bódy farmra, Dover, O. Utirány: a Lake Shore Line "Tolledo" vagy "Lorain" feliratu nagy narancs-sárga villanyos kárral a 25-ik Stoping, a "Limited" car nem jó.

SHIRT WAIST TANCMLATSÁG.

A west sidei Oldi leány egyesület nagyszabású shirt waist mulatságot rendez május 26-án, vasárnap este a west sidei Turn Hallban. A legfontosabb hűstőlőkről gondoskodik a rendezőség. Pokol union zenekara. Belépő jegy nőeknek 30c, férfiaknak 55c. 118 W 122-24 V

CSINOS KIVITELŰ OXFORDOK

méréskelt árakon. Bárhol is megy, mindenütt arra fog rajonni, hogy az oxford cipők a legcsinosabb kiegészítő cipők és cipőformájuk kényelmes kivitelük miatt méltok arra, hogy helyet foglaljanak a minden szociális és ruházati igényes cipő modelleknek a legcsinosabb minőségű és legújabb méréskelt árak mellett és nagyon kerüjük, hogy azonnal nézze meg őket! \$4.50-tól feljebb.

THE O. E. SEIDEL CO.

1848 WEST 25-IK UTCA Bridge Ave. sarkán, Cleveland, Ohio.

\$10 X sugár vizsgálat \$1

Ha beteg, tekintet nélkül arra, hogy mi a baja vagy hogy mennyire kétségbe van már esve, ne adja fel a reményt. Jöjjön el hozzám. Az én legutolsó, javított X sugaras géppel felvett, lenl megállapíthatom a baj okát. X sugarammal belül úgy látok, mint ahogy a szem látja a test külsejét. Ez azonnal megmutatja a beteg állapotát és kiküszöböl a találgatást. Ha az én vizsgálatom azt mutatja, hogy a baj gyógyíthatatlan, őszintén megmondom azt. Rendelőm fel van szerelve a legmodernebb készülékekkel férfiak és nők bajainak tudományos kezelésére. Az elmult tizenhat év alatt ezer és ezer egyént gyógyítottam különböző bajok ellen. Jöjjön hozzám bizalommal. Amíg én sok ezer és ezer másnak meggyőztem, meggyőzhetem az Ön részére is. Előrehaladott vérdmégencéi esetekben úgy férfiaknak mint nőknek alkalmasan Ehrlich tanár nagyszerű felfedezését. 606 (Salvarsan) 914 (Neosalvarsan) módszer.

MAGYARUL BESZELÜNK. DOCTOR BAILEY "SPECIALISTA" 5511 EUCLID AVENUE. Készen az East 86-ik utcához. Room 222. Második emelet. Rendelő órák naponta reggel 10 óráig este 8 óráig. Vasárnap 10-1 óra között.

VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT

JOGI TANÁCS.

W. H. SCHWARTZ. Emlékeztető és jogi tanács. 210 Alabamában. 212 Society for Savings épületében, Cleveland, Ohio. Telefon: Cuyahoga est.: 333-8. Bell Mah 5728. Vasárnap délután csak 11-ig az irodában. Lof is: 1922 East 91. St. Telephone: Cuy. Princeton 219-2. Bell Harvud 242-2.

D.B. STONE

Magyarul beszélő ügyvéd. 225 Society for Savings épületében, Cleveland, Ohio. Bell Mah 5728. Vasárnap délután csak 11-ig az irodában. Lof is: 1922 East 91. St. Telephone: Cuy. Princeton 219-2. Bell Harvud 242-2.

H. E. VARGA

Ügyvéd és jogtanácsos. 225 Society for Savings Bank Bldg. Cleveland, Ohio. Telefon: Central 2428. — Mah 5728.

G. E. MORGAN AMERIKAI ÜGYVÉD

(Mindön ügyi pontonban és gyorsan elintésem.) 245 ENGINEERS BUILDING, Central 2122-W. CLEVELAND, O. Lakásom az irodák felület az esti órákban. 15155 Myrtlefield Road. Crest 187-B. Tel.: Central 2058-R Harvud 2420-J. As iroda elhagyott 1904. ében.

PAPP MIKLÓS ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS

247 LORAIN AVENUE. 2-ik emelet a West 25-ik utca sarkán. CLEVELAND, O. TÖBBSZÖRÖZTÁS.

IFJ. BOLDIZSAR FERENCZ

magyarul-amerikai ügyvéd. Vasárnap délután a Cleveland National Bank épületében: 322 Euclid Ave. a 11-ik emeleten. — Telefon: Central 2122-W. Lakásom az irodák felület az esti órákban. 15155 Myrtlefield Road. Crest 187-B. Tel.: Central 2058-R Harvud 2420-J. As iroda elhagyott 1904. ében.

JOS. N. ACKERMAN ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS

102 Engineers Bldg., Cleveland, O. Phone: Cuy. Central 555. — Bell Mah: 2478. Lakás: Princeton 1908-R.

FÉRFIAK ÉS NŐK bármilyen katonai repülőgépek vizsgálatára

megbízhatóság győzzeszeret szereshetik be a KEPEK GYÓGYSZERTÁRBAN 2017 W. 25th St., Cleveland, O.

DR. BRAUN MIKSA

MAGYAR FOGORVOS Telephone: Princeton 308-E. 8904 Buckeye Rd., Cleveland Rendel: reggel 9-10 este 10-ig. Vasárnap reggel 9-10 óra u. 3-ig.

Vezetőnyelv, Almatlanság Értvénytalan

egyetlen hatóság győzzeszeret szereshetik be a KEPEK-FÉLE VASBŐR. — Egy íves ára postán \$1.10. — Fehér Kerest Patika Lorain Ave., Cor. W. 26 Street, Cleveland, O.

FRANK G. NUNN

Telefonáljon a város bármilyen részében. 3924 LORAIN AVENUE a Turn Hall szemközti. — Invalid kocsi Bell Harvud 1711. — Cuy. Lorain 302.

The Prospect

AUTO TOP & PAINTING CO. 2112 E. 19th Str., közel a Prospectban. Auto tető készítés és festés. C10 takarók, tető takarók, javítás munkák, éremek. Minden osztályban gyakorlott mestermunkák.

Saját Készítők arany karikagyűrűk nagy választékban.

DISTER

2714 Lorain Ave., Cleveland, O.

EREDETI UJ SINGER VARRÓGÉPEK

csekély havi törlesztésre, valamint igen jó karban lévő különféle használt gépek jóllakás mellett igen olcsón adók. Cim: 8618 BUCKEYE ROAD

Vertical advertisement for 'VIZSGÁLAT GÉPEK' (Examination Machines) with various text and small images.

VIZSGÁLAT A REPÜLŐ-GEPEK ÜGYÉBEN.

A szenátus nem fog ellensé- gülni Wilson elnöknek.

Washington, május 23. Nem- régen híre kelt annak, hogy a repülőgépek-botrányából eredő vizsgálat bizottsága és Wilson el- nök között nézeteltérések me- rültek fel. Közben úgy alakult ki a helyzet, hogy sem a katonai bizottság tagjai, sem a többi szenátor nem akar ellenségu- lni Wilson elnöknek, nem akar az álláspontjától eltérő elvek vég- réhajtásához ragaszkodni s bi- zonyos, hogy a kérdés felett a szenátusban egykönnyen nap- rendre térnek. Erre vall egyé- bint már az a körülmény is, hogy az igazságügyi-minisztérium már kelendő lekiismeretességgel és alaposan megkezdte a vizsgálatot a repülőgépek-botrány- ban, anélkül, hogy a szenátus álláspontjának kialakulását meg várta volna. A vizsgálatot Charles Hughes bíró vezeti, a kit erre a tisztviselő nemrégiben kijelölt Wilson elnök.

KURITIK A BELGA BUVAR HAJÓALLOMASOKAT.

Németség feladja Ostendét és Zeebrügget.

Bern, máj. 24. Berlinből ere- dő értesülések szerint a német admirális megkezdte a lépé- seket Ostendé és Zeebrügge ki- ürítésére. Két belga kikötőt a német tengeri hadvezetés buevár- hajó állomások gyanánt használni mindaddig, míg az an- gol és francia hadiflotta el nem zárta a kikötőket. Tekin- tetül pedig arra, hogy a szövetséges repülőgépek az állan- dósan tíz alatt tartják mind a két repülőt és ezzel megkezdé- lyozzák a kikötők megnyitá- sára irányuló munkálatait, a né- met admirális elhatározta, hogy a két kikötőt nem tekint- szentül hadikikötőknek és csu- pán a partvédő ütegeket hagy- ja ott.

A MEGSZOKOTT IR AGITA- TOR.

Kétszázötven dollár jutalomban részesül az, aki elfogja.

New York, május 24. Jeremi- ah A. O'Leary, ir agitátor, aki nemrég elfogták a hatóság- ok és megfelelő bail mellett szabaddá helyezték, ma nem jelent meg az ügyben kitűzött tárgyaláson. A hatóságok meg- állapították róla, hogy megszö- kött New Yorkból. Az összes kormányközvetítő megosztották a detektívjeiket az ir agitátor megkeresésére. Kétszázötven dollár jutalomban részesül az, aki elfogja.

AKI GYÖNGYVIRÁGOT AKART.

Milwaukee, május 23. A mi- nap sajtóságos eset történt egy virágüzlet előtt. Az üzlet előtti deszkán egy csomó virág ny- vert, a többi között gyöngyvi- rág is. Egy husz éves fiatal ember, névszerint James Bitter, elment az üzlet előtt s abban a reményben, hogy senki sem lát- ja, egy csomó gyöngyvirágot el- tulajdonított. Ebben a pillan- tásban kijött az üzlet tulajdo- nosa, s észre véve a tolvajt, utána iramodott s úgy elverte, hogy most súlyos sebekkel a kórházban fekszik.

LAZONGÓ PORTUGALOK.

Lisabon, május 24. A portu- gál főváros egyik legzűrzesebb negyedében a rendőrség a nyo- mára akad egy forradalmi ta- nyának. A tanya leplezése al- kalmával huszonöt embert let- tartoztattak, akik nyíltan anar- chistáknak nevezték magukat. A rendőrség egy csomó fegy- vert és lövedéket is lefoglalt.

HAZATÉRŐ OROSZ HADIFOGLYOK.

Petrográdba a minap ezeröt- száz orosz hadifogly érkezett meg. Kijelentették, hogy a német foglyaláborokban nagyon ross- szul élelmeztek őket.

Washington, május 23. A kül- ügyminisztérium értesülése sze- rint a minap ezerötyszáz orosz hadifogly érkezett vissza Pet- rográdba a német hadifogság- ból. Rettenetes színben voltak. Lesoványodva, kiéhezve, elerőt- lenedve néztek ki. Kijelentet- ték, hogy egyelőre egyebet nem akarnak, mint jóllakni, mert a német foglyaláborokban alap- san kiéhezettek őket. Szinte ünnepnapjuk volt, ha félig jól laktak.

AZ UNNEPELT RENDŐR.

Tisztességes polgárok, akik va- laha esküfökök voltak, aján- dékkel lepték meg.

Puola, Mex., május 24. Egy Margorino nevű nyolcvannegy- esztendő rendőrt aranyháza- sága alkalmával furcsa megle- petés érte. Már természetesen szolgálaton kívüli rendőr volt, de azért a rendőrségre vajmi gyakran elvették, mert hát ott jól érezte magát. Azok közül az élete folyamán letartóztatott, egyik- másik tisztességes ember is lett, sőt akadt olyan, aki hálaival vi- seltegette iránta, mert Margorino mutatta meg neki a helyes utat az életben. Az aranyházasága alkalmával tizenkét puolai pol- gár, mind olyan, akiket valaha a rendőrségre szállított Margor- ino, kétszázötven dollárnak megfelelő arannyal lepték meg. Könnyes szemmel köszönte meg a rendőr az ajándékot és meg- jegyezte, ha újra a világra jön- ne és rendőr lenne, az volna a legnagyobb boldogsága.

VILLAMOS KALAUZOK ES VEZETŐK SZTRAJKA.

Lerészegedett villamos alkal- mazottak sztráboztak három kocsi.

Buenos Aires, május 24. Az egyik argentinai vidéki város- ban sztrájkba léptek a villa- moskalauzok és vezetők. Nagy- nyobb fizetésemelést és keve- sebb munkaadót követelnek. Az amerikai villamos társaság a villamos alkalmazottak követé- léseknek nem volt hajlandó ele- get tenni. Hétfő este a sztrájk- ló kalauzok és vezetők közül többen, akik részegek voltak, betörték az egyik villamosál- lomásra és három kocsi teljesen szétrombolták. A romboló mun- kájukba a rendőrség kénytelen volt beavatkozni. Hat sztrájk- koló villamosalkalmazott let- tartóztatott.

GYILKOS BOKON.

Megölte az unokatestvére felesé- gét, aztán öngyilkos lett.

Muskegon, Mich. máj. 24. Mi- kor ma reggel Albert Anderson, egy tehetsős farmer hazatért, a feleségét holtan találta a háló- szobában. Ugyanakkor az ebé- dőlőben halva találta a rokonsága másik két tagját is. Mikor két- ségbeesetten körülnézett a gyil- kos után, átlőtt halántékával megtalálta azt a konyhában. A többszörös gyilkosságot a saját unokafivére követte el. Hogy miért, azt senki se tudja.

LETARTÓZTATOTT BÁNYÁSZOK.

Charleston, W. Va., május 24. A Mill Creek Co. villai telepen tizennyhány bányász letartoz- tattak Villa Charlestontól északra tíz mérföldre esik. Azzal van- nak vádolva, hogy egy bányát robbantottak fel.

Arras város vásártere.

A németek nyugati offenzívájukban Arras városát is el akarják foglalni. Ez a szép francia város már eddig is sok- kat szenvedett az ellenség ütéseinek bombáitól. A német ha- dak már olyan közel vannak a városához, hogy a franciák megkezdtek annak kiürítését. Képünk a város vásárterét mu- tatja be, melynek közepében áll a tornyos városháza.

MERENYLO NÉGER.

Egy néger, aki merényletet követett el egy tizenöt esztendő leány ellen, meglincselték, azu- tán máglyán elégették.

Johnson City, Tenn., máj. 24. Thomas Devert, egy néger, a kunyjórába esett Derwin mel- lett egy tizenöt esztendő lányt és ott erkölestelen merényletet követett el ellene. A lány sikol- tására több fiatalember figyel- meg lett és betört a kabinba, amelyből a néger, az áldozatá- val együtt, elmenekült. A fiatalemberek folytatták az üldözést. A néger állandóan magával cipelve a folyton si- kítózó áldozatot, át akart uszi- ni egy közbeeső folyón. A leányt magával vitte a hóna- alatt. De az egyik fiatalember golyója éppen a fejére érte. Haldokolva ért a partra. Mire a partra ért, a leány már ha- lott volt.

AKNÁRA SZALADT AMERIKAI HAJÓ.

Washington, máj. 24. Az an- gol admirális hivatalos jelen- tése szerint a McCullough nevű amerikai teherzállító gőzös ide- gen vizeken elsüllyedt. Vagy aknára szaladt, vagy torpedó súlyesztette el. Hír szerint a hajó legénység, kivéve a főgé- pézt, megmenekült.

ÖT CSONTVAZ.

Dayton, O., május 24. Miami körzetében földmérőkök öt csontváza találtak rá a föld mélyében. Eddig csak annyit lehetett megállapítani, hogy az öt csontváz már vagy ötven esztendeje fektüd a föld mé- lyében. A környéken a csont- vázak híre nagy megrökönyö- dést keltett és mindenféle men- demondára adott alkalmat.

FRANCIÁK ÉS ANGOLOK EGYMÁS MELETT HARCOLNAK.

A nyugati harcmezőn az angolok és a franciák, a legnagyobb egyetértéssel, egymás mellett harcolnak vállvetve, a közös ellenség, a németek ellen.

A MENYASSZONY ÖNGYILKOSSÁGA.

Véget vetett az életének, mert a vőlegénye elhagyta.

Baltimore, május 24. Jenny Huber, egy tizenkilenc éves leány kedden este szíven lötte magát, mert két nappal azelőtt cserben hagyta a vőlegénye. A vőlegénye azzal indokolta meg az eljárást, hogy a leányt hűt- lenségen csipte rajta. A leány állítólag az elmúlt hetekben több ízben idegen férfiakkal automobil-kirándulást tett, s habár a vőlegénye figyelmeztet- te arra, hogy ennek még ko- mely következményei lehetnek, ő a figyelmeztetésre nem hall- gatott. A leány hátrahagyott levelében azt írja, hogy igaz ugyan, hogy automobil-kirán- dulásokat tett más fiatal embe- rekkel, de azért szíven és lek- kében hű volt a vőlegényéhez. A vőlegény, akinek John Heber a neve, elhagyta a várost.

MEGLINCSELT NÉGEREK.

Georgiában a dühöngő nép fel- akasztott négy néger, akiket egy fehér ember halálával vá- dolnak.

Valdosta, Ga., máj. 24. Bar- ney közelében csütörtökön este meglincelték a haláltánc Hampton Smithet, egy tehetsős farmer. A gyilkossággal az ottani fehérek több néger gyanúsítanak. Köz- ülök négyet, Hayes Turnert és a feleségét, Maryt, valamint Geal Headet és Will Thomp- son-t már fel is akasztották. A meglincelt ember felesé- ge azt mondja, hogy a gyilkos- ságot tulajdonképpen egy Sidney Johnson nevű néger követte el. Ezt azonban a tömeg, dacára annak, hogy már mindenütt ke- reszt, nem tudja megtalálni. A nyomozást a rendőrség is fol- ytatja, de valószínű, hogy az el- menekült gyilkossal mégis majd a tömeg fog végezni, ha megtalálja.

MEGÖLTE A FELESÉGET.

Egy Fellos nevű görög megölte amerikai származású feleségét, mert az asszony az amerikai zászlót tüzte ki az ablakon. Warren, O., máj. 24. Egy Tho- mas Fellos nevű görög megölte a feleségét, mert az asszony nem titkolta el előtte azt, hogy szer- ti Uncle Sam országát és a eszillagósv lobogót többre be- csüli a görög zászlónál. Szom- baton az asszony a férje ki- mondott tiltakozása ellenére részt vett a hazafias felvonulá- son. Amikor hazérkezett, ész- revette, hogy a férje tüntetőleg a görög zászlót tüzi ki az abla- kon. Az asszony a görög zás- lót elvette az ablaktól, s ahe- lyett az amerikai zászlót tüzte ki. Ez annyira kibőrt a sodró- ból a férjet, hogy revolverrel rá- lölt és meg is ölte. Azután saját magára emelte a revolv-ert, de csak megsebesült. A warreni kórházban ápólják. Az orvosok biznak a felépülésében.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZÉNYT.

ELPUSZTITOTT BUVARHAJÓ ALLOMASOK. A belgiumi német buvárhajó állomások hasznavehetetlenek.

London, máj. 24. Az angol ad- mirális jelentése szerint az angol hajóhadnak támadása Ost- endé és Zeebrügge ellen nagy- szerű sikerrel végződött. Angol pilóták fényképfelvételei szerint mind a két kikötőben semmi vál- tozás nem történt azóta, ahogy a támadás vége ment, minden úgy van, amint a hadiflotta pusztított. Ugy látszik, hogy a németek feladták a reményt arra, hogy a háború folyamán akár Ostendét, akár Zeebrügget tovább használhassák buvár- hajó állomás gyanánt.

A VIRGINIAI VASUT UJ MANAGERJE.

Washington, május 24. — Mc Adoo vasutigazgatói minőségében a Virginia Railroad szö- vetségi managerjének J. H. Youngot nevelte ki Young e- lődje C. W. Huntington volt, aki nemrég lemondott a tiszté- geről és nyugalmába vonult.

LOGAN COAL OPERATORS ASSOCIATION, LOGAN, W. Va. Vágja ki ezt a címet s őrizze meg, mert szüksége lehet rá.

MAGYAR BÁNYÁSZOK FIGYELEM!

Ha nincs melegegedve a munkájával, munkahelyét vagy lakóhelyét akarja változtatni, jöjjön a mi kerületünkbe. Logan kerületben évek óta nagyszámu magyar bányász dolgozik.

EBBEN A KERÜLETBEN SOHA SEM VOLT SZTRAJK.

A szén magassága 4-6 láb között változik és mi egy kárért 60c-1 dollárt fizetünk. A káré nagysága 1¼-2½ tonnájig. Templomok, iskolák, mozgóképszínházak és más szórakozóhelyek minden bányapléziünkön vannak.

Ennek a kerületnek a középpontjában van Logan, mely egyike West Virginia legszebb és legforgalmasabb városainak. Ebben a kerületben magyar egyletek is vannak.

Ha elsőosztályu munkát akar jó fizetéssel, jöjjön azonnal, vagy kérdezősköd- jön személyesen vagy levelben az irodánk- ban, 439 Second Ave., Pittsburgh, Pa., ahol saját nyelvén kap részletes felvilá- gosítást.

ALOGN COAL OPERATORS ASSOCIATION, Logan, West Virginia

A REPÜLŐGÉPKÉRDÉS.

As elnök új repülőgéppiródat szervezett.

Washington, május 24. Wil- son elnök a törvénytelő ráruhá- zott jogánál fogva, amelynek al- lapján fel van jogosítva a kor- mányhatóságok újraszervezésé- re, a hadsereg repülőgépposztá- lyát elkülönítette a jelzőosz- tálytól azzal, hogy egy irodát szervezett, amelynek a feladata a készülő repülőgépek ellenör- zése.

OROSZORSZÁG ÉS UKRAINA

As orosz és ukránai kormány között megindultak a tárgya- lások.

Washington, máj. 24. A kül- ügyminisztérium Moszkvából vett értesülése szerint az orosz és ukránai kormány között megindultak a békétárgyalások. Az orosz bizottság már eluta- zott Kiebre. Minden valószínű- ség mellett szól, hogy az orosz és ukránai megbízottak tárg- yalásai határozott eredmény- re fognak vezetni.

PROVIDENCE JEWELRY COMPANY 805 Liberty Avenue, Pittsburgh, Pa.

FIGYELEM! Szenvedő nők és férfiak!

Dr. ALDEN 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. DIJTALAN TANÁCS! Minden betegség, ujt és régit - legújabb tudományos módszerrel kezelés. Trodum min- den betegségemmel és legújabb találmány- késsülékekkel van felszerelve, melyeket Euró- pa és Amerika legnagyobb specialitái hasz- nálának. Legnagyobb sikert munkáimkor keres fel- áram mállatosságok miatt. Jöjjön még ma- s személyesen vizsgálat, meg a első alkalom- mal megmondom, gyógyítható-e, vagy nem? Ne feledd, hosszú gyakorlatom lépezése tesz a betegségek okának csalhatatlan megállapítására. Tanács teljesen díjmentes.

HA GYERMEKE SIR VAGY HA NEM ALSZIK

ROMKOT Ha a valódi ott nem kap- ható, küldjön be 35 cent ára bélyegét érte erre a címre: ROYAL MFG. CO., Duquesne, Pa.

FÉRFI VAGY NŐI BETEGSÉGBEN SZENVEDŐK FORDULJANAK BIZALOMMAL AMERIKA LEGLELKISMERTESEBB MAGYAR PATIKAJÁHOZ. Szent Erzsébet első magyar gyógyszerész 9115 Buckeye Road Cleveland, O.

BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

TIZENÖT ÉVES JUBILEUM.

A HOMESTEADI MAGYAROK SZÉP UNNEPÉLYE.

A magyar ref. egyház örömeiben osztottak a környéken levő amerikai előkelőségek is. — Emlékünnepély a Carnegie könyvtárban.

Homestead, Pa. Nemcsak a homesteadi magyar ref. egyház hívé közönségének és nem is csak a homesteadi magyarságnak, hanem el lehet mondani az egész Monongahelavölgyi magyarságnak kedves szép ünnepe volt a múlt vasárnapon Homesteadon, a Carnegie könyvtár dísztermében megtartott nagy-szerű lefolyást jubileumi ünnepe, amelyet a homesteadi és vidéki ref. egyház tartott fennállása 15 éves évfordulója alkalmából.

Kévs egyház van Amerikában, mely oly jó hírnevének és kitüntető pártfogásának örvevé, mint a miénk része volt szép múltjának ideje alatt a homesteadi magyar ref. egyháznak. Ez egyfelől a kitűnő vezetéknek, másfelől azon szerénység körülményének tudható, hogy a homesteadi magyarok az ő ismert szívesüléssel, kegyesen, a 6 központi fekvésével, gyönyörű templomával nemcsak magához tudta vonzani a vidéki hívek sokaságát, hanem ezeknek érdeklődését és pártfogását, valamint állandó áldozatkészségét magának megtartani is képes volt. Megbizonyosodott az az általános rokonszenv a homesteadi egyház irányában a mostani 15 éves jubileumi ünnepélyen is, mert nemcsak a hálaadó isteni tiszteletre jöttek össze a buzgó hívek roppant számban, hanem a vasárnap délután emlékünnepély alkalmából is színliturgiát méltóan a homesteadi Carnegie könyvtár dísztermében.

Megjelent az ünnepélyen Munkhall városának polgármestere is, aki egyben Mr. Corey gyárigazgató szíves üdvözlését is tolmácsolta. Beszédében a polgármester megemlékezett, hogy az amerikai közvélemény különös rokonszenvvel viseltetik a helybeli magyar reformátusok iránt. Az ünnepély az amerikai Nemzeti Hymnusszal kezdődött melyet rögtön követett a Magyar Hymnus eléneklése. Ezután ifj. Tóth János főgondnok üdvözölte lelkesen előadott és igazán tartalmas szép beszéddel az ünnepély közönségét, megköszönvén a magyar testvéreknek azon sok éven által való jóindulatot, melyet az egyház iránt kimutattak. Majd Harsányi Sándor lelkész közönséget szívből fakadt és keserűen szavakkal, mint az egyház alapító és közszeretében álló lelképásztorát. A lelkekre mély hatást tevő beszédet zúgó tapsa követte. A főgondnok után Harsányi Sándor lelkész szövegét néhány szót megemlékezvén a nap jelentőségéről és megköszönvén szeretett híveinek róla való megemlékezését. A megnyitó beszédet elhangzása után Hetey Gyuláné magyar tanítónő lépett elő az emelvényen és szónokli lendülettel s az értelem melegségével szavalt el egy gyönyörű részletet a Nyelv ajándékáról, az Olajág című Tompa Mihály által írott műből. A tapsokkal jutalmazott előadás után ugyan-

Bridgeporti levelek.

Írja: MEGYERY IMRE, 363 Pine Str., Bridgeport, Conn.

ATRÁNDULÁS NEW JERSEYBE. — RÉGI ÉS ÚJ ISMERŐSÖK KÖZÖTT. — NEW BRUNSWICKI TAPASZTALA-TOK.

Bridgeport, Conn. Roppant gyanus szemmel néztek rám a lányok, mikor a múlt hét egy déris reggelén beültünk az egyik szivarvágyba, melyben Mr. Klein, magyar superintendens fővezérlete alatt pár száz magyar leány csinálja a szivart — elgondolkozva, ábrándos melegséggel, kacagva, csendes némaságban, aszerint, hogy melyikőt mennyi remény jött meg már el az élet s helyébe mennyi csalódást ültetett a lélekbe.

Egy pillanatra megállott a mulka s minden szem felém fordult. Kíváncsian mustráltak végig. Szinte zavarba hozott az a sok tüzes, mosolygós leányszem.

Azt hitték ugyanis a hajadonok, hogy ősi szokás szerint leányzóba jeletem meg New Brunswickon s hitelesen megállapítottam, miszerint határozottan imponált nekik az a melegség, hogy nem a French vagy Sommerset Streeten néztem őket végig, hanem falusi gallórok szókták, hanem bebábitorkodtam a gyárba, ahol ott vannak egy rakáson Igy történt, hogy többen tekintetek legbajosabbakat szedték elő s hamiskásan biztató pillantásokat küldözgettek felém.

Vége is elég szemre való lény volt, vagy mi, de hát ezáltal csatlakoztak a brunswicki lányok, mert nem házasondi mentem New Brunswickra, hanem ez a város is az én kerületemhez tartozik s már legelőbb ideje volt, hogy ott szintén szétteskintsek.

Három és fél évvel ezelőtt néhány hetet töltöttem már el Brunswickon s így nem vagyok ott teljesen ismeretlen. De bizony azóta sok minden megváltozott. A régi református templomban és paróchián Laky tiszteletes urat találtam; éppen egy esomó gyerekek magyarságát a szent szakrafontomokait felesége asszisztálás mellett. Igen örült látogatásomnak, de a gyerekek még jobban örültek, mert így a tanulás abban maradt.

Kíváncsi voltam azután a Hámborszi tiszteletes ur új templomára. Mikor bementem, hirtelen azt hittem, hogy nem így helyen járok. Pedig velem mentem be. Telistele volt a templom szönyeggel. Megtudtam azután, hogy ezt a nagy rakás szönyeget, több mint száz dollár árat az egyháznak régi hű tagja özv. Tóth Jánosné áldozatkészsége juttatta a templomba s az egyház öreg harcosa, Bessenyei bátyánk, a kántor, a gondnok és a többiek most azon fáradoznak, hogy ezeket a szönyegetek kiszabják, összevarrják és a templom összes útjait és tereit betegecské, hadd lássák a pünkösdi ünnepekre összeszerelő hívek, hogy mire képes az egyházszerepet és hitbuzgóság.

Két gyönyörű példáját láttam ennek, t. i. az egyházszerepet és hitbuzgóságának, itt kézfelfoghatóan megnyilatkoznia. Az egyik az az új református templom, a másik a magyar evangélikus egyház kebelében ment végbe.

Még három éve sincs, hogy a csatlakozott és nem csatlakozott reformátusok külön váltak az előbbiek templom nélkül, paplak nélkül és pénz nélkül az után maradtak. És ma a város igen szép helyen díszes paplak, díszes templom minden butorral, szószékkel, orgonával, szönyegekkel, takarókkal, hangszerekkel felszerelve hirdeti a hívek áldozatkészségét s ennek eredménye, hogy ami ezelőtt még nem is volt, ma van mindennapos iskolájuk és állandó kántor-tanítójuk Veres József személyében, aki éppen most ismerte fel annak a nótának az igazságát, hogy "Páros élet a legszebb a világon" és rögtön el is határozta, hogy 15 bizony megőrül, vevén feleségül Horváth Imruskát, Horváth János és Sável Mária, Szentgyörgyvölgyi. Zalavármegyei illetőségű szülők bájos leányát.

Igy azután remélhetőleg még nagyobb kedvelő fogja billegetni kántor uram az orgonát azon a nagy ünnepélyen, melyet egyháza július 4-én rendez.

Ekkor lesz az egyház 15 éves jubileuma, mely alkalommal az összes egyletek részvételével lesz díszfelvonulás, ünnepi istentisztelet, nagy banket és utána majális. Az adakozók emléklapot kapnak és neveiket a templomban felállított márványtáblán örökítik meg. Még ennél is bálmatosabb, mert hiszen aig van százötven híve, ami a lutheránus egyháznál még vége. Szabó Sándor tiszteletes ur valóságos elragadtatással beszél az ő híveiről, kik között a tulnyomó része leány s kik semmi áldozatát nem riadnak vissza, hogy egyháznak minél virágzóbbá tegyék. Most készülnek új templomuk felépítéséhez, mely mintegy 15-16 ezer dollárba fog kerülni. Miről írjak még? A katolikusok szénája teljesen rendezve van. Sokaságuk, egyházuk nagyságát hatalmas kőpaloták és impozáns templom hirdetik; nekik már nem okoz gondot, hogy miből élnek meg holnap. Máté László barátunk kis fia okosságában gyönyörködik. Csokonai István pártjával és Páryával pártját ritkító kedélyességgel mérki a sört most is. Juhász Lajos csak annyiban változott három év óta, hogy a Neilson Streetről a főterre hurokkodott és valószínűleg pár ezer dollárral nehezebb. Vágyi Pál pedig azon kérdésemre, hogy "hányszor érest gyűjti, mióta nem láttam?" — így felelt: — Azt nem tudom, de az bizonyos, hogy már hét gyereket sikerült összegyűjtenem". Olvasóink, előfizetőink fizettek serényen, szívesen s akiket most nem látogathattam meg, el lehetnek rá készülve, hogy a Szentháromság vasárnapját követő héten, ott lesznek, amikor Perth Amboyba és Passaicra is átnevezik.

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE

Irodavezető: MIHÓK SÁNDOR. Youngstown iroda: 386 West Federal Street. — Tel. Bell: Main 5280.

ZÁSZLÓSZENTELES.

A Szent Margit Egylet zászlószenteleési ünnepe. — Az összes youngstowni magyar egyletek képviselve voltak az ünnepélyen.

Youngstown, O. Pünkösdi hétfőn hangulatos és kedves ünnepély volt a Szent Margit Római és Görög Katolikus Női Betegsegélyző Egyletnek. Az egylet remekbe készült, díszes amerikai zászlaját ugyanígy ezen a napon szentele fel Várkonyi Sándor plébános a Milson ave-i római katolikus templomban. Az ünnepi aktusban majdnem az összes youngstowni magyar egyletek képviselve voltak, a melyek közülben az East youngstowni magyar rézbánya pompás zenéje mellett a templomból a Diamond Hallba vonultak, ahol valóban izletes és jó ebéd várta a vendégeket.

Az ebéd elfogyasztása után a közönség a szentelési szöveget fel az egylet nevében a vendégeket s bemutatva a díszes és szép zászlót, a mely Papp Ferencnek lelkiismeretes munkáját dicséri. A zászlót Czene Gábor és neje, mint magyar keresztmunka, azután Mátyás József és neje, mint amerikai keresztmunka felkísérelték pompás magyarság és amerikai selyem szallaggal s lelkes szavak kíséretében adták át Mrs. Jambrinak, az egylet titkárnak, aki hangulatos szövegben vette át a zászlót az egylet nevében. Ezután Mrs. Kivize szavalt el kedvesen egy angol alkalmi költeményt, a melynek végzetével kezdődött a zászlószöveg bevezése.

Egyházi hírek. HIREK A PHILADELPHIAI ELSŐ MAGYAR REF. EGYZHÁZ KÖRÉBŐL. Közli: Anny János, ref. lelkész. 1336 N. Franklin Str., Philadelphia, Pa.

A philadelphiai Lorántffy Zsuzsanna Jótékonyági Nőegylet gyönyörűen ünnepelte meg az "Anyák nap"ját. Ugyanis május hó 12-én, vasárnap este, a philadelphiai első magyar ref. egyház iskolatermében, az anyák tiszteletére fényes banket keretében szeretet-ünnepélyt rendeztek a Nőegylet. Az ünnepélynek áldásos hatása marandó nyomatok hagyott a szívekben, mert hiszen az édes anyák szeretete és nemes hivatása nyert ekkor kifejezést.

Az ünnepély a szó igazi értelmében valóban a szeretet ünnepély volt. A banketten, melynek minden terítéke egy-egy dollár volt, százhuzárban többen vettek részt és míg a leányok az édes anyákkal foglaltak helyet az izléseken megterített asztaloknál, addig a 4-12 éves gyermekek a részükre külön terített tiszteletbeli asztalnál telepedtek le. Az ünnepélyről nem hiányzott s fehér szegfűszem az anyai szeretetnek és az anyai szívek eme szép szimbóluma.

Az ünnepély műsorát Vuchetich Éva kisasszony nyitotta meg, szívből jövő szép szavakkal üdvözölvén a nagyszámú vendégeket. Ezután Fazekas Erzsike énekelte el Kucsey Mariska zongorakísérete mellett a "Jó anyám" című alkalmi éneket, melyet ez alkalomra az egyház lelkésze készített. Az éneket meg kellett ismételn. Ezen solo után Dicséregi Mariska szavalt el kellemes hatással az "Anyák napja" című verset. Ezt követte a másfél óráig tartó izletes vacsora, amelyre Scheffer Albert hegedűművész játszott gyönyörű magyar dalokat s a szünni nem akaró tapsokra újra és újra ki kellett állnia és játszania a szomorú, majd vig dalok egész sorozatát. Ezt követte a másfél óráig tartó izletes vacsora, amelyre Scheffer Albert hegedűművész játszott gyönyörű magyar dalokat s a szünni nem akaró tapsokra újra és újra ki kellett állnia és játszania a szomorú, majd vig dalok egész sorozatát. Ezt követte a másfél óráig tartó izletes vacsora, amelyre Scheffer Albert hegedűművész játszott gyönyörű magyar dalokat s a szünni nem akaró tapsokra újra és újra ki kellett állnia és játszania a szomorú, majd vig dalok egész sorozatát.

Halálozás. Niles, O. Sulyos csapás érte a Zemplén megyei Cséke községbe való Halók Jánost és ugyanodaváló nejét: Halók Paulát, mert 8 hónapos kisfiuk: Jancsika, váratlanul elhunyt. A fűeska éppen aznap

A YOUNGSTOWNI MAGYAR PATIKA megnyit. Ebben a patikában igazi hazai szerszámot kaphat és panaszát anyanyelvén adhatja elő, tehát magyarul beszélhet. Ez az egyetlen és első valódi magyar patika Youngstown és környékén. Pontos cím, mely az alábbiak látható: "MEGVÁLTÓ" PHARMACY 15 SPRING COMMON, YOUNGSTOWN, O. A Pennsylvania vasutállomással szemben, ahol a híd alatt kereszttel menni, a hártómb közepében és nem a sarkon.

MAGYAROK FIGYELMÉBE!

BÉRBE ADANDÓ a 31 szobával és vendéglő helyiséggel egybekötött jó hírnevének örövendő CZIEGLER SZÁLLODA AKRON, OHIO-ban, East Voris és Miami Street sarkán, a nagy gyárak közvetlen közelében, sűrűn magyarlakta környéken. Ezen újonnan épült és újonnan berendezett szállodát csakis sok másnemű elfoglaltságom miatt adom bérbe. Csakis megbízható jó üzletember ajánlatát veszem tekintetbe, miután szállodám régi jó hírnevét továbbra is fenn akarom tartani. Érdeklődők forduljanak személyesen vagy írjanak bővebb felvilágosításért a tulajdonoshoz, CZIEGLER ISTVÁN-hoz, Corner East Voris and Miami Street, Akron, Ohio. 121-27

VEGYEN PEDISIN RÉSZEVI NYNT

pár ajándékozta. Megható és kedves jelenet volt az ünnepi isteni tiszteletnél, midőn a jelenlévő Pót. Dr. Souders misziói kerületi püspök három kisdiedt reszesített a keresztesség szent szacramentumában és pedig először megkeresztelte Harsányi Andor s. lelkész és neje szül. Makróczy Vilma pápi házaspárnak kisdiedjét Sándor Ferenc nevre. Aki újszülöttné keresztmunka Makróczy Sándor és neje Pesta Anna ismert kedves ifjú házaspár volt. A másik kisdiedt a Beregm. Kisodronyi illetőségű Czuri Ferenc és a szintén odavali illetőségű neje szül. Ur Boriska; kedves ifjú házaspárnak kis leánykájá volt, ki ig az Ida (Ella) néven nyerte a szent keresztességben; iten mint keresztmunka Petrus István és neje szerepeltek; végül az Abauj. győrieki ill. Vitéz István és neje Takács Mária Addison. Pa. lakos köztiszteletben álló házaspárnak Margit nevű kis leánykáját. Iten a keresztmunka tisztségét Szopko András és Vályik Györgyné, szül. Kovaleisk Erzsébet töltötték be. Az áldozás alkalmával a szent jegyeket Dr. Souders superintendens és Harsányi Andor s. lelkész osztották ki.

HIREK A HOMESTEADI ÉS VIDÉKI REF. EGYZHÁZ KÖRÉBŐL.

Közli: Dr. Harsányi Sándor, ref. lelkész. Pünkösdi ünnepek. Homestead, Pa. Magasztos lefolyású pünkösdi ünnepe volt ez idén is a homesteadi és vid. ref. egyház buzgó közönségének, mely minden pünkösdiok egyszersmind az egyház megalapításának évfordulóját is ünnepli. Ez idén már multjárnak 15-ik esztendőjét töltötte be ezen egyház, és méltán örvendezhetek azok, kiknek az egyház felvirágztatásában bármi részük is volt. A szép nagy templom zsúfolásig megtelt helybeli és közel vidéki hívek sokaságával. Isteni tisztelet alkalmával lett megkonfirmálva egy kedves kis leányka, Orosz Mariska is Avelláról, Orosz Károly és néhai Varga Erzsébet szülők leánykája, ki okos, értelmes felelettel meggyőzte az egész gyülekezetet arról, hogy belőle, áldott jó emlékü édes anyjához hasonló buzgó tagja válna az anyaszentegyháznak. Az urasztalára a kegyerter Ifj. Tóth János és neje Danoso Zsuzsina derék házaspár.

VEGYEN PEDISIN RÉSZEVI NYNT

Iroda tel: 167. Lakás tel: 3073 E. G. SPROAT ÜGYVÉD Szobaszám 302 Hammond Bldg. HAMMOND, IND. 102-05. 113-234

A perth amboyi magyar római katolikus hitközségnek a következő könyvek kaphatók:

- 1) Hangulatú ABC s Olvasókönyv darabja 10 cent
2) Képes biblia s katekizmus darabja 20 cent
3) Stamp-ylet énekes imakönyv darabja 20 cent
50 dollár feletti rendelésnél 5 százalékos engedmény.
100 dollár feletti rendelésnél 10 százalékos engedmény.
A péns a rendelésnél együtt küldendő a címre:
Hungarian Sisters PERTH AMBOY, N. J.

HA GYENGE, HA SÁPÁDT, HA VÉRSZEGÉNY, HA NINCS ÉTVÁGYA

az egyedüli biztos hatású szer a VIN-KO VASAS GYÓGYBOR mely rövid idő alatt jó erőt, jó étvágyat és jó egészségét szer meg minden használójának. — Egy üveg Vin-Ko Vasas Gyógybor ára 1 dollár. Ha az eredeti VIN-KO ott nem kapható, küldjön be egy dollárt egy üvegért vagy 5 dollárt 6 üvegért erre a címre: Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa.

MAGYAR FOGORVOS DETROIT-BAN Van szerencsém a Detroit és környéke magyarságát értesíteni, hogy fogorvosi irodám a Highland Park State Bank épületében van, 2260 WEST JEFFERSON AVENUE, DETROIT, MICH. Dr. H. W. KOHN FOGORVOS. Rendelő órák: Reggel 9-től 12-ig, d. u. 1-től 5-ig, este 6:30-tól 8-ig.

HALÁLOZÁS.

Duquesne, Pa. Szomorú gyász költözött Perhás Miklós és neje otthonába, amikor egy éves lllonka leányukat elragadta a kórlehelten halál. Temetése a folyó hó 14-én történt. Papp Sándor gör. kath. magyar lelkész a koporsót a szülői háznál beszentelte és a Szűz Mária Oltalmi templomban szent mise után buszuttatta el a bánatos szülők és testvéreiktől. A Szt. József temetőben helyezték örök nyugalomra.

VEGYEN PEDISIN RÉSZEVI NYNT

Kitűnő gyomor gyógszer.

Gyomorbetegségeknek oly gyógszerre van szükség, mely nemcsak az egész szervezet erősit, hanem szűrozza az egész emésztő rendszert. Különösen öreg embereknek van szükségük az ily frissítőre. Ha nincs étvágya, ha székrekedése van, ha nyelve le van rakodva, ha rossz szájíze van, vagy emésztési zavaroktól szenved, akkor

Severa-féle Gyomor Keserü (Severa's Stomach Bitters) kitűnően fogja segíteni. Hamarosan jobban fogja magát érezni, étvágya jobb lesz, a székrekedés elmúlik, az emésztési zavarok elháríthatók és a teljes emésztő rendszer erőssedik. Különösen ajánlatos öreg és gyenge emberek és lábbadozók részére, mint csayé használt és üdítő. Még egészséges emberek is vegyenek időről-időre be egy adagot ebből az üdítől. Evés előtt szedendő. Kapható minden gyógyszerüzletben. Árja 75 cent és \$1.20. Ha gyógy-szerzésének nem volna rákötve, kérje meg, hogy rendelje meg részére. Ha nem akarja ezt megtenni, magunk küldünk az ár előleges beklötése esetén. W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Gyógyítsa borbetegségeit.

Felcséleses kiütésektől, pattanástól, szőrtől, kitétektől és más borbajoktól szenvednie. Egy kis zemo, mit bármely gyógyszerüzletben kaphat 35 centért, nagy átvéggel 1 dollárért. Anonál alkalmazva, a viszketés kintjától hamarosan megszabadul. Tiszítja a bőrt és enyhíti a fűdalmakat gyorsan és hatásosan gyógyítja a legtöbb borbetegséget. Zemo egy csodás, a baj fészékébe hatoló folyadék, mely csillapítja a legkényesebb bőrfájást. Nem szoros természetű, könnyen alkalmazható és kevésbé kellet. Szeresse meg még ma és kímélje meg magát a további bajoktól. The E. W. Ross Co., Cleveland, O.

A YOUNGSTOWNI MAGYAR PATIKA megnyit. Ebben a patikában igazi hazai szerszámot kaphat és panaszát anyanyelvén adhatja elő, tehát magyarul beszélhet. Ez az egyetlen és első valódi magyar patika Youngstown és környékén. Pontos cím, mely az alábbiak látható: "MEGVÁLTÓ" PHARMACY 15 SPRING COMMON, YOUNGSTOWN, O. A Pennsylvania vasutállomással szemben, ahol a híd alatt kereszttel menni, a hártómb közepében és nem a sarkon.

Buffalo, N. York... A tisztán... Kiss And... Alulról... tudtuk... megyei... volt... ben 1918... hirtelen... meghalt... a megh... ismert... Egyet... magyars... a Pine Hill... Hálás... a temetés... virágokkal... Az elhun... az öreg szül... fogja gyász... A drága... hantok alar... Györgyné... Károly, Hé... Futkos And... N. Y. Özv. Tur... György, Pé... és neje, sz... György, Ká...

BUFFALO ÉS KÖRNYÉKE

Közi: NAMÁNYI B. L. IRODAVEZETŐ, 41 Exchange St. Buffalo, N. Y.

HALÁLOS SZERENCSETLENSÉGEK.

Buffalo, N. Y. — A buffalo magyarság egyik általános- sághan ismert és közbecsülésnek örvendő tagja, a vencesellő (Szaboicsm.) illetőségű Türk Péter, folyó hó 1-én munkája teljesítése közben megrendítő és azonnali halálát okozó szerencsétlenségnek esett áldozatá- ra. Türk régi munkása volt a King varrógépgyárnak és mert szorgalmas, ügyes ember volt, a gépházban teljesített szolgá- latot. A végzetes nap reggelén, mint azt munkástársai elbeszél- ték, a lendkereket hajtó szíjat gyantázta s bizonyára túlsógon közel állhatott a kerékhez, amely elkapta s a kerék és szíj közé került. A rettenetes prés- ből Türk szörnyen halt. A gyár- ban 25 év óta ez volt az első halálos szerencsétlenség. Teme- tését a rokonság, barátok, mun- kástársak, a Szent István Bs. Egylet, valamint a környékbeli magyarság ösztönre részvéte mellett május 3-án ment végbe, sógorának Krakomperger Károly- nak lakásáról és a Szent Erzsébet róm. kath. templomból a Pine Hill temetőben. Az ily tragikus véget ért ember még csak 36-ik évében volt és ott- hon felesége szül. Márton Mar- gita 4 gyermeke, az öreg szü- lé és testvérei fogják gyászol- ni, míg itt nővérei, Krakomper- ger Károlyné szül. Türk Kata- linné, Héri Györgyné szül. Türk Margitot, a két sógorát, unoka- testvéreit borította mély gyász- ba az elhunyt szomorú kimu- lása.

A tiszaladányi (Szaboics- megye) illetőségű 42 éves Eless Sámuel pedig a Wickwire Steel Plantban, szintén munkások kö- zét szerencsétlenségnek lett az áldozata. Eless több munkástár- sával egy furnace építésnél a kőműveseknek segédkezett, mi- közben a magasból egy backet rázuhant és nyomban megölté. Az elhunytat Papp Albert volt burdoszadójának lakásáról Vasváry Ödön ref. lelkész teme- tette el a magyarság igaz rész- véte mellett. A szerencsétlen véget ért embernek otthon fele- sége szül. Csigai Eszter és hat gyermeke maradt támasz nél- küll.

Kiss András, Hevesmegyei parádi illetőségű honfitársunk alig egy hónappal ezelőtt ér- kezett Toledo, O.-ból ide s a Buffalo Union Furnace Com- panynál kapott alkalmazást. Május 6-án éjjel a pickmasiná- nál dolgozott, miközben a ropp- pant sűrű s forró gőzben elszé- dült és összeesett. A munkás- társak a nagy gőztől nem lát- hatták Kist s amikor már észrevették, alig volt benne élet. Kist azonnal kórházba szállították, de már nem segí- hettek rajta s néhány óra mul- ta meghalt. Az elhunytat Bőhm Károly plebánus temette el a

KORÁN A SIRBA.

Buffalo, N. Y. Nagy szomorú- ság érte a temessépfalui (Temesm.) illetőségű Zimmer Ignác honfitársunkat, amennyi- ben a 12 éves fiaiskáját Pétert, öt hónapi betegség után má- jus 9-én örökre elvesztette. A kis halottnak temetésén részt vett a róm. kath. iskola összes növendéke és a környék egész magyarsága. A virágokkal és 32 koszorúval borított koporsó felett Bőhm Károly plebánus és mint az iskola principálisa tar- tott misét és gyászbeszédet. A kis Pétert a lélekben megtört apán kívül még két kis nővére Lina s Katica valamint nagy rokonság gyászolja.

KERESZTELŐ.

Paár József, tété (Györm.) illetőségű honfitársunkat ked- ves neje, szül. Zilahi Etel egy erőteljes kis leánykával aján- dékozta meg, akit Baglyas Menyhért és neje keresztülők Irénké névre kereszteltek meg.

ERTESÍTÉS.

Szives tudomására hozom ba- rátaimnak, ismerőseimnek s ál- talában a magyarságnak, hogy üzletemet a Rano St. 63-ik szám alól az Austin St. 175 szám alá helyeztem át. A ma- gyarság eddigi szives pártfogá- sát megköszönve s azt jelen- legi új helyemen továbbra is kérve, vagyok tisztelettel Szócsa Imre.

FAIRBANKS JOBBAN VAN.

Hirt adtunk róla, hogy Char- les Fairbanks, az Egyesült Ál- lamok volt alelnöke, nagybeteg lett és orvosi komolyan fel- teték állapotát. Mint most In- dianapolisból táviratozták, Fair- banks egy nyugodtan eltöltött éjszaka után most már valami- leg jobban érzi magát és álla- pota némileg javult. Az orvo- sok reménykednek, hogy sike- rülni fog őt megmenteni. Fairbanks hatalmas népszerű- ségnek örvend országzerte és a nap folyamán rengeteg távirat érkezett valamennyi államból, amelyekben hívei érdeklődnek hogyléte iránt.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

GYÁSZJELENTÉS
Alulírottak fájdalomtól teft és elszomorodott szívvel tudatjuk a barátok és ismerősökkel, hogy a szaboics- megyei Vencesellő községbeli illetőségű TÜRK PÉTER, volt buffaloi (78 Rano Street) lakos, életének 36-ik évé- ben 1918 május hó 1-én szerencsétlenség következtében hirtelen elhalt.
A megboldogult földi maradványait a rokonság, bará- tok, ismerősök valamint a Szent István Betegséggyőz- ő Egylet, melynek az elhunyt tagja volt és a környékbeli magyarság ösztönre részvéte mellett május 3-án helyezték a Pine Hill temetőben örök nyugalomra.
Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik a temetésen megjelentek s gyászunkat és bánatunkat virágokkal és részvétikkel enyhíteni iparkodtak.
Az elhunytat az óházában is feleségén, gyermekein, az öreg szülők és testvéreken kívül kiterjedt rokonság fogja gyászolni.
A drága halottnak legyen örök nyugalma az idegen hantok alatt.
Krakomperger Károlyné, szül. Türk Katalin; Héri Györgyné, szül. Türk Margit, nővérei; Krakomperger Károly, Héri György, sógorai; Vark Péterné Tilk Anna, Farkos András, Tóth József, unokatestvérei. Buffalo, N. Y.
Özv. Türk Péterné, szül. Márton Margit, felesége; György, Péter, Borbála, Ilona, gyermekei; Türk Jakab és neje, szül. Reisz Katalin, szülők; Jakab, István, György, Károly, fivérei, Vencesellő, Szaboicsmegeye.

PERSHING LEHUBB EM- BERE

Pershing tábornoknak a leg- hübb embere Frank Lanchoff örörmester, aki a tábornok mel- lett már tíz estendize teljesít szolgálatot. Az örörmester leg- utóbb hosszabb időre elhagyta a tábornokot, mert a hadügy- minisztert hazakiértte. Most érkezett vissza a harctérre és Pershing nagyon örült, mikor megint megpillantotta.

EGYHÁZI HIREK.

a Philadelphiai Magyar Refor- mátus Egyházában.

Temploma: N. 6. utca 611. Lelkész: Kovács Miklós István.

Konfirmációi ünnepély.

Philadelphia, Pa. — Pünkösdi előtti vasárnap délelőtti magas- tós magyar vallásos ünnepély folyt le templomunkban. Ez nagy világvárosban szétszórtan élő ref. hívek köréből hét ma- gyar gyermeket gyűjtött egybe a lelkész 12-16 év között, a kiket gondos tanítás után a gyülekezet előtt, isteni tisztelet keretében ünnepélyesen meg- konfirmált s bevett a magyar- országi Református Egyházal- kapcsolatos Philadelphiai Ma- gyar Ref. Gyülekezet rendes tagjai sorába.

Ime közöljük a konfirmált ifjú új egyház tagok nevét: Gordon Anna Camdenből, N. J. édesanyja híves magyar refor- mátus nő, édesapja tisztas an- gol protestáns, — ezt a növen- déket a lelkész a magyar ref. lelkészek által utabban kiadott magyar és angolnyelvű kate- chizmus felhasználásával tanitot- ta és kérte ki. Philadelphiatól: Bucsok Helen, Szaloki Ir- ma, Sánta Irén, Jakab Endre, Manayunkról Szabó Jenő, Rid- ley Park-Milmountról Érsek Jenő. A gyermekek szép érte- mes feleletei felbuzdították a jelenlévő szíveket.

Külsőleg fokozta egy egy- házi ünnepély melegségét, hogy minden konfirmáló gyer- meknek Kovács Gábor főgond- nok, a jó gyermekbarát, egy viruló fehér szegfű ajándéko- zott. Ugyanez alkalomra Bodó Mózes presbyter az Ur asztalá- ra egy felső terítőt, a kereszt- telő asztalra virágoskört ado- mányozott. Ifjúsági énekarunk még a szokottnál is kiválóbb összhanggal énekelte az imák után.

A Pünkösdi szent ünnep első napján járultak a gyülekezet körében az úr szent vacsorához a kis új egyháztagok, a szent jegyeket Szabó Jenő volt egy- házi főgondnok, a kenyeret Szaloki Lajos ismert egyháztag, ajándékozták. A szószékre meg- Ostercsik Jánosné, a Thabita nőegylet elnöknője helyezték egy gyönyörű pünkösdi rózsák- ból álló virágoskört. Ennekar- unk ezúttal is teljes számban énekelte a lelkész szent beszéde előtt.

Délután 2 órakor hálaadó isteni tisztelet volt, annak utá- na délután 5 órakor egy né- lyebb jelentőségű egyházi ün- nepély következett kint Ridley park és Milmounton.

Házi isteni tisztelet és Há- felavatás.

Ridley Park és Milmount külső részei Philadelphia, Eddy Stone, Crumlyn, Chester teljes közelében, a Baldwin s egyéb nagy gyárak által körülveve, kedves letelepedési helyei számos magyar családok. E kies helyen telepedett meg nyolc évvel ezelőtt a többek között Érsek János szobok- Dobóká megvétel és neje Silió Mária Beszterce-Nászdó megvétel származású magyar református

család, amely azóta állandóan egyhuzunkkal van lelki életben összekapcsolva. Érsek János már évek óta egyhuzunk buzgó és tevékeny algonok s mint szakiképzett munkás a közeli Baldwin-gyár alkalmazottja. A küzdő, mégis boldog, vallásos családnak nyolc élő kiskorú gyermeke van. E küzdő csalá- dot is e nyolc év alatt érte szenvedés, betegség, baleset, mint sok másokat, de a kitartó munkálkodás, törekvés, Istenbe vetett bizodalom elhozta részük- re azt az örvendetes pünkösdi szent ünnepet, midőn az első fiugyermek Jenő konfirmálása idején a Házi isteni tiszteletet saját jól és diszesen felépített nagy házukba, a jó barátok, az egyházi előjáróság megjelené- sével, a család kisenyek és nagyok örömeire tarthatta meg állandó lelkipásztoruk a Phila- delphiai magyar ref. gyüleke- zet lelkésze.

A lelkész alkalmi beszédében reá mutatott arra a tényre, hogy mi történik itt a nagy vi- lágváros közelében. E kies he- lyen Ridley Park, Milmount és környékén hogy épülnek, ren- dezkednek, telepednek egy ne- mes, dicső multu nemzetiségnek, a magyar nemzetségnek sor- üldözött fiai, mindez Isten atyánk akaratából, a munkásság, a szorgalom, a kitartás jutal- ma. De ne feledjük, hogy mind- ez a lehetőség, ennek a sza- bad országnak, e hatalmas köz- társaságnak, a csillagos lobo- gónak az ajándéka. Azért az ahhoz való hűséget, egy a val- lásosságához való ragaszkodást ki kell mutatnunk. A beszéd után buzgó hálaadó ima és éneklés következett.

Majd a délelőti órában Érsek Jánosék vendégasztalát asztalá- hoz voltak hivatalosan a jelen- levők, ahol a háborús viszonyok által megengedett bőséggel, ma- gyar szíveséggel volt megven- dégelve a díszes vendégkoszoru. Jelen voltunk Kovács Miklós István ref. lelkész nejevel a nt. asszonnyal, Kovács Gábor fő- gondnok, Tóth Bálint algond- nok, Johandies Gábor egyház- tanácsos nejevel, kedves nagy leányával Maryvel, Pülp Gyula egyházi jegyző, neje és gyermekeivel, Ujházi Lajos pénztárnok és neje, Jakab Vin- ce presbyter családjával, Bodó Mózes egyháztanácsos, szomsz- edek és jóbarátok, Mezei J. a vendégszerető család sógora és neje.

Lelkész a terített fehér asz- talnál is üdvözölte a törekvő szép családot, majd felhangzott a szolozsma "Isten áldd meg a magyart", mire Kovács Gábor főgondnok magyar lelkesedéssel a csillagos lobogót köszöntötte fel. Mint az amerikai magyar Hűség-Liga tagja annak diada- láról s a magyarság Ameriká- ban való hazafias kötelességei- ről emlékeztet igazán, tartalmas szép szavakkban.

Igy végződött a philadelphiai magyar ref. egyházban Pünkösdi első napjának ünnepe. Pünkösdi hétfőn már sokfelé munkanap volt, de azért egy kis gyüleke- zet este megjelent a Pünkösdi záró isteni tiszteleten a 6-ik utcai magyar ref. templomban.

Egyházi estély.

Junius hó 2-án, vasárnap, dé- lután 7 órakor. Részen az ame- rikai Vörös Kereszt javára.

Az estély szokott módon a N. 6-ik utcai iskolahelyiségünk- ben az egyháztanács és az ének- kari ifjúság rendezésével lesz megtartva. Ez érdekes, szóra- koztató programban szerepel az énekkari ifjúság előadásában egy kedélyes vígjáték és egy fel- vonásban. "Az oroszlanbőr". Beléptidj nincs, csakis csekély adományt kérünk az egyház ja- vára s a jelzett szép amerikai emberbaráti intézmény céljaira.

Végül örömmel és elismerés- sel jegyezzük fel, hogy bár kí- csiny gyülekezetünk ugyszólván örege-aprja nagyon is el va- foglalva a létfontosságú munká- lásokban, egyház szeretetből mégis mindig találkoznak, akik az egyházi építleteken szükséges javító munkálatokat díj nélkül teljesítik. Legutóbban pedig is- kolahelyiségünk átfestését esz- közi adományok derék ifj. ref. énekkarunk saját költsé- gén. Az énekkar elnöke Kovács Ferenc.

Bizony a világvárosban a mi ker. ref. gyülekezetünk, ha nőt is, még mindig kisenyek és gyen- ge erővel van, de összetartás- ban nagy erő rejlik, és e vilá- gvárosban a vallásosság és sze-

Cleveland legregibb butoráruháza BUTORVÁSÁRLÁS TEKINTETÉBEN MINDEN EDDIGI REKORDON TULTETT A COYNE-féle 34-ik évfordulói kiárusítás
Még csak pár napig lesz része ilyen nagyszerű alkalmi vételekben. Száz meg száz régi és új butorunk vette ki részét a 34-ik évfordulói alkalmi vételeiből. Jól ismert tény az, hogy nagy meg- takarításban van része a vevőknek ezen kiárusítás alatt, de ez évben még jobb az alkalmi vételek. Mi ismerjük a butorpiacot és tudjuk, hogy lehetetlen lesz sokáig fenntartani ezeket az árakat — a tény az, hogy a közel jövőre vonatkozólag nem tudat ígéretek tenni a gyárosok — miután azonban mi előrelátói voltunk és már hónapokkal ezelőtt beavárol- tunk, mielőtt az árak felmentek volna, megőrlöttük üzletünket és annak kiegészítő részét képező vaktárunkat kiváló minőségű buto- rokkal, melyeket a régi árak mellett becsajtuk rendelkezésére a 34-ik évfordulói alkalmi kiárusításból. Üzletünk a marketvidéken van, hol feltétlenül meg fogja találni azt, amire Önnek szüksége van abban az árban, amit Ön fizetni akar. Magyar vevőinket Márkus Gyula ur szolgálja ki. Mindig a legjobbat a legkevesebért — saját feltételei mellett.

HÁROM SZOBÁS KÉSZLET \$74.65 COYNE LAKBERENDE- ZÉSEK SAJÁT FELTÉ- TELEI MELLETT. NÉGY SZOBÁS KÉSZLET \$196.75
Most van itt az idő jó jégszekrény vételére Saját feltételei mellett.
\$7.98 és FELJEBB Oldal jégartárral \$22.75 és felj.
Az élelmiszere olyan, mint a munició. Ne pazarolja azt egy kis értékű, rosszul záradó jégszekrényben a nyárban. A mi árunk jól vannak készíve, ajánlhatjuk és garantálhatjuk azokat. Alakja és ára megfelelő önnök. Ára \$7.98-tól feljebb.

3dból álló Davenport készlet \$59.75 Davenport, hintaszék és korszék
Fehér vaságy \$5.85
Konyhaasztal \$8.25
BRÜSSZELI SZÖNYEGEK \$19.75 és felj.
Raktárunk tele van a legjobb és legújabb rajzokkal és min- tákkal ellátott brüsszeli, Az- minster és Velvet szőnyegekkel. Jöjjen meg, nézze meg azokat és vegyen a saját fizetési felté- telei mellett.

Ez a davenport berendezés a legjobb kivitel. Hintá- és karosszékkel, amelyek győ- nyörű kivitelűek és kényelmesek. Valódi tölgéria és szép finiszek. Szerkezete egyszer- rü, könnyen kezelhető. Ha ágyának nem haszná- lis, akkor egy gyönyörű nappali butort ad. A hinta- és karosszék olyan kivitelben vannak, mint a davenport. Teljes nagyságu matrac is elfer benne — egy olyan újítás, mely különösen emeli fogja ezen davenportok kényelmét. Egy ál- vány is van a vánkók elhelyezésére. Ha nincs használatban, úgy az egész ágy elke- rül az utóból és egy hasznos nappali butort ad. A szék és hintaszék, mely velejár ezen davenporttal, úgy kivitel, mint minőség te- kintetében hozzáillik a davenporthoz. Saját fizetési feltételei mellett.

Jól készült kihuzható ebédlő asz- talok aranytölgy finisben, árak csak \$12.48 és feljebb.
GÁZKALYHAK \$21.50 és feljebb
Edzett kék acél nikkelt finis- sésével. Négy nyílással és meg- felelő seftel. Perfect, sütőkkel. Nagy különlegesség, amíg az évfordulói kiárusításunk tart és a saját fizetési feltételei mellett.

INGYEN
Ezt a szép edényszervizt ingyen adjuk mindenki- nek, aki \$75 vagy nagyobb ér- tekben vásárol
\$50.00 vagy nagyobb bevá- sárlásnál.
Ezt a tömör, remekül párnázott s Imperial bőrtánnal bevont hinta- székot adjuk \$98 bevásárlásnál.

COYNE'S 2263-5-7 ONTARIO STREET
Eppen szemben a Wheeling & Lake Erie Depotnak ÜGYELJEN A HÁZSZÁMRA: 2265 CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHÁZA
FIATAL PÁROKAT KÜLÖ- NÖSEN SZÍVESEN LÁTUNK.
Látogassák meg mintalakberende- zésünket és nézzék meg készle- tünket — nézzék meg, hogyan né- nek ki ezek a butorok saját otthonukban. Nagyszerű butorok. SAJÁT FELTÉTELEIK MELLETT
Winnipegben huszezer sztrájkoló munkás visszatért a munkához. Winnipeg, Man., május 23. Huszezer munkás néhány nap- pal ezelőtt sztrájkba lépett. A sztrájk következtében ugyszól- ván teljesen megakadt a város gazdasági és kereskedelmi éle- te. A tegnapi nap folyamán a sztrájkoló munkások megegye- sésre jutottak a munkaadókkal és már el is foglalták a munka- helyüket. A sztrájkjánk ilyen sikeres befejezése főként Ro- bertson szenátor érdeme, aki egyebekben egy ideig tagja volt a kanadai kormánynak is.

BEI vendéglő örvendő HIO-ban, a nagy magyar- és ujn- másnemű akis meg- em- tek- hirnevét rdeklődők ké bövleb ZIEGLER nd Miami 121-27

YEN ISIN VÉNYT

ák. Megható és volt az ünnepi el, midőn a je- Dr. Souders mi- pispók három tett a keresztség utamában és pe- gkeresztelte Har- kelész és neje Vilma papi há- sdedjét Sándor Az újszülöttnek lakrózgy Sándor Anna ismert ked- ár volt. A másik gm. Kisdobronyi ri Ferenc és a ő illetőségű ne- sika kedves ifju sika leánykája volt, (Ella) nevet nyer- resztéségen; Iten- szülők Pétrás Ist- zerepeltek; végül örkői ill. Vitéz e Takács Mária lakos köztisztele- aspárnak Margit nykjáját. Iten a tisztaságot Szpko tályik Györgyné, k Erzsébet töltöt- ldozás alkalmával Dr. Souders ns és Harsányi ész osztották ki.

GYEN ISIN VÉNYT

SPROAT GYVÉD 92 Hammond Bldg. MOND, IND. 102-05. 113-234

PERTH AMBOY, N. J.

NY, MAGYA

ROIT-BAN

JOHN

XXVIII. évfolyam.

1918 Május 25.

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

VASÁRNAP

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

Az oltárok története.

A KERESZTÉNY egyház egyik legmagasztosabb ünnepét, pünkösöd nyolcadás követő sütörtökön — Urnapját — üli.

E kiváló ünnepnapnak jelentőségét és fényét leginkább az ahhoz kötött körmenet emeli, mely harangok zugása mellett, lobogó zászlók alatt, virágokkal és zöld lombokkal díszített utcákon haladva, a négy világtáj felé felállított négy oltárt keresi fel, hogy azoknál a hívek hitükről ünnepélyes és nyilvános tanúságot tegyenek.

Az urnapi istenitiszteletnek leglényesebb része tehát az oltárnál megy végbe. Ez egyébként természetes is, hiszen az emberiség azt hiszi és minden időben hitte, hogy legfőképp és első sorban az oltár az a hely, melynél a hívő lélek istenével közvetlen érintkezésbe juthat. Miből azután önként következik, hogy oltárral nemcsak ma, de a régi pogánykorban, sőt már az emberiség őskorában is találkozunk.

A legelső oltár felállítása tulajdonképpen abba az időbe esik, mikor az ember az anyagot a szellemtől kezdte megkülönböztetni. Ezt a szíjjelválasztást a szellem istenítése követte, amiből azután egy hatalmas és félelmetes, ismeretlen, érzékföltölti világ fejlődött ki, amelylyel szemben az ember bizonyos alárendelt helyzetbe került.

S az ember alárendelt helyzetében e rendkívüli hatalmaknak a kezét most már nemcsak kereste, de azt a maga számára könyörgésekkel, imákkal, majd később ajándékok és áldozatok nyújtásával, bemutatásával megnyerni, fentartani és biztosítani iparkodott.

Ott tehát, ahol áldozati ajándék volt, oltárnak is kellett lennie, hiszen a felajánlott ajándékot, mely mindig az volt, amiben az ember maga is örömet lelte, pl. puha, étel, fegyverek, állatok, stb. valahová és valamire el kellett helyezni. Erre a célra pedig minden időben valamely mesterségesen készült emelkedettebb hely — az oltár — szolgált.

Az ókori pogány népek oltárai valóságos szelleméből és műveltségükből kifolyólag vagy egyszerűek és durvák, vagy művésziességek voltak. Földből vagy fából készültek a nem ritkán óriási arányúak voltak.

A zsidónép oltára is pusztán földből, gyeptől, majd összerakott kövekből állott. Kitérünk ez Mózes II. k. 20. rész 24—25. verseiből: "Földből csinálj nekem oltárt és azon áldozd a tő égő és hálaadó áldozatot..." "Hogyha kőből csinálnék nekem oltárt, ne csináljad faragott kőből."

A földből vagy faragatlan kőből való oltárokat később a fából készült oltár váltotta fel, mely tulajdonképpen máglya volt, melyet az áldozati ajándékkal együtt hamvasztottak el.

De bármennyire is megfelelt a fából készült oltár, célszerűségi szempontból az ember csakhamar visszatért a kőoltárhoz. Csak hogy ezt többé már nem faragatlan, hanem maradandósága miatt egy darab faragott kőből készítette, a jelentősége miatt oldalait különféle faragásokkal, négy sarkát pedig hol leölt állatok koponyáival, hol pusztán csak ökörszarvakkal ékítette.*

A különböző vallások kialakulásával azután egész sajátos oltárok is keletkeztek. Ilyen a delosi Apolló oltára, mely a föláldozott kecskének szarvaiból volt művésziességgel összehalmozva. Nagyon látogatott áldozóhelyeken az oltár az áldozati

* A szarv általános ereje megvédte az embert a gonosz tekintet ellen.

állatok maradványaiból állott elő, mint pl. Zeus nagy oltára Olympiában. Ez az oltár az áldozati állatok évről-évre fölhalmozott csontmaradékának és az Alpheus-folyó vizének keverékéből épült föl oly nagyra, hogy kerülete 40, magassága 7 métert tett ki.

A kőoltáron bemutatott, sokféle áldozat két csoportba osztható és pedig: véres és vértelen. A vértelen áldozat a régebbi ugyan és rendszeren a természetből került ki, de általánosabb, a határozottsága miatt sokkal gyakoribb a véres áldozat, mely különféle állatok, gyakran még emberek feláldozásából állott.

Az oltárok alakja az áldozat nemétől, de sokszor még attól is függött, hogy milyen isten tiszteletére emelték.

A rómaiaknál az égi isteneknek (dii caelestes) magas és keskeny oltárokat készítettek, melyeken tömjént, bort és az állatok nemesebb részeit égették el. Nevük: *alta ara* (magas oltár.) A földi isteneknek (dii terrestres) oltárai alacsonyok és a közönségesebb állatok áldozására szolgáltak. A földalattiaknak (dii infernales) pedig már csak gödröt ástak, melyen az állat durvább testrészeit mutatták be áldozati ajándékkul. A két utóbbi oltár neve egyszerűen: *ara*.

A legrégebbi időkben az áldozat bemutatása és a vele járó istenítészet mindig a szabadban és pedig erdők tisztásein, források mellett, vagy valamely domb tetőjén ment végbe, hol az ember oltárát egy fa tövében állította fel. Ez a fa aztán *szentfa* lett.

A népek helyhez kötöttsége befolyással volt az oltár jellegére is. Mert állandó helyen tartózkodó vagy letelepedett néptömeg alkalomszerű oltár helyett állandó oltárt emelt, melyen már nemcsak egy vagy több család, hanem egy egész nemzetség is áldozhatott.

Az ilyen állandó jellegű oltárt azután az jellemzi, hogy legelőször nem áll szabadon, hanem egy bekerített terület közepén emelkedik, mely bekerített hely két részre oszlott: egy belső és egy külső részre. A belsőbe csak a hely gondozója vagy az áldozatot teljesítő egyén — a pap — léphetett, a külsőbe pedig az áldozatban résztvevők valamennyien be mehettek.

Abban a korban, amikor az áldozat bemutatását már az arra hivatott pap eszközli, áldozatot bármikor és minden időben lehetett bemutatni, a minnek az lett az eredménye, hogy igen sok önkéntes áldozati ajándék gyűlt össze, melynek ideiglenes elhelyezéséről gondoskodni kellett.

Erre a célra épült a bekerített terület közvetlen szomszédságában egy áldozati tárház, mely lassan a népek életében rendkívül fontos szerepet kezdett játszani. Mert a tárház, habár egészen kezdetleges formában, alapja lett a templomnak.

Ugyanis akkor, amikor az ember isteneit többé nemcsak szellemek alakjában imádta, hanem a pusztán anyagot már magasabb eszményéhez képest állat vagy ember képére alakította és készítette, az áldozati ajándékokkal együtt az önalkotta bálványképeit is a tárházba állította, a hová csakhamar még a bekerített terület közepén álló oltár is bekerült. Ezzel a tárház rendeltetése ugyanaz lett, mint a templomé.

Nem csoda tehát, ha a kezdetleges tárházakból és bálványházikókból idők folyamán kifejlődnek a népek legfeltűnőbb emlékei, s az építészetnek legkiválóbb alkotásai. Avagy kibem nem keltenek még romjaikban is csodálatot Egyiptom áldozócsarnokainak képekkel tarkított falai; Babylonia domboszerű istenházának tornyai; Görögországnak és Rómának gyönyörű oszloposorai; Közép-Amerikának vég telen lépcsőzetei; Indiának fényes pagodái; China különös porcellántornyainak nagyszerű pompája?

Es ezeknek a fényes templomcsarnokoknak még fényesebb jelleget kölcsönöz a helynek megválasztása is; mert építők mindig kiváló gondot fordítottak arra, hogy a templomok, melyek szentek szentjében áll az oltár, a profán épületektől teljesen elkülönítve, rendszeren emelkedettebb, szabadon álló téren vagy városok fölött uralkodó akropolison épüljenek.

Természetes, hogy minél nagyobb szabású a templom, annál értékesebb az oltár anyaga is. Rendszeren márványból, sokszor terracottából készült és basison vagy néhány lépcsőn állott. Méreteiben változó ugyan, de 0.5—1 méternél nem magasabb. Alakja hol henger alakú, hol három vagy sokszögű. Oldalait gazdag virág, gyümölcs és levélfüzér vagy áldozati állatok relief fejeivel ékesítették, a szonfelül az áldozatok bemutatása előtt még élővirágokkal és lombbal is díszítették. A római oltárokon még feliratok is olvashatók, melyek az illető isten és az oltár felállítójának nevét tüntetik fel, V(otum) S(olvit) L(ibeus) M(erito) megjegyzéssel.

A nagyobb templomokhoz két oltár tartozott, az egyik bent a templomban az isten szobra előtt állott, melyen véremléki áldozatokat mutattak be; a másik templomon kívül állott és az elégetendő vér-áldozatok számára szolgált.

Az égő áldozatoknak minden időben való bemutatása céljából, majdnem minden ókori nép oltárán állandóan égett a tűz. Ilyen folyton égő áldozati tűzzel már a zsidóknál (Moz. III. 6. 2. 12.) találkozunk. "Az oltáron pedig mindenkor égjen a tűz, melyet tápláljon a pap, arra téven az égő áldozatot." És a tűz Aron főpap első áldozatának emlékére is égett, mert

(Folyt. a 13. oldalon.)

Esőben.

ZUHOGJ, zuhogj, te lassu vizözön!
Ararat csuca felhőkbe szakad —
Nem láttatok még békegalambokat?

Beteg-fáradtan ágyból hallgatom,
Ugy fekszem, mint valami ravatalon:
Komoran, némán, hallgatagon.

A tavaszt várom, béke tavaszt,
Fájó idegre enyhe szibbadást,
Égbe nyilálló galamb-látomást.

Zuhogj, zuhogj, te lassu vizözön!
Ararat csuca felhőkbe szakad —
Nem láttatok még békegalambokat?

KISS JÓZSEF.

Konyhahumoreszk.

Írta: ABT TIVADAR. A Szabadság számára fordította: SZÉKELY SÁNDOR.

Személyek:
Müller Ede, író.
Jenny, felesége.
Színhely: egy konyha. Idő: a jelenkorban.

Jobbra s balra ajtók. A falakon konyhapolcok. Jobbra a vízvezeteki csap, mellette egy kötény függ. Jobb oldalán szárnyas, saláta, rák, krumpli, konyhamérleg az asztalon. A tűzhely főzőedényekkel berakva. Balra egy kezikosár áll a polcon.

ELSŐ JELENET.

Jenny igen elegáns öltözetben.
(A balra eső ajtón csengetés hallatszik.)

JENNY (egy kis szünet után, a jobb oldali ajtón néz be) Hát nem hallok? (belép) Nos, senki sincs itt? (viselkedése nagyon óvatos, mintha attól tartana, hogy ruháját bepiszkítja.) Hát valóban beváltotta fenyegetését és eltávozott? (a háttérben levő ablakhoz megy) Tényleg — ott megy! Még gunyosan köszön és kinevet! Mit kiált felém — főzök magam? Oh, ezek a cselédek! Semmit se szabad az embernek szólani! Egy kis reudreantás miatt mindent azon mód' otthagyt és elmegy! Most hát szakácsnő nélkül vagyok. Nekem kell főzni — nekem, aki a főzéshez, a háztartáshoz semmit se értek! (óvatosan jár fel s alá) Mihez kezdjek? Férjem nemsokára hazajön s az ebédnek készen kell lenni (körülnéz a konyhában) Férjhezmenetelem óta először vagyok a konyhában! Először! Hiszen még olyan rövid idő óta vagyok az Ede felesége. S oly boldogan élünk; civakodás vagy kellemetlenség még soha se zavarta meg házi békességünket! Pompás dolog férjnel lenni — oh — de a szakácsnő nem hiányozhatik! Ó az első komor felhő házasságom tiszta egén. — Most tehát ki főzön? — En? (nevetve) Az ugyan szép isteni lakoma lesz! (balra megy a konyhaasztalhoz) Tulajdonképpen mit akart ebédre készíteni? (a konyhaasztaltól kissé félre állva, óvatosan, csak éppen ujjai hegyével, érint meg néhány dolgot) Rák — saláta — burgonya — oh, jaj, vér folyik ujjaimból (ijedten) Nincs-e peccsét a ruhámon? — Hát! Istennek, nincs! (jobbra megy a vízvezetékhez s megmossa kezeit) Nagyon tisztátalan foglalkozásnak látszik ez a főzés.

(Csengetés hallatszik jobbról.)

JENNY: Oh — Ede! Ilyen korán? Hol van egy törülköző — egy törülköző? (összevissza szalad és keres) Ugy látszik, férjem ma igen türelmetlen. Nem találom törülközőt — nincs, itt semmi rend!

(Újra csengetés hallatszik jobbról.)

JENNY: Igen, igen, jövök már! Oh — a zsebkezdőm! (kiveszi zsebéből a kendőt és azzal letörli kezét) Jövök már! (elszalad a jobb oldali ajtóhoz).

EDE (hátrafordul, balra fordul):

MÁSODIK JELENET.

Ede, majd Jenny.

EDE (kissé izgatottan): Nem nyitott senki se ajtót — mit jelentsen ez? (hátrafordul) Hol van a szakácsnő?

JENNY (a jobb oldali ajtótól jöve, nem veszi észre Edét): Senki se volt ott. Vajjon ki csengetett? Bizonyára valamelyik ostoba kölyök engedte meg magának a tréfát.

EDE (előre jön): Ez az ostoba kölyök én voltam.

JENNY (Ede jobb oldalán): Ah — hisz te vagy? Hogy kerülsz ide?

EDE: A hátsó lépcsőn át. Senki se nyitott ajtót és hogy sokáig ne kelljen várom, ezt az utat választam. De öröndetes hirt hozok! Képzeld csak — darobomat, szomorujátékomat elfogadták előadásra!

JENNY: Végre — hál' Istennek!

EDE: Csak egy jelenetet kell megváltoztatnom — s rögtön hozzá is fogok. Munkám bevégezése után felöltözöm, hogy néhány fontos látogatást eszközöljek. Ez idő alatt az ebéd bizonyára készen lesz, miért is sietted egy kissé a szakácsnőt. Hatalmas étvágyat érzek! Mi lesz mára?

JENNY (zavartan): Má—ra?

EDE: Igen — mára.

JENNY: Le—ves . . .

EDE: Csak leves?

JENNY (kissé haragosan): Oh, ne kérdezd, te inkvizitor!

EDE: Vagyis katuska — akard mondani! Tehát Jenny, kérlek, mielőbb csillapítsd le a te inkvizitorodnak kannibáli éhségét (elmegy)

mellette, hogy a jobb oldali ajtón távozzék.)

JENNY: Ede!

EDE (a kéziratot feltűnés nélkül az asztalra teszi): Mit parancsolsz?

JENNY: Én — én nem igen öröndetes hirt vagyok kénytelen veled közölni, ugyanis szakácsnőnk letette konyhai tárcáját és elhagyott bennünket!

EDE: Nos, ez nem olyan nagy szerencsétlenség! Most te fogsz főzni, most te fogsz. — (feleségére néz).

JENNY (zavartan fordul el).

EDE: Oh úgy — hiszen — elfelejtettem, hogy te a konyha nemes művészetét nem tanulmányoztad. S igaz is a' — csak most tűnik fel nekem, hogy te — te — a konyhában állasz! Te — s ebben a ruhában? Ebben ugyan rossz főzni! De — emünk mégis csak kell!

JENNY: Gyerünk a vendéglőbe!

EDE: Vendéglőbe! Oh, milyen szörnyű emlékeket költöd fel legényeletemnek! Ám asszonykám, én egy szakácskönyvvel ajándékoztalak meg —

JENNY: Egy szakácskönyvvel? Oh, igen — igen — egy szakácskönyvvel! (Nevetve) Ilyen prózai ajándék!

EDE: Szívesebben adtam volna Dumas-t vagy Zolát! Midőn születésnapodon két ajándékot, egy karkötőt és egy szakácskönyvet nyújtottam át, egész figyelmedet, elragadtatódat csak a karkötő bilincselte le. A csekélynek e semmibevevése azt bizonyította, hogy a fénylő tárgy, a külső iránt bírsz erős érzéssel.

JENNY: Finom lélektani megfigyelésedet völegény korodban kellett volna velem közölnöd. Álnokságodért most szörnyen szenvedned kell, mivel keserűen csalódtál!

EDE: Ez a családás nem olyan szörnyű! Hiszen te okos, kedves asszonyka vagy, kívánságomat szíves örömet' teljesíted és mátol kezdve többet törődöl házi teendőddel.

JENNY (nagyon elcsodálkozva): Ede, mit kívánsz tőlem?

EDE: Csak a legszükségesebbet — a háziasszonyi köteleességek teljesítését.

JENNY: Hát szakácsnőt vettél te feleségül?

EDE: Az összes fiatal menyecskének e hirneves kérdésével csak kényelmegeteket és tudatlanságotokat palástoltatok el!

JENNY: A főzést méltóságán alulnak tartja minden nő, aki más foglalkozások iránt mutat hajlamot, rátermettséget és tehetséget.

EDE: Tehát mivel te ez igen dicsegetre

méltó és a férjre nézve igen kellemes tulajdonságokkal rendelkezel, arra érzed magadat feljogosítva, hogy a házvezetéssel ne törődjél! Hát akarom én, kedves feleségem, hogy csak szakácsnőm legy? Egy kedves, józanul gondolkodó asszonyka lelkesítően mulattathatja férjét, foglalkozhatik tehetségének megfelelő művészettel is — azonban e kellemes időöltés dacára a lakás rendbentartásának is utánanézhetsz és a háztartással is törődhetik! Gondolatom szerint, egy kedélyes szívű feleségnek igazi örömet okoz, hogy míg a férj a családért dolgozik és arról gondoskodik, a feleség meg a házában tesz-vesz! (hozza megy és megöleli.) Nos, Jenny, még mindig méltóságodon alulnak tartod-e, hogy férjednek enni készíts?

JENNY (duzzogva bontakozik ki karjából).

EDE: Ah — találya érzed magad — duzzogsz! Szívecském, csak semmi jelenetet ne csinálj! Asszonykám — Jennykém (megsókolja).

JENNY: Fredj — te erkölcsprédikátor!

EDE: Akkor légy szépen jámbor és szíveld meg egy prédikátor tanításait. Mit szólsz hozzá, kedves feleségem, hátha azonnal megkísérelnéd —

JENNY: A főzést? Nem értek hozzá!

EDE: Vedd kezdedbe a szakácskönyvet és próbáld meg.

JENNY: Nem fog sikerülni!

EDE: Ne csüggedj el! Nosza, kezdj hozzá!

JENNY (kis habozás után): Jól van, megpróbálok — de ha nem fog izleni — én ártatlan vagyok. Hogy pedig ujjaimat ne tegyem tönkre — (zsebéből keztyűt vesz elő és fel akarja húzni).

EDE: Keztyűben akarsz főzni? Nem, angyalom, a társalgó szobát ne téveszd össze a konyhával. Köss kötényt magad elé, ugy süthetsz, főzhetsz, vagdalthatsz és szeletelhetsz!

JENNY: Sütni, főzni, vagdálni és szeletelni! Brr — retentő borzongás fog el!

EDE: E borzongások lassanként eltűnnek. Ah — (a vízvezeteki csap mellett észreveszi a kötényt) itt egy kötény (leveszi). Kösd magad elé — gyere — segíték. Ugy — bájosnak, nagyon kedvesnek látszol!

JENNY (a kötényt Ede segítségével felöltve): Mondd csak — mit főzök?

EDE: Nézd meg a szakácskönyvben.

JENNY: Igen — hol is van az a szakácskönyv? — Tudom már, ott —

EDE: Valószínűleg sokat tanulmányoztad. Azonban — nem sejtöd, mit akart a szakácsnő készíteni? (A tűzhelytől balra fordul.)

JENNY: Nem! (Jobbra megy a konyhaasztalhoz.) Itt szárnyas van —

EDE: El tudod készíteni?

JENNY: Nem!

EDE: A halat?

JENNY: Nem!

EDE: Krumplit főzni?

JENNY: Nem!

EDE (jobbra fordul a konyhaasztal felé): Itt egy csomó rák! Ezeket csak meg tudod főzni?

JENNY: Nem!

EDE: Még rákot se? Ez már baj! Hiszen ezeket — ezeket csak addig kell főzni, — amíg — amíg megvörösdnek — akkor — akkor meg vannak főve. Nos — bizonyára nekem kell valamit készíteni.

JENNY: Hát értesz hozzá?

EDE: Valami kicsit!

JENNY: Akkor főzz te. én meg hadd zongorázzam (el akar jobbra menni).

EDE (visszatartva): Ne siesd úgy — játszálnk inkább itt a fazekakkal és a többi konyhaeszközökkel. Legalább segits. Most gyorsan munkára fel! Tégy egy fazék hideg vizet a tűzhelyre és öntsd bele a rákokat.

JENNY (a jobb oldali polcra levesz egy fazekat és a vízvezeteki csapból tele eresztí vizet; mindezt óvatosan és ügyetlenül teszi).

EDE: De Jenny, olyan távol állasz, mintha a vízvezeteki cső ágyu lenne és minden pillanatban elsülhetne.

JENNY: Hiszen összelocsolom magam. Meg a fazék is olyan nehéz — segits csak (a tűzhely felé fordul).

EDE (előugrik és segít vinni; közben gúnyozza feleségét): Ne olyan közel — szívem — a tűzhely golyószóró ágyu — gyorsan visszaf!

JENNY: Azt hiszem, gunyolódol — akkor egyáltalán nem főzök.

EDE: Ne haragudj meg rögtön! Most

öntsd a vízbe a rákokat — de óvatosan — mert harapnak!

JENNY (*elveszi a konyhasztról a rákos edényt*): Miért ne, te csufolódo! (*beleszúr az edénybe, felszív és gyorsan visszarántja a kezét; mindegyik kezén egy-egy rák csüng*): Ah, hiszen még élnek, élnek! Segíts hát!

EDE: Hát te valóban azt gondoltad, hogy már megdöglöttek? Figyelmeztettek ugy-e? (*kiszabadítja az aszonyt a rák ollói közül*).

JENNY: S így élvez kell megfőzni? (*felháborodva*) De ez állatkínzás! Te tagja vagy az állatvédő egyesületnek és mégis ilyet követsz el?

EDE: Igen — fiam — így izletesebbek!

JENNY: Ám ilyen állatkínzást nem tűrök! Először megölöm őket! —

EDE: Ezt a csomót és egyenként? Köszönöm szépen!

JENNY: Annyit mondhatok neked, hogy a mi házuknál soha sem fogunk rákot főzni — soha!

EDE: Csak nyugodjál meg, hiszen még nem főnek. Ez egyszer elengedem. Rák helyett süsünk marhaszeletet és palacsintát. Azt én is el tudom készíteni. De még tűz sincs!

JENNY: Tűzet gyujtsak? Ezt csak nem kívánhatod tőlem! Ujjaimat megégethetném.

EDE: Légy szépen óvatos. De hol van a hus?

JENNY: Ugy látszik, nincs itt.

EDE: Akkor be kell szerezned.

JENNY (*elsodálkózva, nyugtva*): Nekem? Én menjek a mészárszékre?

EDE: Igen, te — miért ne?

JENNY: De mit szólna Stolzenberg titkos tanácsosné, meg Eulenhörst udvari tanácsosné?

EDE: Nem szükséges nekik elmondanod.

JENNY: Azonban találkozhatnak velem! (*a titkos tanácsosnét utánozva*) "Ah, — madame — mennyire örülök, hogy végre láthatom! De mon Dieu! honnan jön? Mit visz a kosárban?" — Ah — csak húst vásároltam — "Mit? — Ön? Ön maga, saját személyében — Ah!" — Azután a gunyolódó, csufolódo arcok!

EDE: Többre nézed-e albarátróid csufolódo arcát, mint férjed kívánságait?

JENNY: Egy picikét: tulokat kívánsz — magad is beláthatod....

EDE: Nem én — be kell látnod, hogy az én kívánságaim nem teljesíthetetlenek és kötelességed cseket végrehajtani. Légy szíves felöltözni és indulj (*bal felé mutat*). Itt szemben van egy mészárszék. De kérlek — Jenny, teljesítsd férjed kívánságait.

JENNY: Minthogy ilyen előzékenyen és szeretetreméltó hangon kérsz, megyek. Ellen-szolgalmányul azonban arra kérlek, hogy míg oda leszek, gyujtsd meg a tűzet. Jó? Teljesíted te is az én kérésemet? (*esedezve tekint férjére*).

EDE: Esedező pillantásod ez udvariasság megtételére kényszerít.

JENNY: Óh! édes, palacsintasütő írom és költöm! (*jobbra elsiet*).

III-İK JELENET.

Ede egyedül.

EDE: Csak iparkodjál! — Igen, igen, ő nemcsak nevelt, hanem kissé elkenyézett asszony is. Nos, remélem, hogy kis hibáiról sikerülni fog apránként leszoktatni, elvégre szívének alapvonásai a szelidség és jóság.

JENNY (*kalapban és felöltöben jön jobbról*).

IV-İK JELENET.

Jenny, Ede felesége bal oldalán.

EDE: Látod, milyen gyorsan tudsz elindulni. Itt ez a kosár — *fölveszi a bal oldali polcra a kosarat és a feleségének nyújtja*.

JENNY: Ede, te kosarat adsz nekem?

EDE: Ha azt sejtetted volna, hogy önfejjü, okvetetlenkedő férjet kapsz bennem, háttározottan kikoszoróztál volna. De most menj is, angyalom!

JENNY (*elmegy előtte*): A viszontlátásra! (*kezével csókot dob és el akar balra menni*).

EDE (*viszonozza kezével a csókdobást, hirtelen fölszémelve*): Ah — angyalom — ne felejtöd el néhány tojást és lisztet is hozni.

JENNY (*kezét csipőjére rakva*): Mi köze kendnek a háztartáshoz, mi? A maga dolga az? Szemtelenység ilyen vakmerő fickótól! Jobban tudom én, mi kell a főzéshez, a háztartáshoz! Kend bizonyára dohog, hogy nem küldöm el bevásárolni, amivel néhány garast kereshetne magának. Szó sincs róla! Ha nem

tetszik itt, keressen kend más helyet. Megértette — tacsó? Most ne okoskodjék tovább, hanem lóduljon a munkára! Mig oda leszek, hasogasson kend gerjesztőt és rakja meg a tűzet — különben — (*férje füleit huzgálva*) lessz nemulass! ... nevelten kukta! (*balra elszalad a kosárral*).

V-İK JELENET.

Ede egyedül.

EDE: Már halad előre. Kitünő! Készséges előzékenysége elragadó! Oh... ő angyal! (*a hátsó ablakhoz megy*) Ott — ott megy az utca másik oldalára! Egyre óvatosan néz maga körül... valószínűleg fél a titkos tanácsosnéval találkozni! Igen, igen, Jenny, ilyen séta még szokatlan egy kissé rád nézve! Egek, most fordul be a titkos tanácsosné a sarkon! Jenny megpillantja... lábai mintha gyökeret vertek volna... a titkos tanácsosné feléje tart... Oh jaj! Ezt nevezem én a véletlen szeszélynek!... Jenny nagy zavarban van... nem tudja, hova rejtsa a kosarat... beszélgetnek... a titkos tanácsosné csodálkozó képet vág... Jenny ide pillant... (*Ede kezével csókot dob feléje*). Ah... ez felbátorítani látszik... most ajánlja magát és eltűnik a boltban! Most a titkos tanácsosné áll úgy, mintha oda-tapadt volna! Ez az elámult arc! Hahaha! Fejét rázva lépdel tova! Ez eseményt egy fél óra mulva az egész város tudja! De valamit elfelejtettem. Tűzet kell gyujtanom. Hamar konyhai teendőmhez! (*egy gyufát vesz elő és begyújt a tűzhelyre*). Ede költő a tűzhely-nél! Azonban a cél szentesíti az eszközöket. Így... már ég! Munkámat elintéztam!

JENNY (*a kosárral, amelyben hus, tojás és liszt van, balról jön*).

VI-İK JELENET.

Ede, Jenny a férje balján.

JENNY Na... ujra itt vagyok! (*a kosarat a bal oldali polcra helyezi*).

EDE: Bravó, bravó, kedves feleségem! A titkos tanácsosné nagyon elbámult! De ne ügyelj rá!... Nos, fiam, gyorsan munkára fel! Végy lisztet, néhány tojást, tölts hozzá vizet s mindezt keverd össze... én a húst vágom szét (*kiveszi a húst a kosárból és az asztal felé fordul*).

JENNY a bal oldali polcra egy fazekat vesz le, a kosárban levő papírcsókából lisztet önt, majd a csapból vizet ereszt hozzá, a fazekat a tűzhelyre állítja és kavarásba kezd).

EDE (*az asztalon vágva a húst*): Látod, asszonykám, most tetszel nekem! A háziasságnak e szép képe elbájol! Hej, hogy fog izleni nekem a te édes kezéd által érintett és készített palacsinta! Isteni lakoma lesz!

JENNY: Feltéve, ha sikerül. Csak egy kis türelmet kell új szakácsnőddel szemben tanusítani. (*Egyre kavarva*): Ah, Ede, ha szívembe pillanthatnál! En olyan bensőségesen, olyan őszintén, olyan igazán szeretlek...

EDE (*húst vágva*): Szemedből sugárzik felém. Azonban szerelmed, az enyémel őszszehasonlító, csak egy kis virágocská... az enyém olyan, mint a tölggyfa.

JENNY: Persze, én vagyok a virágocská és te a tölggyfa... így kell ennek lenni! Oh, Ede! (*epedve néz rá*).

EDE: Ah, Jenny! (*az asztalra dobja a kést és húst s átöleli*).

JENNY: Partad csak meg (*átadva férjének a fazekat és megöleli*). Ah, olyan boldog vagyok!

EDE: Nesze... (*a fazekat vissza akarja adni*).

JENNY (*névetve és enyelegve*): Most kavarhatod te! Haha!

EDE: Oh, te kis ravasz! (*a fazekat a tűzhelyre helyezi; magában*) Megpróbálom magára hagyni! (*Hangosan*) Fiacskám, most itt az ideje, hogy felöltözzem, s még borotválkoznom is kell! Közben elkészíted az ebédet.

JENNY (*kissé megijedve*): Egyedül akarsz hagyni?

EDE: Már az én segítségem nélkül is elintézheted. Csak próbáld meg, fog az már sikerülni!

JENNY: Én is azt hiszem, fog már sikerülni... okvetlenül fog! Nem is látszik olyan nehéznek!

EDE: Igazad van, csak bátorságodat ne vesztisd el!

JENNY: Most pedig, férj uram, ki a konyhából! (*Xantippeszerűen*): Mi keresni valód akad itt? He? Illik az, hogy a férj a konyhában lebzseljen? Hát szükséges, hogy az or-

rod minden fazékba bele üsd? Pfuj, szégyeld magad, vén katuska!

EDE (*egy papucsost utánozva*): Oh... cukrokám... csak ne dohogj... csupán azt akartam látni... mit készítettéj mára...

JENNY: Ne törődjél a háztartással!

EDE: De... drága kicsi feleségem... én...

JENNY (*lábával toppantva*): Csend! Irj annyi rossz verset, annyi szomorú vigjátékot és vig. szomorujátékot, amennyit csak akarsz... de e küszöböt ne merd átlépni! Itt én vagyok az urnó! És most indulj... takarodj! (*a jobb oldali ajtóra mutatva*) Megértetted?

EDE: Annyi jogom mégis lesz, hogy...

JENNY (*egy edénnyel menvén neki*): Semmi ellenmondás... mert különben... (*kihajtási mozdulatot tesz*).

EDE: Oh... te... te asszony, te... Xantippe! Most futásnak credek!

JENNY (*névetve*): Hahaha... gyászvitéz!

EDE (*természetes hangon*): Bravo, bravo! Ezt pompásan érted! Igazán nagyszerű képet állítottál a szemeim elé a jövőt illetően!

JENNY (*tréfásan*): A jövőnek képéhez azonban a színek tulgyengén vannak mázolja.

EDE: Akkor fess vastagabban! Oh!... reményteljes jövő! Ejh. te ravasz vagy... gyere ide! (*csókot ad*) Ezt a jövő képéért! (*elsiet jobbra*).

VII-İK JELENET.

Jenny egyedül.

JENNY: Férjem kedves, tréfás fickó! Nem rontja el a tréfát!... Mégis, mit tegyek most? Először palacsintát sütök. (*A jobb oldali polcra egy serpenyőt és egy vajas edényt vesz le, mindkettőt a tűzhelyre állítja, s ama fazékból, amelyet Ede az imént tett a tűzhelyre, pépet önt a serpenyőbe*). Most aztán nem szabad magamat nevétségessé tenni. Te nyájás konyhaistennő — bizonyára van ilyen is — légy segítségül, vezed kezemet és engedd, hogy palacsintám össze nem égetve és izleccsen kerüljön az asztalra! Hahaha — én — a finom dáma a tűzhely mellett! De kezd nekem az ügy tetszeni! — Micsoda égett szag terjeng itt? Oh — az én első sütetem most pillantja meg a napvilágot! Egy kissé szerencsés a külseje — nos, minden kezdet nehéz! (*Ránéz a vizes fazékra*). Ez a fazék itt zavar a sütésben! (*Eltolja a fazekat, amely feldül*). Oh, szerencsétlenség! A fazék a vízzel együtt feldült. — A víz a tűzre ömlött — igen — kialudt. Hivom Edét — nem — neki nek szabad semmit se megtudni az én ügytelenségemről! Gyorsan meggyujtom a tűzet újra (*a jobb oldalon levő asztalra néz*). Ott a papír! (*Izgatottságában az asztalon heverő kéziratot veszi fel, a tűzhelybe dugja és meggyújtja*). Így — már mindjárt jobban fog égni! — Helyes — megint vigan sistereg és serceg tovább. Most folytathatom a sütést! (*Felborítja a vajas edényt, a vaj égni kezd*). Ede! Tűz van! Segítség! Ede! Ég! Ede! Segítség! Víz! (*Kétségbeesve rohan le s fel*). Tűz van! Segítség! Tűz van!

EDE (*jobbról jön, ingujjban, arca beszappanozva, kezében borotva*).

VIII-İK JELENET.

Ede, Jenny az ő balján.

EDE: Az Isten szerelméért — mi történt — asszony?

JENNY (*csaknem ajultan hanyatlik a bal oldalon levő egyik konyhaszékre*): Ég — hát nem látod — minden lángokban áll!

EDE: Hol? Mondd, hol?

JENNY: Ott ni! (*A tűzhelyre pillant*). (*A tűz közben kialudt*).

Ede: Semmit se látok!

JENNY (*kissé tétován*): Felborítottam a vajas edényt — a vaj égni kezdett — nagy láng csapott fel — a tűzveszélytől megrémülve —

EDE: De, fiam, egy kis égő vaj miatt ütsz olyan pogány lármát? Az ijedségtől szinte elváltam a nyakamat! Légy elővigyázatosabb! (*Elmegy jobbra*).

IX. JELENET.

Jenny egyedül.

JENNY: Ah — ez a rémület! Még minden tagom reszket belé. Idegeim még bizonyára tulgyengék ilyen konyhai esemény elviselésére. Oh, mi balga fiatal leányok! Ha hasznosabban töltönnék el szabad időmet, s nem ábrándos bo-

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

A magyarnóta külföldön.

— FEDÁK SÁRI. LEVELE. —

EGYSZER egy magyar művésznő, az operett koronázatlan királynője, a leghíresebb primadonna: Fedák Sári, elhatározta, hogy a magyar nótát népszerűsíteni fogja a külföldön.

Elment a magyar művésznő, magával vitte nótás lelkét, virágos, zömök, tulipiros egyéniségét. És nótázott. Berlinben. Párisban. Londonban. És mindenütt megbukott. A magyar nótának sehol külföldön nem volt sikere. Közönyvel, némi gunyval hallgatták mindenütt. A magyar dal szelleme nem tudta meghatni a valeerekhez, chansonokhoz és vagetinokhoz szokott füleket. Fedák Sári pedig hazament. És nem meglepő jelenség, hogy a Szomorj Emilnek írt levelében, amit itt alább talál az olvasó, tagadja, hogy a magyar nótával kudarcra volt a külföldön.

Mert Fedák Sári egyike a legmagyarabb színészeinknek. A felfogása, a beszédmodora, a szíve, a lelke, a mosolygása. És azt hitte, hogy a nótát, a magyar nótát, amivel őt minden érzése összeköti, nemcsak megismertetni tudja a külfölddel, de meg is szeretetni. Mert természetesnek hitte, hogy a legkedvesebb álmát, az ő szívének, mindnyájunk szívének legdrágább kincsét örjögő lelkességgel kapkodják majd. És éppen ezért nem tudja elhinni, nem tudja meglátni, megérteni, hogy e kincs mellett közönyösen haladjon el valaki. Ő annyira el van telve az édes-bus érzésekkel, hogy a hasonló lelkiállapotot kénytelen min denkiről feltételezni.

Pedig...

Hej, de kevesen vannak, akiknek a szíve megremeg, ha felzendül valahol, messze-messze idegenben, távol az édes, a nyomorúságos, a drága, a felejthetetlen magyar rögtől:

Ki tanyája ez a nyárfás?
Nem hallik be a kurjantás.
Vagy alusznak, vagy nem hallják,
Vagy talán — nem is akarják!

Fedák Sári az alábbi levelet írta Szomorj Emilhez, a kitűnő magyar íróhoz:

HOTEL CHATHAM
PARIS.

Kedves barátom, Szomorj!

Itt vagyok az ígért levéllel. Olyan jó levélíró nap van, mert zuhog az eső és színpelen, szürke minden. Ne szídjon hát, ha egy igen hosszú levelet talállok írni. Mindjárt az első fellépésem után akartam ezt tenni, de gondoltam, hogy megvárom, míg az ellenem fölkorbaesett hullámok lecsendesednek, mivelhogy minden esoda csak három napig tart.

Mielőtt eljöttem, azt írtam magának, hogy egy vágyam van, hogy a magyar nótát megértsék, ugy-e ezt írtam? Ezért jöttem. És tíz évet adtam volna az életemből, ha megsürgönyözhettem volna háza, hogy kitűztem a Théâtre du Vaudeville-re a piros-fehér zöld lobogót.

De előről kezdem. A próbákon rengeteg sikert jósoltak a magyar muzsikának és természetesen nekem is. Montcharmant, az Opéra Comique direktora — akihez különben leszerződtem a szerepet francia színpadon kreálni — való sággal extázisban volt, minden

próbán ott ült. Én a főpróbán nagyon furcsán éreztem magam. A második felvonás alatt, míg a jelenésekre került a sor, lementem a nézőtérre és egyik sötét zugából néztem, amint a kórus tódult a színpadra, esárdást énekelve — németül, magasan lobogtatva a botjaikat, melyekre piros-fehérszöld szalag volt kötve. Csupa nemzefiszín volt minden. Lehár esodálatosan, nagyszerűen dirigált. Nekem egyszerre könny szökött a szemembe és az jutott eszembe, hogy miért hogy osztrákok lobogtatják azt a sok nemzeti színű szalagot?!

De beszéljünk inkább az előadásról. Jól ismeri Párist, fölösleges egy Representation du Gala-ról beszélnem. A legragyogóbb és legelőkelőbb közönség, amit csak elképzelni lehet. Kívül a nézőtér egy esodálatos kép, óriási ragyogás és a — színpad? A Théâtre du Vaudeville egyike Páris legelőkelőbb színházainak és olyan színpad van, hogy sirtam, mikor megláttam. Kicsi, piszkos és sötét, de milyen sötét! Ha Beöthy László ilyen színpadon játszana a színezeit, agyonvernék. A kulisszákat például úgy erősíti meg a művelt francia, hogy egy spárgát kötnek rá fölül, azt megfeszítik olyaténképpen, hogy egy faszterkövet tesznek rá. Villanyos esengöről például szó sines, hanem egy kolomppal járnak végig a folyosókon esengetni. Szakasztott olyan, amilyen az én teheneim nyakán van. Világításról szó sines, úgy hogy az ember arcát még tévedésből sem lehet látni. Fényszörök egyáltalában nincsenek. Egyet len egyet hozott Karezag magával, annak azonban annyi dolga van, hogy az szörnyűség, mert hol hold világ, hol alkonyat, hol nap.

Hasábokat lehetne írni a színházi viszonyokról, de még azt hiszik majd, hogy rosszmájú vagyok és coute que toute le akarom szólni. Pedig dehogy! Én csak azért írom ezeket, mert azt mondják, hogy mi Ázsia vagyunk. Én ezt kerekén tagadom. Én azt hittem, hogy ha egy párisi színpadon fogok játszani, kétfelé fog állani a fülem a bámulattól. Istenem, mennyivel nagyszerűbb ez nálunk!

De térjünk vissza az előadásra. A siker nagy volt. Igenis, nagy volt. És akárki akármit mond, nagy siker volt. Aki mást mond, hazudik. Valósággal orkászzerű taps van a valeer után és nap-nap után háromszor kell megismételni, hogy Sans amour quel coeur peut vivre... Egy hiba történt, — nem nem maradtam végig osztrák és mindenáron magyar akartam lenni. De ne gondolja, hogy az olyan borzasztó volt, mint ahogyan értesítették a budapesti közönséget. Nem olyan fekete az ördög, mint amilyenek festik. Mind össze annyi volt, hogy nem értették azt, hogy: Messzi a Nagyerdő... de Istenem, uram, hogy is lehet kivánni, hogy megértsék! A esárdást már igen. De azt is csak piros esizmában, sarkantyúval, fekete hajjal szeretik. Én már énekeltem magyar nótát Londonban, Berlinben, Párisban. A magyar nótát nem értik és — nem szeretik. Csárdásnak is csak azt szeretik, amit az orfeumtáncosnók táncolnak. Olyan esárdásra pedig én nem vágyok kapható.

Egy igen nagy lapnak a munkatársa azt kérdezte tőlem, hogy a esárdás eseh tánc-e, és hogy az én anyanyelvem mi, mert hiszen magyar csak nem lehet. Nahát!

Mi sem természetesebb tehát, hogy az osztrák lapok tudósítói

leszedték rólam még a keresztvizeket is. Csak nem fogják engedni, hogy egy Ungarin az ő primadonnáik fölé kerekedjen?! És igazuk van. Bár mi is ilyenek volnánk. Azt mondják, hogy mi sovinszták vagyunk. Csak egy negyedrészen volnánk olyanok, mint a franciák. Tudja-e, hogy a Matin-nek és a L'Echo de Paris-nak több mint 50.000 frankot fizettek, csak hogy a németek vendégszerepléséről ne írjon? Ők nem szeretik, csak azt, ami az övék. A Chatelet-ben játszik egy prima angol társulat. A világot sem tetszik. Nagy dolog az tehát, kedves Szomorj, odaállni Párisban egy premier-publikum elé és azt mondani: nous autres hongroises, nous-nous amusons en pleurant és elénekelni, hogy Ne hullasd a könnyed értem, levelet se várj... Igen nagy merészség kell hozzá. Én nem jöttem Párisba pénzt keresni, se szerződést keresni. És ha nem lett volna sikerem, azért éppen úgy fognak otthon szeretni, mint azelőtt, ugy-e?

De borzasztóan szerettem volna a magyar nótát diadalra vinni. És senki sem fogja diadalra vinni soha. Még Blaháné se tudná. De hogy is tudná! Ki is értené meg azt itt, hogy Hullámzó Balaton tetején...

Hát Fráter Lóri csak szépen nótázik, mégsem merném neki ajánlani, hogy álljon ki a sok briliánsos dáma elé a hegedűjével és sirja el nekik a Fehér ösi rózsát. Már mi csak otthon nótázzunk a mi szép szál magyar asszonyainknak, aszondom!

Ismétlem, hogy nekem igen nagy sikerem volt Párisban. Ha egy ütés ért, az a — magyarságomért ért. Roppant igazságtalanság tehát, hogy éppen pár magyar újság bántott legjobban. Az íróasztal mellől könnyű diktálni. Tessék idejönni és kiállni a plaera. Mert az igen nehéz. Nem kellene egymást bántanunk, hiszen hihetetlen szükségünk van egymásra. Nem magam miatt beszéllek, mert az én színházi életem határa már ki van szabva. Még csak egy évig tart. Aztán lehajtom alázatosan a fejem és egy Istenáldjon-t mondok az én legjobb barátomnak: a budapesti közönségnek.

Magam nagyon jól ismeri Párist és bizonyosan rajong érte. Nekem is most tetszik igazán, mikor idevaló kedves emberek kaulazolnak mindenhol. Versailles, St. Germain, St. Cloud, Fontainebleau, a mulatóhelyek tömege, a Grand Prix, Chateau Madrid, Pré-Catalan és még száz más.

Magam nevetni fog, de a francia asszonyok nekem nem tetszenek. Fialat asszony talán az egész városban sines. Öregek és mindegyiken rengeteg festék van. Már instállok, egy magyar asszonynak a kisujját sem adom tíz vékony franciáért se! Én nem szeretnék itt élni állandóan. Itt mindenki rossz. Talán éppen azért olyan feleséges. Az azonban bizonyos, hogy az embert egészen elszédíti. Kábult az ember, gondtalan, jókedvű és boldog. Egy darabig. De aztán fölördítünk, hogy:

Hazamba vágyom,
Tul a Tisza partja vár,
Szébb ott a mező
S szébben dalol a madár!

Páris, 1911. július 1.

FEDÁK SÁRI.

VERSEK.

VASUTI TÖRTENET.

CSÖPP állomás, kis kert előtte,
A kertben lány... a haja szöke,
S kicsiny kezével bájjal fog át
Sok nagyfejű, szálás friss ibolyát.

Ahogy szembe szemembe villant,
Szíven csókol az ibolya-illat
És mintha sugnák esdő, halk szavak:
Ó szállj le már!... Maradj!... De vártalak!

Egy fütty... szemünk még összevillan...
És nincs tovább... csak álmaimban
Szövök még olykor rólad szép mesét
Te illatsókot küldő szökecség.

TITOKZATOS...

TITOKZATOS, esodás tengerfenékre
Gyakorta vitt a gyermekképelet...
Buvárnak lenni — így gondoltam egykor —
Mesékbe illő boldogság lehet.

Mélységbe szállani, le a fővényre,
Hol tompán zug a hullám-áradat,
Ahol az ágbogas polip-kar alján
Korallok testén — fájdalom fakad.

Vágyam elhalt — mint annyi — észrevétlen...
De most nagyobb, új erőre kapott,
Hogy a bánat borongó fátyolában
Látalak, hogy nincsen vig, csak gyásznapod.

Hogy nincs vigaszszóm szíved sebére,
Mert nem tudom, hogy mi ütötte rajt...
A gyermekévek vágya, im, fölébredt,
S ismerni bánatod, szívedbe hajjt.

RASKAI FERENC.

ÉRDEKES ÉPÜLETEK.

AZ "ARANY KÉZ." — EGY KASTÉLY REJTELMEL.

A régi Pestnek egy igen érdekes és nevezetes helye tüntet el a Belvárosból. Ez a nevezetesség az Arany Kéz. Az arany kéz cégére volt a róla elnevezett vendéglőnek s jó száz éven át egyfolytában ott lógott egy horogra akasztva a vendéglő söntésének bejárata fölött. Az épület a Régi posta-utca 9. száma alatt társtalánul és idegenül állott a köröskörül megváltozott és átalakított paloták sorában. Pedig valamikor a polgári szolidaritás mintája lehetett, kiesit régebben persze, a forradalom előtti időkben, melynek építészeti jellege egész műveltében visszatükröződött. Egyemeletes, mánszárd-szerű, u. n. hegyes, francia fedéllel borított ház volt ez az Arany Kéz, a legtipikusabb biedermaier-épületek egyike a Belvárosban, mely eljöttől kezdve végső napjáiig vendéglői hivatásban létezett és nevezetessé is ezen a révén vált. Száz év alatt nemcsak külsejében, de belső traktusában sem változott. A kapu alatti folyosóról keskeny falépesre vezetett fel az első emeletre, mely verandászerű kiképzésével, mint egy terrasz tapadt oda az épület felső részéhez. A szobák is régiak voltak benne, a butorzat is, nem hiába, hogy újabbán aztán az író urak is észrevették biedermaier-novellákat írván, hőseiket az Arany Kézbe plántálták, vagy innen indították el regényes utjaikra.

Régi napjaiban kuriózus helynél azonban jóval több volt az Arany Kéz. Mikor a mai Gizella-tér és Régi posta-utca környékén állott a Rondella és az új német színház, az Arany Kéznek magyar és német színészek mindennapos látogatói voltak. Előadás után azok a magyar társaságok, melyek a Rondellában játszottak, ide tértek vacsorázni s idehuzódott velük a kíséretük is. Kisfaludy Károly, Katona József, Balogh István, Horvát István és mások emléke fűződik ehhez az épülethez, melynek a hírességéről egyet-mást az emlékiratok is följegyeztek. Karaes Teréz írja többek között memoárjaiban:

"Atyám — Karaes Ferenc pesti rézmetsző — egy este, 1805-ben, midőn már szélvédőben voltak a magyar színészek, az Arany Kéz vacsorázó helyiségében keresé fel az utra indulókat. Mind levert és szomorú volt, de legesüggedtebb volt Udvarhelyi Miklós, kit atyám, úgy hiszem, mint tanuló ismert és mindig nagyon megkülönböztetett, s mint tanult és jellemes férfit és énekest, mindig örömmel hallgattam."

— Mit busul, barátom? — szólítja meg.

— Nem segíthet rajtam semmi! — lőn a szomorú válasz.

— Hátha...?

— Oh! Dehogy! Látja, barátom, összeveszöttünk néhányan, ha csak Kecskemétiig el tudnánk jutni, onnan majd csak tovább mozgunk, de nem tudok utiköltséget teremteni.

— Csak ez a baj! Ha segíthet ez valamit, fogadja, barátom. — Ha jól emlékszem, 60 forinttal kínálta meg.

— Nem tréfál!

— Senki bajából nem szoktam tréfát üzni!

Udvarhelyi irást akart adni a pénzről.

— Hagyja a papírt és a ténit, — felelte atyám, — az ur szava többet ér nekem minden papírosnál. Ha meg akarja adni, írott kötelezés nélkül is megteheti."

A Nemzeti Színház fölépítése után az Arany Kéz másféle embereknek lett a tanyájává. Ekkor a jurátusok tették rá a kezüket, kik a Pillvaxtól, az Orától, Csigától és Török eszárától kezdve valamennyi belvárosi vendéglőben és kávéházban korlátlanul diktálták az ütemet. Mikor aztán a negyvenes évek politikai mozgalmi megkezdődtek, az Arany Kézben már a literátor és a zsurnaliszta urak is mindennaposok lettek. Petőfi és barátai gyakran vacsoráztak, heves viták, vagy vidám diskurzus közt benne, a negyvennyolcas események alatt pláne az egyenlőségi klub tagjai, a magyar republikánusok választották a csorázó-helyül. Az ekkor itt folyó politikai vitáknak nyoma maradt a "Charivari" 1848 július 19-iki számában, hol ezeket olvassuk:

"Az Arany Kéz vendéglőben ministeriális combok is kaphatók a legutóbbi étlapok szerint. A radiceók seregestül tudódnak az Arany Kézbe s eddigelő 29 kombinációt ettek meg."

A forradalom után némi tartózkodás ment át az épület, mert a Hentzi bombái benne is kárt tettek, a nevezetessége azonban lassanként megszűnt

utóbb már a körülötte emelkedő paloták között régies alakjával egyszerűen lehetlenné vált. Ezért a tulajdonosok, Lyka Sándor és István, elhatározták lebontatását, s az Arany Kéz helyett diszes bérpalotát fog emelkedni.

A napokban halt meg Londonban lord Strathmore, az angol arisztokrácia egyik dugzagdag tagja, és halála alkalmából ismét felelevenedtek azok az évszázados titokzatos legendák, amelyek a főúri család fészke felől a Glamis Castleről szállonganak. Ezek szerint a kastélyon valami rettenetes titok átká fekszik, a melyet mindig csak a család feje, annak főörököse és még egy harmadik személy ismer, és amelyik olyan borzalmas, hogy azoknak, akik a titkot megismerik, egész életét befolyásolja és egészen mássá teszi, mint amilyenek a többi emberek.

A titkot soha senki el nem árulta még őrzői közül, ennél fogva se szeri, se száma azoknak a legendáknak, amelyek felőle keringenek.

Mondják, hogy egy hölgy egyszer lord Strathmoret ropant, sokáig nyaggatta, hogy meséljen neki valamit arról a glamis-castlei titokról, végre a lord türelmét veszítve, szárazon kifakadt:

— Örüljön, hogy nem tud semmit felőle, mert ha csak sejtene is, hogy milyen borzalomról van szó, térdénállva könyörögne az Istenhez, vegye el öntől még a gondolatát is annak.

A most elhunyt lord Glamis Castlet meglehetősen sűrűn népesítette be vendégeivel. Nagy társaságokat hívott meg ma-

gához és vendégei tiszteletére a fényes ünnepek egész sorozatát rendezte, úgy, hogy az ódon kastély hatalmas csarnokai a mulatók zajától voltak visszhangosak. Tavaly pl. arany lakodalmát is ott ünnepelte meg a főúri pár. Akik azonban ezen az ünnepélyen jelen voltak, azok azt mondják, hogy a mulatózások közepette is megérezte az ember, hogy valami nagy titok árnyéka ül a fényes termeken.

A család főörökösét nagykorúságának napján avatják be a titokba. De mindez, amit idegen ember eddig megtudott erről a titokról, csak annyi, hogy a kastélynak valahol egy titkos szobája van, amelybe a három beavatotakon kívül soha más ember a lábát be nem tette.

A babonás skótok között az a legenda él, erről a titkos szobáról, hogy a Strathmore lordok egy csudálatos szörnyet tartanak elzárva benne, aki félig ember, félig pedig állat és már több száz esztendő. Ez a család átkának megtestesülése.

Egy fehér asszonyról is tud a néphit, amelyik a kastély folyosóján kísért. Ez állítólag az egyetlen asszony, aki a szörnyű titokról tudomást szerzett, s akinek nyelvét kitépték és szeméit kiszúrták, hogy a titkot el ne árulhassa.

Újabbán is történt valami, ami arra vall, hogy a titok csakugyan létezik. Egy-két évvel ezelőtt ugyanis egy előkelő fiatal orvos volt a lord vendége a kastélyban hosszabb ideig. Egy napon a fiatal orvos észrevette, hogy hálósobájába szörnyegén egy nagy, virágos minta más helyzetben van, mint előző napon. Feltűnt neki a dolog és kutatni kezdett a szörnyeg alatt. Csakhamar meg is találta egy földalatti lejáró csapó ajtaját. A doktor leszállt a föld alatti folyosóra és végigment rajta, míg csak egy puszta falig nem jutott, amelyen még egészen friss és nedves volt a vakolat.

Az orvos csöndesen visszatért szobájába és nem szólt a dologról senkinek, másnap reggel azonban a lord udvarias levélben tudatta a vendégével, hogy a kapu előtt készen várja a kocsit, amely a vasúti állomásra szállítja.

Egy más esetben kedélyes társaság mulatott együtt egy esős őszi délután a kastély nagy csarnokában. Mikor egyszerre megjelent a lord és száraz hangon arra kérte vendégeit, hogy azonnal vonuljanak vissza szobájukba és maradjanak ott, amíg egy harangjel nem hallanak. A vendégek ijedten vonultak szobáikba és körülbelül husz perc telt le, míg a jelző harang megszólalt. Hogy az alatt a husz perc alatt mi történt, azt senki sem tudta.

A titok mostani őrzője lord Glamis s ennek egy fia van, aki 1884-ben született, tehát nem sokára 6 fős lesz avatva Glamis Castle szörnyű titkába.

VERSEK.

HA MÁR HITTED....

Ha már hitted, hogy bűnös voltam,

Mért tépted össze képemet!

Tán azt beszélték — s hitted azt is,

Hogy a papír is vétkezett?

Lásd, — tőled még egy képem sincsen,

Csak pár sor egy papírlapon:

"Szeress, mint én!" — s nem tépem össze

Csak sirva megcsókolgatom...

VERSEIMRŐL.

Mind ami bánat egy-egy versében

Kis kötetkémnek, — mind meg is éltem

S a forró könnyek egy-egy dalomban, —

Szememben égtek, mind elzokogtam.

Am ami vigág, örömsugár van

Vagy egyikében, — arra csak vágytam,

Azt csak reméltem s a boldogságom, —

Az üdvösségem: — mindaz csak álom.

FOZY ISTVÁN

A Básta agarai.

IRTA SCOSSA DEZSÓ.

A MI irigységünk tárgya, mikor még iskolába jártunk: Déznyi Aladár volt.

Nagyfűlű, lomha fiú, de már tizenhárom éves korában pertu volt a szolgálóval, mindig választékosan öltözött s azontúl annyi zsebpénzt kapott, hogy a padbéli szomszédjait mindig ellátta cukros gesztenyével meg cigarettával, amivel nem félt megkínálni a professzor urakat sem, mikor a diákmalácson minden efféle elfogyott.

Persze dzsentri gyerek volt, akinek ősei a Vathafiak és Tagadó Sebestyének nemzetségéig nyultak vissza, akik tudvaleg mindig előkelő rabonbánek, nádorispánok és főkirálybírák valának. Így esett, hogy amíg mi nyalábszámra hordtuk hónunk alatt a penzumokat, ő kibekocsizott a vánesodi dülőben fekvő családi kastélyból, amely büszkén viselte ezt a föliratot: Vita mihi Christus, rerum concordia Fiscus! (Életem Krisztus, ügybékességem a fiskus.)

Furcsa világ volt ebben a kastélyban. Az öreg Déznyi nagy zajt ütött, ha valakiről lefelelt a mente és divatrongyolt szedett magára. Ő maga talán még az ágyában is atillában pihent s tarajos pipáit rendre szitta, mint akár a rámás eszmákat rendre hordta, amiket a huszárra tartott tisztán.

Bizony nehezen lehetett az öreget megközelíteni. Még a felesége is óvatosan kukkantott be a szobájába, nem azt nézni, hogy ott benn van-e, hanem azt, hogy beereszti-e a gazda? Nagy grácia volt, mikor a tarajos főkötő megkapta az engedelmet, hogy bejöhet "egy küssé."

Csak egy valakinek volt szabad bejárata: Klárikának, az egyetlen leánynak, az öreg ur szeme fényének, akinek a mi diákkorunkban sokan kurizáltak már, mert Aladárnál egypár évvel idősebb volt, meg aztán nyilvánosan beszéltek, hogy arra vár az a berozsdásodott kis fekete vasláda, amely az öreg ur pipótóriumában a padlóhoz volt erősítve és szinig megtömve azokkal a sárga aranyakkal, habos tallérokkal, amiket az öreg ur édes egyetlenének félre rakogatott.

A fiukkal keveset törődött. Egyet katonának szánt, de a kadétiskolában valami hitvány perszóna miatt agyonlőtte magát. A másikat gazdának nevelték, az meg a téli vadászaton észszut kapott, elnyomorodott, meghalt, maradt Aladár, aki az ősi hirtév föntartására lett volna hivatva s vármegyei szolgálókatra neveltették, mert hogy meg lett légyen benne az alispáni officiumhoz szükséges tudományok minden alapföltétele: egy osztály után ismerte a kártyát már tizennyolc éves korában, ivott, mint egy gödény

és hazudott, mint akinek hivatása lesz a közigazgatás slendriánságait tetszetős mezbe burkolni.

Részeg, kártyás naplopó volt, de hát hogyan is lehetett volna egyéb, mikor úgy nevelték, hogy sehogyse, nem parancsolt neki senki, de hiába is parancsolna, meg aztán az atya is elfogult volt már vele szemben, mikor a két bátyja után egymagára maradt.

Ha nyelvekre tanították, nem tőrte, mert hogy elfelejté a magáét ha véleményt hallott tőle az ősökről, akik elmulasztották megteremteni a nagyaripart, összevesztett a nevelőprofesszorral s váltig magyarázta, hogy azoknak előbb karddal kellett elkergetni az ellenséget onnét, ahol buzát termeltek és ha termést adott a jó Isten, karddal kellett megvédeni, hogy el ne szedjék, hol állítottak volna hát szappangyárat meg acélkösörűs műhelyeket!

Aladár azonban valami magánintézetben megszerezte az érettségit s irigységünk tárgya maradt továbbra is, mert amíg mi kávét vacsoráltunk, ő a Vadászúrt: tükörablakainál este ebédelt előkelő urak társaságában, akinek a lovai ott toporzékoltak az alatt az utca kövezetén.

A vánesodi kastélyban is sok minden megváltozott ezalatt. Először a csipkés, tarajos főkötő vándorolt ki belőle, oda a két fiú után, akiket nem tudott elfeledni. Aztán a szépséges Klárika, aki nevévé lett egy másik dzsentri-család sarjának s oda vitte a vasládát minden tartalmával habár a férjének is volt aranya, ezüstje, földje, ökre, lova bőviben. Végre maga az öreg hallgatott el mindörökre, hiába mondták felőle, hogy a sok füstöléstől olyan keményre égett, mint a pipája amelyet bizvást földhöz lehetett volna vágni, nem őrt volna ketté.

És ezzel utaink teljesen szétváltak. Aladár hazament gazdálkodni, néhány év múlva a lapok "fényes esküvő" cím alatt megírták, hogy oltárhoz vezetett egy sokprédikátumu kisasszonyt, megint pár év múlva mint képviselő-jelölt szerepelt. Bizonyos, hogy főispán lesz belőle! Némely embernek igazán csak születni nehéz.

Nem lett ugyan főispán, hanem a turfon kezdett a neve szerepelni. Először csak az ügét-versenyeken, aztán eladóversenyeken, majd jobb klasszisu lovakkal neves kombattansok között, habár derby-nyerője egy se volt.

Édes Istenem, hiszen a vidéki kastélyokban dühöngő világi forgószélnek rendszeren ez a vége.

Az előre fogadások, a papirforma ellenére megrakott favoritok bukása és a rendszerint be nem vágó eszalhatatlan mértékek olyan hamar szárazra teszik azt a pár száz holdat, amiből ezek a divatos lóbolondok egész életüket munka nélkül is szépen eltölthetnék.

De hát hol marad akkor a zaj, a mozgás, a pezsgés, a legszélsőbb hevületig s a legfőbb kábultsig vitt világi gyönyör, amelyet a szünetnek, nyugalomnak, a gondolatok összeszedésének egyetlen pillanata megölne. Így menni keresztül az életen, sietve, pihenés nélkül, kecsesen, gondtalanul elfoglalva és bután, mint akár a lovak, ez aztán valami!

Déznyi Aladár birtoka is nemsokára idegen kézre került. Caperape széthordták onnét mindent, miután előbb bizonynyal azért a kacér, elhízott asszonyért is széthordták, akit feleségének nevezett.

És akkor furcsa hírek kezdtek felőle elterjedni. Azt mondták, talizmánja van abban a pár szóban, amelyet valamelyik trénerjétől tanult s amely így hangzott: "Go ahead; never mind, help yourself! — Előre! mivel se törődj, segíts magadon!"

Két szép gyermeke volt: egy fiú és egy leány. Azokat beadta a nevelőintézetekbe, a feleségének szerzett egy nagy trafikot, maga pedig beállt lovasznak, mert hiszen egyebhez alig értett, mint a lovakhoz.

Az asszony, szemöldökten, nagy forgó szemével, örökké csömesögő szájával kora reggeltől késő estig ott ült az elárúsitó-asztalnál, amelyet elárústitottak az ismerősök, a kíváncsiak, a jók és gonoszok, akik segíteni akartak rajta, vagy pedig megszegyenyítésében gyönyörködtek. Visszanyerte leányos formáit, lesoványodott és hideg közönnyel lökte vissza a hamis koronákat, amiket a trafikokban szökták legsikeresebben forgalomba hozni.

Igen jól ment ez az üzlet. Miért adta volna bérbe? Valami titkos megállapodása volt az urával, akit csak ritkán látott. Az mint valami gróf istállómentere messze járkált, szinte megfiatalodott a neki való munka gyönyörétől s ha összekerültek és elmentek valami külvárosi sörházba vacsorálni, igen jókedűen tudta előadni a versenyek titkos rugóit amelyek ismerete már sokakat segített ki a hínárból. De ezek a vacsorák is egészen mások voltak, mint a régié. Nem pezsgő gyöngyözött a a poharakban, hanem azonnal előkerült a plajbász. Számítgattak, mindig csak számítottak és másnap Aladár besétált a bankba és a sárgásbarna könyvecskét vitte vissza az asszonyhoz. Ott őrizte az a keblén.

Hát persze, hogy a keresetüket, a szerzeményüket rakták élére. — És mosolyogtak, mikor a

könyvecské lassankint mind telibb-telibb lett számokkal. De hát lassan ment biz az, — mert keresni hejh! milyen sokkal nehezebb, mint szélnek eresztetni, ami az ősökről reánk marad. Ők pedig azt akarták visszaszerezni minden áron. Ez volt a meg egyezésük, a szent fogadásuk és

sietni szerettek volna, mert a gyerekek nőttek s azoknak de-hogy lett volna szabad megtudni a papa, a mama foglalkozását.

Egyszer, mikor hónapok mulva megint együtt vacsoráltak, Aladár nagybüszkén rengeteg bankjegyet vett ki a zsebéből és aztán hosszú kotorászás után előkerített huszkoronás arannyal lenyomtatva. Igen nagyon jó kedvű volt. Tréffát és kacagott. Elmondta, hogy most már tudja a dolog nyitját. Ott állt nek el a versenyek a zsebében tányáján — nem a versenypályán, mert lőkölt telvaj valamennyi. Nem sarta ügyvel, hogy a lova hogy száguld a cél felé, hanem hogy mit intenek neki. Amelyik ló nagyon meg van fogadva, azt egyszerűen leintik, ők maguk pedig megegyeznek, hogy az lesz az első, amelyre ők fogadtak. Hát ez a tapasztalás és ezeknek a barátságja jövedelmezte ezt a bankóhal-mazt! Még egy pár ilyen siker és visszakerül a vánesodi kastély.

— És az arany? — kíváncsilkodott az asszony, kezében forgatva azt.

— Borralaló! érted ezt? — magyarázta Aladár. — Tibi báró adta, amiért a mázslónál fölsegítem a kabátját. Persze nem ismert meg. Hahaha! Em lékszel erre a majomra. Hiszen nálunk is ebédelt.

Nagyon jól nevezték rajta és elismerték, hogy igaza van, aki azt mondja, hogy a pénznek nincs szaga.

Egy szép napon aztán hiába keresték a fess dzsentri-asszonyt a trafikban a miniszteri tanácsos urak, akik sárga fogaik alól vigyorogtak rá, a kuriai bírák, akik odaszöktak, mert hogy jól esett nekik a puha kezekből kiválogatott szivar füstje. Az a kisasszony, aki a helyét, elfoglalta, csak annyit mondott, hogy elutazott. Pedig az volt a valóság, hogy eladta a trafikot és karonfogva elsétált az urával, — de most nem a külvárosi korezmába/hanem egyenesen a vasuti indulóházba, onnét pedig Vánesodra, ahol a régi eselőség kézesókjára sietett s a falu népe örömmel emlegette, hogy ime mégis van igazság, mert visszakerült a régi uraság, hiába küldték a halálba.

Visszaszerezték a birtokot.

Nagy változás következett be. Déznyi Aladár járt-kelt, hízalt, üzérkedett, szőlőt ültetett a legterméketlenebb buckákon is, a nagyságos asszonynak különös passziója telt a fajbaromfitenyésztésben. Szájával szállította az emdeni ludakat és pekingi kacákat a vásáresarnokokba. Az urfi nem az egyetemen léhaskodott hanem Hohenheimban tanult s a kisasszony a képezdét végezte, mert hiszen a tanítónői diploma akkor is jó, ha csak berámázni kell.

A minap a képviselőházban jártam s ott találtam Déznyi Klárikát mint telefon-kezelőnöt. Persze annak az ura is tönkre-

(Folyt. a 14. oldalon.)

VALÁLKOZÁS.

ELBESZÉLÉS. — IRTA GYÖRGY AKOS.

Az asszony meg az író együtt mentek hazafelé az Andrásy-úton. Szép, friss téli este volt. Az író fölhajította kabátjának prémes gallérját, az asszony pedig szoroson maga köré csavarta a kékróka-boát és kezeivel jól befészkeldött puha muffjába. Kéves sálval mentek, egymás mellett. Elég jó barátok voltak ahhoz, hogy hallgatásuk ne bántsa, ne feszélyezze őket és hogy mindkettőjüknek egyforma öröme teljék ebben a kis sétában. Amint az Oktogonnál befordultak a Körútra, egy virágüzet reflektorának éles világításában egy férfi toppant az asszony elé. A virágüzet kirakatában valami híres halott koszorúja volt kitéve; néhányan megálltak és a szalag fölrátát betűzték. A járdán egy kis torlóadás támadt. Csak egy percig tartott az egész, de a kékróka-boás asszony és az idegen férfi ez alatt farkasszemet néztek egymással. Azután mindegyik tovább ment más-más irányba. De néhány lépés után az asszony, szinte akarata ellenére, hátrafordította fejét és pillantása találkozott az idegen férfi tekintetével, aki sarkon megállt és utána nézett. Aztán a járókelők elszakították őket egymástól.

Az író meglepődve nézte ezt a kis jelenetet.

— Ismeri ezt az embert? — kérdezte.

— Nem én, — felelt az asszony.

— Tudja talán, hogy kiesodát — Dehogy!

— Hát akkor miért nézett utána?

Az asszony mosolyogva vonogatta a vállát.

Igazán nehéz megmagyaráznom, — mondta. — Az idegen ember fejének, vállának tartásában, tekintetében volt valami, ami kényszerített, hogy utánaforduljak.

Látta már azelőtt? — kérdezte az író.

Dehogy. Mondja csak, kedves barátom, magával még sohasem esett meg az, ami velem néha megtörténik? Megyek a magam útján, nem gondolok semmire, vagy zavarosok egymást kergető benyomások között ami majdnem egyre megy, és ahogy ez az útea zürzavarában lenni szokott. Akkor egyszerre, a tömegben elémbé kerül egy ember. Sohasem láttam azelőtt és mégis, arcának minden vonása, testének minden mozdulata ismerős előttem. Szemeink egy rövid pillanatra egymásba kapcsolódnak és ez az egy tekintet többet mond nekem, mint a legkézzelölőbb szavak. Én úgy érzem, hogy most megy el mellett az az ember, aki intenzíven hozzám tartozik, aki egész életemet meg tudná érteni.

Az író egy percig elgondolkodva hallgatott.

Nem mondtam el magának az én berlini esetemet? — kérdezte azután.

Nem! Sohasem beszélt róla.

Hát akkor elmondom; mert olyasminek köszönhetem, mint a mit most maga beszélt el nekem.

Nagyon érdekel! Mondja.

Tavaly történt — beszélt az író. — Párisból utaztam hazafelé és Berlinben át kellett szállnom. Egyik vonattól a másikig néhány óra várakozási időm volt; elhatároztam hát, hogy gyalogszerrrel teszek egy kis sétát, és já-

rásoközben kipihenem a hosszú illés fáradságát.

Valamelyik utcában szemközt jött velem egy asszony. Fehér ruhát viselt és koromfekete haját homlokán kettésimitva hordta. Ez a fehérség és ez a feketeség, mely a verőfényes utca világításában szinte szikrázott, esillogott, tünt föl nekem először. Azután jobban megnéztem. Nem volt sem nagyon szép, sem egészen fiatal, de amint pillantásomat viszonzotta, láttam, hogy szép, okos, kissé bánatos szeme van, ajkai pedig finom, érzékeny vonalban, lágyan hajlanak össze. Eletemben alig láttam arcot, a mely szimpatikusabbnak tünt volna föl előttem.

Ejnye, — gondoltam — ha én most Berlinben maradnék, megismerkednék ezzel az asszonnyal és barátságot kötök vele!

Ebben a pillanatban egy gyerekkocsit toló, természetes dajka kiütötte az asszony kezéből a napernyőt. Természetesen gyorsan odangrottam, fölemeltem és átnyújtottam neki. Franciául, tiszta párisi kiejtéssel köszönte meg.

— Ön idegen Berlinben, asszonyom? — kérdeztem.

— Igen; párisi vagyok, de most itt lakom, — felelte nyugodtan.

— Én pedig éppen Párisból utazom hazafelé.

Szinte magától adódott, hogy együtt mentünk tovább. Párisról beszélgettünk. Ez bőven ad témát. Csakhamar kiderült, hogy az asszonynak ugyanaz az izlése, ugyanaz a művészi meggyőződése volt, mint nekem. Ugyanazokat az utcákat, kerteket, azokat a félig ismeretlen zugokat, helyeket szerette, kereste föl, amelyeket én; ugyanazokat a szobrokat, képeket tartotta szépek, művészieknek, amelyeket én is megcsodáltam. Véletlenül megemlíttem egy Párisban élő barátom nevét; megtudtam, hogy az asszonynak is jó barátja. És tíz perc alatt tíz közös barátról, ismerősről emlékezettünk meg, akiről egy volt a véleményünk, akikben ugyanazokat a tulajdonságokat értékeltük a legjobban.

Minden perc, amelyet együtt töltöttünk, minden szó, amelyet kimondtunk, újabb és újabb, érdekes meglepetés volt számunkra. Önkéntelenül és anélkül, hogy meg tudtuk volna magyarázni, miért, arról beszélgettünk, ami legjobban érdekelt bennünket. És esodálatos — ez az idegen asszony, akiről nem tudtam semmit, akinek sejtelve sem volt arról, hogy én ki vagyok — ugyanazokat az életigazságokat ismerte el, ugyan-

azokat a hangulatokat érezte, amelyeket én legjobban, legőszintébb könyveimben az enyémekeknek vallottam.

Az őszbe hajló nyár nagy, érett, lomha melege, mint valami hiboros, kék, szunnyadó tűz, ott égett körülöttünk. És mialatt lassan, bágyadtan jártuk a füledt, poros utcákat, ez a vad idegen asszony, meg én, annyit adtunk egymásnak egymásból, minél többet hosszú-hosszú barátság is alig adhat.

Tekintetünk összekapcsolódott egy-egy pillanatra. Nem volt benne sem esalódás, sem meglepetés, sem kíváncsiság vagy kérdés. Ugy vettük ezt a véletlen találkozást, mint valamit, aminek jönni kellett, amire régén készültünk. Mint ha két régi, jó barát találkozik újra hosszú válát után és most elmondja egymásnak azt, amit az évek érzésben, gondolatban megértettek lelkükben.

Valahol megálltunk egy ház előtt.

— Itt lakom, jöjjön föl! — mondta egyszerűen.

Meg akartam mondani a nevemet.

— Minek? — háritotta el. — Ez nem fontos!

Fölmentünk.

Valami nyárspolgári családnál lakott.

A gond nélkül összeválogatott, régi, divatu butorok között, ki egyenlítő harmóniában helyezkedett el az asszony egyénisége, izlése, illata. Néhány jó kép és másolat a falakon, könyvekkel megpakolt polcok, egy-két váza, párna-szőnyeg, mintegy beborította, eltakarta a környezet sivar hétköznapiasságát.

Körülnéztem és szinte megdöbbenem.

A falakról, a könyvespolcokról és minden sarokból kedves ismerősök integettek felém. A legmeghittebbek, akiket legjobban szerettem.

Burnes Jones, Gauguin, Klinger a falakon és Pissarró "Matin" jének egy kitűnő reprodukciója. Egy állványon egyik legkedvesebb "Rodin"-em finom másolata. Egy kersi asztalon pedig föllapozva Thomas Mann Trisztánja.

Két olyan ember lelke — akiket idegen országok kulturája nevelt, érlelt, de akik mégis egyet szerettek és fogadtak el, mint önmagunkhoz rokonnak, — egyesült ezekben a mesterművekben.

Leültem.

A leeresztett pirosas függönyök mögött a szoba színei kiadták azt a meleg lilászvörös árnyalatot, a

melyet én annyira szeretek.

Csodás, jóleső érzés fogott el.

Töltöttem én már bizalmas órákat mindenféle "négy fal" között. Meghiitt kettesben egymáshoz simulva; kiesi társaságban, jókedvűen beszélgetve; egyedül elmélkedve. De így, ilyen otthonosan, ilyen teljes biztonságban minden elől, ami idegen és zavaró, mint ebben a szobában, amelynek még butorai sem tartoztak ahhoz a messze országból jött asszonnyal, aki lakta — így még nem éreztem magamat soha, sehol.

És az asszony is úgy járt-kelt, tett-vett körülöttem, mintha jelenlétemet megszokottának, a legtermészetesebbnek találta.

Fölbontott egy levelet, amely várta; aztán tükre elé állt és derekát egy kissé hátrafesztette. kihúzta kalapjából a tüket. Jókedvűen, macskamódra kacérkodott tükörképével, mint ahogy asszonyok ezt csak bizalmas társaságban teszik. Valami frissítőt készítet és odahozta hozzám. Aztán leült, szemben velem, kissé előrehajlott és mosolyogva nézte, hogy fogyasztom el. Mint valami jóbarát, aki örül, hogy jól érzem magam.

Én pedig, miközben a hideg italt szüresöltem, ezt gondoltam magamban:

"Lám, itt ül velem szemben egy asszony, akinek még a nevét sem sejttem. Akiről nem tudom, honnan jött, hová megy. Akit nem vihettek magammal és akihez talán vissza sem térhetek soha. És aki ebben az órában, ebben az idegen környezetben mégis annyira beleolvadt életembe, annyira fontos reám nézve hogy jelenlétét szinte nélkülözhetetlennek érzem."

És a tudat, hogy egy rövid óra múlva el kell válnunk egymástól, hogy multja teljesen ismeretlen előttem és hogy jövője megint elszakad az enyémtől, a szomorúság, a magány, az elhagyatottság fájó érzetével töltött el. Egy könny gördült végig arcomon.

Odajött hozzám és kezével megsimogatta hajamat. Egészen lágy, megnyugtató volt a simogatása, olyan, mint ahogyan Kis gyerek koromban az anyám kezét éreztem. Más asszony így nem simogatott meg soha. Rám nézett és az ő szeméből is lassan nagy, nehéz csöppekben hullottak a könnyek.

— Ki vagy te? — kérdeztem.

— Mindegy! Most csak érted vagyok itt, — felelte.

Magamhoz öleltem. Arcunk egymáshoz simult, ujjai meleg, erős szorításban olvadtak össze ujjaimmal.

Higye el, soha szűzibb, tisztább ölelés nem egyesíthet két embert. Az érzéseim, a gondolataim részesét, a lelkem legigazibb társát tartottam karjaimban, az elmuló nyárvégi nap meleg szomorúságában...

— És aztán?

— Aztán! — Semmi! Egy óra múlva Pest felé röptetett a vonat. Már a kupéban is úgy gondoltam rá, mint egy álomra. És ez jól van így. A hétköznapi életben nem léteznek ezek a nagy, csodás megértések. Minden ember egyedül van a maga örömeivel, bánatával, a maga élményeivel. Találkozni csak pereckre lehet. Egyik vonattól a másikig.

— Igaz! — mondta csöndesen, szomorúan a kékróka-boás asszony.

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotografiák és rajzok után, a legolcsóbb áron készít
cutokat, Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

Az eleven kómp.

ELBESZÉLÉS. — IRTA SZOMAHÁZY ISTVÁN.

KEZDŐ ujságíró koromban, mielőtt még szigorúan ünnepies pózzal ültem esténként a színházban, hogy egy-egy piszeorru kis művész nő sikereit a történelem évlapjaira följegyezsem, valamelyik lázas premiér-estén egy fiatal ember vetődött elém a foyerbe, aki örömprevesve, de némi izgalommal szorította meg a kezemet.

— Mit szól Böskéhez? — kérdezte tőlem, miközben barátságosan megölegetett.

— Miféle Böskéhez?

— Hát Szász Böskéhez, aki a hereceg fiatalabb leányát játssza az új operettben. Nem gondolja, hogy mesés talentum ez a kis szőke leány?

Megnéztem a színlapot, ahol a szereplők közt, meglehetősen hátul, szerényen ott állott a Szász Erzsébet kisasszony neve is, aztán hivatásom nemes önértével válaszoltam:

— Először is: az a fiatal hölgy nekem nem Böske, hanem Erzsébet s nem tudom, miért beszélnek róla ilyen bizalmas, családi tónusban? Másodszor: csak az első fölvonás vége felé jöttem a színházba s így még egyáltalában nem voltam olyan szerencsés, hogy a kisasszony talentumában gyönyörködhettem volna. Harmadszor és utoljára: bizony Isten nem emlékszem rá, hogy uraságodat személyesen ismerném.

A kis gömbölyű fiatallembert olyan arcot vágott, mintha azzal vádoltam volna, hogy kirabolta az esztergomi bazilikát.

— Csakugyan nem emlékszik rám, kedves mester? Helsingert vagyok, akit a múlt nyáron, egy zugligeti lövőpályán mutatott be kedvednek egy közös jóbarátunk, akinek a neve most hirtelenében nem jut az eszembe. Azóta gyakran találkozunk, fájdalom csak az utcaán vagy a színházban s én mindig kötelességemnek tartom, hogy a mestert hódolattal üdvözöljem, mert egyike vagyok legnagyobb tisztelőinek... Böske különben, vagy ha úgy akarja: Szász Erzsébet kisasszony, nekem nagyon kedves barátom, aki, magunk közt, szólva, egyike a legtisztességesebb fiatal leányoknak s abból a hatvanöt forint fizetésből él, amit a színháztól kap... Ezért bátran a tűzbe teheti a kezét, s biztosítom, hogy nem égeti el, mert a kis leány maga az erény és becsületesség...

A fölvonás kezdetét jelző esőgöngyű most élesen megszólalt s ez szerencse volt, mert Helsingert nélkül még talán most se fogyott volna ki a Szász kisasszony díszítéséből. Így azonban zavardottan elhallgatott, annál inkább, mert én az öreg Jules Lemaître fagyos hidegségével válaszoltam neki:

— Fiatal hölgyekért elvileg nem teszem a kezemet a tűzbe... Göngyű fejbicecentéssel váltam el tőle a foyerben s később, mikor az új operettből a híralatot megírtam, szándékosan megkelekedtem a művésznőről, aki a műben a hereceg fiatalabb leányát játszotta.

Akkoriban még fiatal ujságíró voltam s bizonyos gyönyörűséggel tisztelgettem a szigorú kritikus szerepében, akit épp oly kevésbé tud megvesztegetni a hatalmasok hizelgése és protekciója, mint a legesélyesebb asszonyi mosoly. A történetirő és a műbíró — mondtam magamban — a história számára dolgozik s így csak akkor

áll hivatása magaslatán, ha márdártávlattól, hideg fensőséggel nézi az alatta nyüzsgő emberiséget... Nincs-e vajjon kötelességünk az utókor iránt, mely valamikor majd a mi írásainkból fogja megkoncepiálni a rég elmúlt idősakok képét? Megérdemel-ném-e, hogy a jó Isten napja reám süssön, ha egy piszeorru, kacér kis fruska kedvéért olyan hallatlan bünye vetemedném, hogy a világtörténelmet meghamisítsam?

Szász Erzsébet kisasszonyt és furesa pártfogóját már rég tőkélfesen elfeledtem, amikor egy nyári napon, a gödöllői vonat valamelyik fülledt kupéjában, a sors ismét az útamba hozta a gömbölyű és izgatott fiatallembert, Helsingert, aki a hóna alatt hosszú bőrtárcát hordott s fölzállás közben egy bőlevű barackot majszolt, örvendő esapta össze a kezét.

— A mester ur Gödöllőn nyara! — kérdezte boldogan.

Hól az a huszonkétéves lángész, akinek nem hízeleg, ha az idegenek mesternek szólítják? E napon különben is madarat lehetett volna fogatni velem (az egyik gödöllői nyaralóban a legszebb pesti leány várakozott reám) s így semmi csodálatos sem benne, hogy leereszkedőleg a kezemet nyujtottam Helsingert urnak.

— Nem, én csak vasárnapi kiránduló vagyok. Ön talán állandóan odakünn lakik?

— Igenis, ott kell laknom az édesanyám miatt, akiről nagyszzerű hatással van a gödöllői klíma. Akár tetszik hinni, akár nem, ez csakugyan kitünő hely, csak az az egy hibája van, hogy eséknél nem lehet színházba járni... Ez reám, aki megrögzött színházi ember vagyok nagy esapás... Apropos, a színházról jut eszembe, hogy ön, kedves mester, nagyon megrikatott egy édes kis leányt...

— Én?

— Igen, igen, ön, akiről így első látásra mindenki azt hinné, hogy esupa jóindulat és gyöngédség...

Emlékszik még Szász Böskére, akit egy ízben bátor voltam a figyelmébe ajánlani... A kis leány az összes kritikások közül egyedül csak az ön véleményével törődik s mindig keserves könnyeket, ont a mikor reggel, ha a lapot a trafikból fölhozhatja, egy szőnyi említés sines róla a mester nagybecsű műbírálatában... Ez annyira fáj a szegény gyermeknek, hogy már több ízben vissza is akart vonulni a színi pályától.

Kellemes bizsergést éreztem, a vér a fejembe szállt az önértettől, hogy ilyen hatalmas személyiség vagyok, de azért ünnepies pózzal válaszoltam:

— Nono, ez esacsiaság lett volna, hiszen ami nem volt, a jövőben még mindig megtörténhetik... Az ősszel majd figyelemmel fogom kísélni a kis leányt, s ha csakugyan ilyen nagy tehetség, semmi okom rá, hogy az elismerést megtagadjam tőle...

— Megígéri a mester hogy csak

ugyan szentel neki néhány pillanatot? — kérdezte utitársam boldogan, miközben láthatólag kipirult az izgatottságtól.

— Igen, számíthat rá, hogy be fogom váltani az ígéretemet. Addig pedig csak szarítsa fel a boldog kis leány könnyeit és adja át neki ismeretlenül is üdvözlémet...

Azon a nyáron fél Európát öszszezártam, késő ősszel tértem csak vissza Budapestre, s Szász Böskéről meg a menagerjéről bizonyára tökéletesen megkelekedtem volna, ha már az legelső estén, mikor a színház-kapuját átléptem, össze nem találkozom az alázatos magánhivatalnokkal, aki mély hajlongások közepette üdvözölt az előcsarnokban.

— A kisleány már a múlt hétre várta, — szólott bizalmasan.

— Miért várt?

— Mert már szegényke ég a vágytól, hogy a mesternek a tehetségét bemutathassa.

Kit nem hatott volna meg ez a csodálatos kutyahüség? Biztatóan szőritottam meg a Helsingert kezét, s még aznap este néhány meleg sort írtam a lapomban a kis Szász Böskéről, akit az igazgatóság ok nélkül együgyű szerepekkel gyötör, ahelyett, hogy a talantamához mártan foglalkoztatná. Később, a Helsingert könyörgésére, több kollégámat is megkértem, hogy a bájos gyermeknek néhány elismerő szót szenteljenek a bírálatukban, s még nem is jutottunk a színházi szezon végére, amikor Szász Böske már elismert tehetségként szerepelt a budapesti közönség tudatában...

A gömbölyű ifjut ekkor a következő évadig nem igen láttam, de októberben ismét találkoztam vele a nézőtéren, ahol jó ideig udvarias hajlongásokkal igyekezett magára vonni a figyelmemet.

— Hogy van a kis pártfogója? — kérdeztem tőle barátságosan.

Szivrehatóan esdeklő arecal tekintett a szemembe.

— Milyen jól tenne a mester, ha írna róla néhány elismerő szót — mondta bátor-talanul.

Csodálkozva néztem rá.

— Néhány elismerő szót? De hiszen az ujságok most már nap-nap után foglalkoznak vele! Alig olvas az ember színházi kritikát, a mely-

ben Szász Böske ne szerepelne...

Helsingert lesütötte a szemét.

— A dologban egy kis félreértés van, — dadogta félénken. — Most már nem a Szász Böske számára kérem a tisztelt mester jóakarát...

— Hát kinek a számára?

— Egy édes, finom kis teremtés számára, aki ma este a harmadik rikkancsot játssza a "Fütyös hadapród" című operettben. Satory Mici a neve s egy öregegyedésként egyetlen leánya. Még csak tizenhétéves, de a legnagyobb talentum mindazok közt, akik az utóbbi évtizedben a színpadon megfordultak.

Nevetve otthagytam a faképnél, de mikor másodszor, harmadszor is szóba hozta előttem az aranyszőke Satory Micikét, jóllehet irtam róla néhány sirt a másnapi ujságban. Később pedig, mikor magam is meggyőződtem róla, hogy az alvezredésné leánya csakugyan a színpadra termett, ismét energikus hangon szólítottam föl az igazgatóságot, hogy a tiszteletreméltó matrónák helyett, akikkel az operettek főszerepeit eljátszatja, inkább ezt a friss és úde tehetséget szerepeltesse minél sürűbben a színpadon...

Vagy félév múlva a Kossuth Lajos-utcában egy cilinderes ur állított meg egy napsugaras déliben a gyalogjárón.

— Ismer még? — kérdezte alázatosan.

— Hogyne! Helsingert, a leendő starok barátja... Mit csinál a finom kis szőke leány?

A kövér fiatallembert bámulva tekintett a szemem közé.

— De hiszen nem szőke. Koromfekete haja és ibolyaszínű szeme van...

— Satory Micinek!

— A mester Satory Miciről beszélt? Oh, azt már egy örökkévalóság óta nem láttam; az ibolyaszínű szemű leányt Cserváry Zsuskának hívják...

— Az is színésznő?

— Hogyne, még pedig égbekiáltó talentum. Épp tegnap játszotta a harmadik tengerészt a "Kacér sellők" című énekes bohózatban...

Valóságos birka-ábrázattal mondta ezt, de engem most már elhagyott a türelmem; idegesen megragadtam a Helsingert kezét, s olyan kiméletlenül ráfordítottam, hogy néhány járó-kelő kíváncsian reánk bámult.

— Ember, — mondtam neki, — ember, hát maga minden hónapban fölfedez egy égbekiáltó tehetséget!

A művésznők barátja siralmas arecal tekintett a szemem közé aztán halkán szólott:

— Nem én vagyok a hibás, hanem a művésznők, akik eleintén dédelgetnek és körülírogatnak, de rögtön elrugnak maguk mellől, a mint nagyokká és híresekké lesznek. Szomorú dolog ez, kedves mester, de én már körülbelül belenyugodtam abba a gondolathba, hogy egész életemen át mindig az eleven kómp szerepét fogom játszani...

— Mit ért az alatt, hogy az eleven kómp szerepét játssza?

— Azt, hogy minden utast jámborul átvizsek a tulsó partra, ahol a sikerek és a diadalok virítanak, s amikor odaát szerencsésen elhelyeztem őket, magam üresen visszatérek az innesső partra... Ez bizony meglehetősen sivar életpálya, de hogy lehetne kívánni a partra vergődött utastól, hogy az egyszerű, ütött-kopott kómp iránt hálás legyen!

Félénken megemelte előttem a kalapját, aztán így szólott:

— A fekete-hajú leánynak Cserváry Zsúka a neve s biztosítom róla, hogy ennél zseniálisabb kis teremtést még keveset látott a magyar színpad... Oh, milyen boldoggá tenne a drága mester, ha egyszer az új szerepében megnéznék sziveskednék...

OLVASÓINK ÍRÁSAI

Bácskai virtus.

PUMABAN, Arizona, sétáltam egyik barátommal, akit az állam velem küldött, hogy a Roosevelt Dam környékét vizsgáljuk felül és állítsuk össze a talajviszonyokról a kimutatásokat és készítsünk egy térképet az Agriculture Department részére.

Barátom Neessmith kedves televér amerikai fiú volt és nagy városban született és először látta a South szépségeit, a pálmákat és déli gyümölcsfákat. Bámulta a sok szép lóháton haladó férfinepet, de különösen a változatosan öltözött lovaglós pókot és többször elmondta: ilyen csak a movingban lehetett látni.

Kaptunk aztán két vezetőt, akik már ismerték a környéket és kora reggel Hotelünkbe jöttek értünk egy kis kocsival, amelybe négy szép ló volt fogva.

Felpakoltuk műszereinket és egyéb kellékeinket és én barátommal átöltöztem a vadonutaj cowboy ruhába, amit Chicagoból rendeltünk és kocsióra ülve, repültünk a nagy völgy felé.

Szép meleg februári nap volt és vissza gondoltunk, hogy mennyivel szebb itt az élet. Itt meleg van és most mennyire fázunk a többi barátaink Washingtonban, ahonnan pár nap előtt jöttünk. A szép táj, a remek zöld füves legelők, az ezeryi lovak és marhasordák mind-mind felelevenítettek bennem magyarországi fiatalkori életemet. Örültem a szabad természetnek, míg nagyvárosi barátom bámulta azt, aminek én örültem és ahol én otthon éreztem magam.

Repültünk könnyű kocsiunkon vagy négy óra hosszat, amikor egy fából épített hatalmas épület előtt állott meg a kocsis.

Leugráltunk és bevezettek bennünket és itt bemutatott a sheriff, aki csak így mutatkozott be: nevem Red Jack. Kellemes, mosolygós képű, erős, hatalmas ember volt. A mellén ott csillogott a csillag és alaposan végig nézett rajtunk és mindig jobban és jobban mosolygott, talán nevetett is. No, de nem csoda, tetszett neki a két állami ember cowboy ruhában.

— Jól van, uraim, — szól hozzánk, — itt lesz a fő tanya és innen fognak kijárni a munkára. Én fogok adni segítséget és nálam lesznek teljes ellátáson.

Bevezetett bennünket szobánkba és megmutatta az ágyunkat és noha minden igen szerény volt, de nagyon tetszett nekünk. A barátom, Neessmith, kit csak Nee-nek neveztünk, kereste a fürdőszobát és egyeb városi kellemességeket, de bizony nem találta, de én megnyugtattam, hogy lejárnak a Riverbe fürdeni naponta és majd megszokja a dolgot.

Két nap múlva újabb három fiatal ember érkezett Washingtonból, akik szintén új cowboy ruhába jöttek ki. Hozzáálltunk a dologhoz és igen vigan tellett az idő.

Nagyon tetszett nekünk a szabad élet és igen sok cowboyjal ismeretséget kötöttünk és a far-

merek is mindenütt szívesen láttak. Valósággal menyországnak tetszett az élet. Még hozzá elmesélték, hogy szombaton estére kijönnek a leányok a Ranchekebe és lesz nagy tánc.

Eljött a szombat és csakugyan érkeztek a szép leányok, ki kocsin, ki lóháton, de mind szép volt, egészséges, piros és crós, kedves teremtsék és vigak és fürgék és daloltak, ugráltak, lovaikkal mutatványoztak és bennünket elbűvöltek.

Nee hozzám simult és a fülembe sugta:

— Soha nem megyek vissza D. C.-be, itt maradok mindig.

Később megkezdődött a tánc. A zene egy régi lehangolt piano és két hegedűs, meg egy trombitásból állott, akik egy nótát fújtak, húztak és vertek, de különböző hangnemből. De ez is tetszett nekünk. Táncolni nem mertünk, mert itt másképp táncoltak, mint Northon, a nagyvárosban.

Bámultunk és félre állva mind az öten a cowboy ruhában, úgy néztünk ki, mint valami színházi komédiások.

Egyszerre elénk ugrik egy csinos, fekete szemű leány, utána vagy harminc leány és megállva előttünk, kérdi:

— No, mi leszel? Nem is tudtam, hogy ezek az új cowboyok félnek a leányoktól. No, de ugyanis csak a körzöt és a pennát szokták legeltetni.

Én voltam a legbátrabb. Azonnal átkaroltam a derekát és táncolva vittem a terem közepébe és jártam vele a texasi Tangot a Tomuch moster című darab zenéje mellett, míg csak ki nem fáradt. Hogy én is kifáradtam, azt nem akartam bevallani.

A többiek is táncoltak, de azok bizony nem bírtak úgy, mint az én esárdáshoz szokot lábaim.

Jól mulattam és megnyertem a környezet tetszését, mert nef húzódtam vissza, hanem táncoltam veszedelmesen. Utána kitűnő lakmározás következett. Egy hosszú asztalra tálták mindazt, amit a leányok és asszonyok hoztak és ettünk és táncoltunk utána egész reggelig.

Másnap vasárnap volt és úgy 8 óra tájban összevődött a társaság. Beszélgettünk mindenről és a beszéd fő-fő témája a ló volt. Barátaim, akik Washingtonból jöttek, mind fogadkoztak, hogy ők nem félnek a lótol, ők tudnak lovagolni; csak én hallgattam, mert tudtam a southi szokásokat és tudtam, hogy általános lovaglás lesz, de hamarosan.

Én bácskai pusztán születtem. Már gyermekkoromban lovasmesterem volt és apám nagy gondot fordított arra, hogy jól lovagoljak és tényleg jó lovasnak ismertek és mint urilovas is lovagoltam ePsten. A lovat szerettem és ha szüleim nem ellenézték vol-

na, valamelyik híres lovardában lennék és nem a geológiával ki- noznám magamat.

Amit vártam, bekövetkezett. Egyszerre csak a sheriff, ami Red Jack baátunk, elővezetett 5 szép lovat.

— No fiuk, — szól hozzánk — szeretném látni ezeket az új cowboyokat lovagolni, hiszen ezután ugyanis lóháton járhatunk ki munkára is, mert az irrigation megkezdődött.

A Neesmeth barátom valahogy felkapaszkodott a nyeregbe, de a többi hármat úgy segítették be. Nekem egy igen virgone, szép, fiatal csodórt adtak. Én nem szóltam a lovaglósról azt hittem, én félek a legjobban a lótol és azért a legcsiklandósabbat hagyták nekem. Utóljára reám került a sor.

Kezdetek csufolódni a leányok: "Nem-e kellene egy széket vagy létrát hozni, hogy felmehessek a lóra?" stb.

Én erre beszaladtam a lakásomba és az előre erre a célra font karikás ostoromat hoztam ki, amit eddig senki nem látott és lassan mentem a lóhoz. Körül jártam, megnéztem, megfogtam és egy váratlan pillanatban a hátán teremtem.

A bácskai vér működött. A ló ágaskodott, de érezte, hogy lovassal van ám dolga. Azután elkezdtem a bácskai lovaglás tudományát mutogatni. Ollóztam előre, hátra forgattam a nyeregben, felálltam, leültem és azután a karikásommal csatoltam és az egyik asztalról, mely a társaság mellett állott sorba, vágtam le az üvegek nyakát.

Reám bámult az egész társaság és ez volt barátaim szerencséje.

Mig én bravuroztam és mutatam a bácskai virtust, addig az új cowboy ruhás barátaim sorba potyogtak le a lórol és az egyik a karját, a másik az oldalát tapogatta, de valamennyinek legjobban fájt a körülálló leányok nevetése.

Ezzel letettem a southi vizgát. Nekem adták a lovat, hogy amig itt leszek, állandóan ez legyen az nyém. És délután nagy kirándulásra mentünk, de barátaink is velünk jöttek holmi szelidebb, vén lovakon.

Kirándulás után azután felszenteltek és elneveztek KID-nek, tehát KID lettem. Szeretek, dédelgettek, egészen beleélttem magamat a southi életbe és részt vettem minden összejövetelen és mulatságon. Minden ranchebe fehyitak és mint egy európai cowboy tiszteletet.

Lovagoltam remondákat, bronchokat és mikor lejárt az időnk és elvégeztük a reánk bízott munkát, én itt maradtam és ma az én feleségem az a fekete szemű és fekete hajú leány, aki először hívott táncra, akiről később tudtam meg, hogy szinte egy magyar farmer leánya.

Nem hiába! Igaza van a zsidó írásnak, amikor azt mondja:

Szép asszony,
Szép ló és
Szép lakás.

Egy volt urilovas.

MAGYAR NÖK.

Írta: Simon Györgyné, Newark, O.

Ha a bölcső magyar lánytá ringatott,
A jó istent eléggé nem áldhatod,
Minden reggel, minden este áld nevét,
Hogy magyar szót ejtettél ki legelődb.

De születni magyar lánynak nem elég,
Meg is kell, hogy érdemelje a nevét.
Legyen szelidebb, tisztább, jobb és szelidebb,
Mint a máshol nőtt leányok többiek.

Valahányszor kicsi lába port tipor,
Áldja meg a szép hazát mindannyiszor,
Legyen neki öröme és büszkeség
A hazáért feláldozni mindenét.

Jó sorban a hitet, békét öbressze,
A családi kör melegét őssze
És ha lsten balsorot is megenged,
Vigasztaljon, tanítsa a türelmet.

Fürge ifjak, bus férfiak, öregek
Szeressék meg általa a nemzetet.
Kiáltanak fel ha látják lelkesen:
Oly nőt más föld, mint a magyar, nem terem.

VIZ PARTJÁN.

Írta: Lambert Gizella, Cleveland, O.

Messze dereglye látszik közeledni,
Napsugár ködötől mossa előttem,
Lassan, csendesen, simán,
Mintha lelkeim evésze május nimbuzsán
Az avar és a virág helybe után.

Madárkát látok az iszapban fürdeni,
Kedvében zavarja egy-két gyenge hullám,
Csak a párja tudja mit zeng picit szájja,
Taktusra veri a homokot a szárnya.

Álmodni itt égi és nem aludni,
Lelket melengető ideált rabolni.
Amott ni... hiszen jöhet ő is,
Tán ő is keres valakit?
Talán én csak ötöt vártam.

Két arany hajsál.

IRTA CZOBEL MINKA.

(8)

VIII.

A szigeti vásár.

Mig Winkler Amália könyei a medvebőrt áztatták s gondolatai ismeretlen utakon Dobost keresték, a lovak már messze járt. Hajnal előtt nyeregben volt három legényével s ott vágatott a szigeti országúton.

Sziget mellett találkozott többi emberével. Együtt volt mind a tizenkettő, csak három maradt otthon a dobosáinkai bejáratot őrizni.

Már jóval a város előtt, hosszú sorban jöttek nagy magas szekerek ládákkal és portékával. Mind a városba tartott, mert országos vásár volt Szigeten.

A szekerek közt lovat és marhát hajtottak. Mint egy kiszáradt erdő szürke galyai, úgy álltak fel az ökrök, tehének szarvai, sűrű csoportba. Egy nagy magas bika nyaka is feketélt a tehének tömegéből. Az állat néha gyengén morgott. Ezt láncon vezetett két posztóruhás ember. A vásártéren fehérlettek a mézeskalácsok és a eszmadriák sátrai. Az előbbibe pirosra sárgára festve szívek, mézesbábuk, viaszgyertyák, az utóbbiakban boeskorok, bakan-esok, elől egy hosszú rudon csizmák lógtak, mintha csak lépnének, mintha csak az emberek elszaladtak volna belőlük, csak a lábuk maradt volna itt, hogy örökkévalóságba lépjen s ne haladjon.

A templom körül, a cserepes vásár mellett sok nyomorék ember ült: a vakok, a bénák, a kezetlenek, kik csonka karjukat nyújtották a járó-kelők felé. Egy különös nyomorék ember volt éppen a templombejáratnál, két lába összezsugorodva, szeme behunyva, vak is volt, sánta is, csak kezét tartotta a beleeső filléreknél, mellette egy mankós ember kuporgott, a vak koldust Gábor bácsinak nevezte s nagy tisztelettel beszélt hozzá. Mig a koldusok elhelyezkedtek, gyülekeztek, összeperleltek a jobb helyekért, hogy néha Gábor bácsinak egész tekintélyével kellett rendet parancsolni, Dobos közeledett seregével a városba a vásártér felé. De a 12 embernek csak 11 lóva volt, mert a nagy hosszú Ichnát alól kitért a ló az uton. Csak földhöz vágta magát, vége volt. Talán a harmatos fű ártott neki? Ichnát idáig is hol egyik, hol másik lován hátul a lovas mögött ülve jött el. Most Gyuró mögött ült s kapaszkodott, ahogy tudott, mert bizony nem jó ülés volt a nyeregkápán. Az ő saját nyerge pedig a hátára volt akasztva, úgy húzta be a fejét alá, mint egy tekenősbéka.

A város kapuja előtt a sereg egy zsidóval találkozott, ki három lovat hajtott, kettő volt befogva

s lógósan egy szép fiatal vasderes ment. Dobos ránézett a vasderesre, tetszett neki jó kötésű dereka, tiszta erős lába, ruganyos járása.

Rákiáltott a kocsisra: "Te zsidó, add ide azt a lovat!"

A veres szakállu nagy alázatosan felelt: "Nem lehet azt, kérem tisztelettel, most hozom Lengyelországból, a nagyságos ur fiának".

— Ki az a nagyságos ur?

— Kérem tisztelettel, nem tudom a nevét, csak Kolozsvárra viszem, igen nagy ur az.

— Ide adod mindjárt azt a lovat?

Dobos csak ránézett, a veres szakállu reszkettett a tekintetétől, de még mindig vonakodott: — "Nem lehet kérem szépen, nem lehet!"

A lovak egy lépéssel közelebb jött a szekérhez, a zsidó szemébe nézett s halkar mondta: "Ha nem adod ezt az egy lovat jószántad ből, az enyém lesz ez is, meg a másik kettő, meg a te életed is". Nem mondott egy csunya szót sem, nem kiabált, de a veres szakállu tudta, hogy ez nem tréfa beszéd. S mikor Iván oda szolt neki: "Te szerencsétlen, hát nem tudod, hogy Dobos lovaggal beszélsz!" — majdnem elalélt.

Szó nélkül hagyta a vasderest elkötni a szekértől s csak mindig azt mormolta: "Kegyelem! kegyelem!"

Ichnát mindjárt felkantározta a lovat s rátette a nyeret. De mikor fel akart reá ülni, Dobos mondta neki: "Vezed még pár lépés, hadd szokja meg a nyeret. A lovasok előre mentek, Ichnát vezette lovát, mely szépen és kezesen ment utána.

Csak úgy találmra, Szajkónak nevezte el, veregette a nyakát s mondta neki: "Hahó Szajkó, csak szépen, te fogsz engem vinni, kis lovaeszkám!"

Ichnát nem volt éppen valami nagy lovas, de a többivel csak elment ő is. Éppen azért örült, hogy a Szajkó olyan szelid és nem túl magas ló volt.

Hogy gyalog ment Ichnát, kisé elmaradt a seregtől. Dobos hátra nézett: "Új fel már, hiszen látjuk, hogy úgy megy, mint a bárány". — Éppen a vásártérre értek, Ichnát felült a nyeregbe, a vasderes nyugodtan állt s szépen

hagyta felülni, de midőn lovása haladni akart vele, nem mozdult, csak egy helyben állt, mintha oda nőtt volna négy lába. Ichnát ütötte, sarkalta, a ló csak állt, aztán mikor megunt a nógatást, megfordult s kezdett hátrafelé menni, egyenesen a cserepek közé.

A városok ijedve ugrottak szét, a cserepedények ropogva törtek össze a ló lábai alatt. Ott az edényvásár mellett még hallatszott a koldusok vontatott, ének-lő könyörgése, de egyszerre mind természetes hangon kiáltott fel s hangos káromkodásba tört ki mikor a ló mindig hátrálva feléjük közeledett.

Csak Gábor bácsi nem mozdult — hiszen szegény vak volt — még mindig panaszos hangon kért, ki-nyújtva kezét: adjanak, adjanak, az Isten nevében a szegény-világtalannak!

Egyszerre csak felordított a legnagyobb ének-lő könyörgésből, mert a ló éppen a tenyerébe lépett. Talán esoda is történt, mert zsugorodott lába kiegyenesedett, felugrott ülő helyéből, lezárt szemé kinyílt, mérgesen nézett Szajkóra és lovasára, csak úgy ömlött a legoemánnyabb káromkodás szájaiból.

A többi koldusok is felugraltak, a sánták felkapták mankóikat, úgy ütötték a lovat, a vakok átugrottak a templomkerítésen, egy se hibázta el. Éktelen zivajz támadt, verekedés, kiabálás. Talán le is húzták volna Ichnát a lóról, ha Dobos oda nem jön: — "Csend, ha mondom" — szolt a koldusokhoz, de leginkább Gábor bácsihoz beszélt. — "Ma éjjel a tanyákon lesztek, mikor az erdőben a malacot süttek és táncoltok a tűz lángjánál, mikor feloszjátok a lópot és a kapott pénzt. Nem kérem én a tizedet: mert az sok lenne, csak 200 ezüst pénzzel fogjátok leróni az adót, amivel nekem tartoztok.

— Szent Gábor arkangyal, kegyes pátronusom segits! — fo-háskodott a vak koldus, ki ismét lehunyta szeméit. Rajtuk, szegény Isten nyomorultjain, kiknek alig van meg a száraz kenyérük, akarnak a gazdagok adót szedni.

A lovak kemény hangon szolt: "Hallgass élődi féreg! Még egy szó s még ma éjjel pusztítom el

tüzzel-vassal egész undok fészket. Ismerem rejtekedet, könnyű lesz odajutni".

A koldus nem tette többé magát, egészen természetesen, nyílt szemmel beszélt: "Látom, hatalmas van, hát meglesz a 200 ezüstpénz, a sült malacból is fog reád várni egy darab. Éjfélkor, ha ismered a tanyámat, keress fel.

Ezalatt a Szajkó egész nyugodtan állt, mintha gyökeret vert volna a lába a rüeskos kövezetbe, nem nézett az se jobbra, se balra, csak maga elé, mintha várna, hogy ki fogja őt onnan elmozdítani? Dobosnak eszébe jutott, hogy a ló talán vezetéken menne? Mert lógósan egész jól illett.

— Megparancsolta Ivánnak: — "Vedd az Ichnát lovát hosszú szárra s vezesd magad után".

Be is vált az új módszer. Szajkó engedelmesen és szépen ment így vezetve s a sereg elhaladt Sziget városára kivett adóját beszédni.

IX.

Unalom.

— Egyél gazdám valamit, hiszen egészen elerőtlenedél.
— Hagyj békét, nem izlik nekem!

Dobos felelte Ivánnak, mikor ez a Dobosánka nagy ebédelőjében mindhiába hordta fel a legjobb ételeket.

— Már Ichnát sirt is, hogy nem tudja kedvedet eltalálni.

Dobos az a nógatás még türelmetlenebbé tette: "Sohas busuljon Ichnát, mindent jól csinált, csak nekem nincs kedvem az eledelehez".

Azzal leült a tüzhely elébe s hosszan nézett a lángokba.

Iván soká mozdulni sem mert. Így még sohasem látta gazdáját. Hevesen, dühösen járkált az, vagy egy alvó tigris lustaságával nyújtózkodott fekhelyén, vagy tüzes szilajszággal kovacsolt merész terveket. Néha vigan, sőt kedélyesen is látta már, de az az unott egykedvűség, az a szintelen szomorúság, új volt nála.

— Mi baja lehet? — töprengött Iván. Egyszer meg is kérdezte: "Talán valami bajod van, édes uram? Rossz színben vagy. Talán hülés állt a hátadba? Megtaposnának egy keveset".

— Hagyj békét — felelt a lovak — nincs semmi bajom.

Egy kevés idő múlva, kissé élénkebben mondta: "Te Iván, hidd be nekem Gyurót, de aztán hagyjál vele magamba".

Iván nem hitt füleinek: az ő ura titkolódzik előtte! és még hozzá azzal az otromba Gyuróval, kit csak kémnek használtak s azért mind megvetették.

(Folytatjuk.)

ÓHAZAI MINTAJU ELŐRAJZOLT KÉZIMUNKÁK.

Abroszok, futók, kaszni takarók, párnahajak, konyha díszek, pánska kendők, komakendők, nyújtófa takarók, házi áldás, ágyterítők és mindenféle színtartó pamutokat a legszebb kivitelben és jutányos áron szállítok.

Postai megrendeléseket azonnal eszközölöm a pénz előre való beküldése vagy utánvét mellett. — Meg nem felelő árut becserelem. Tisztességes kiszolgálásomat bármely trentoni vagy roebilingi család igazolja.

DÉNES LIPÓT

113 So. Montgomery Street,

Trenton, N. J.

76—Jun 1

SZÉPSEGGAPOLÁS

Egyéni öltözködés.

(Folytatás.)

Bizonyos például, hogy magas nők sokkal inkább engedhetik meg maguknak a nagy kalap igényes és feltűnő luxusát, mint a kis nők, akiket egy ilyen selyemből meg bárszönyből vagy szalmából összerakott majomkerék veszedelmesen hasonlósá tesz egy gombához. Ha azonban nyitva is marad az a kérdés, vajjon a nagy vagy a kis kalap szebb, mint irányító elv azért hadd hangozzék el a következő, a kis kalap javára írható esztétikai vélekedés. Már jeleztem, hogy a görög szépségkánonok abban állapodtak meg, hogy a tökéletes szép testben a fej a testmagasság egynolcad részét alkotja. Azt jelenti ez, hogy az ugynevezett kis fej a szép, ami persze, mint minden szépség, ritka, lévén az emberek legtöbbször a fejhossza jóval több a testhossz egynolcadánál. A kisfejség azonban marad mint szépségesszmény s ezért az öltözködés terén is célszerű, ha mindenféleképpen arra törekvünk, hogy a fej min kisebbnek lássék. Nos, a kis kalap ezt az elvet jobban szolgálja, mint a nagy. Ugy, hogy ki lehet mondani, hogy ha más körülmények nem javallják a nagy kalap viselését, sokkal ajánlatosabb a kicsi.

Külön fejezetet érdemelne, a női öltözködés esztétikájáról szólva, az ékszerek kérdése. Ismeretes dolog, hogy a nők különös előszeretettel gyűjtik és viselik az ékszereket, fül-függőket, gyűrűket, brüsszokat, nyakláncokat s más eféleket. Távol áll tőlem, hogy a hajlamot megrojjam; szükségesnek tartom azonban, hogy egy éppen Magyarországon rendkívül elterjedt szokásra tereljem a figyelmet s kérem a józsiságomat. Szerintem egyéb, mint az ékszereknek és gyűrűknek a legkevésbé megfelelő időben, helyeken s öltözködési keretben való viselése. Nemrégiben, nyáron, a sorok írója végigrohogott a Balaton nyaralóhelyekkel szegélyezett keleti partján. Minden állomásom a nyaraló hölgyek egész tömege állott s várt vagy bucsuztatott utasokat. A hölgyek legnagyobb része egész feszelen, délelőtti ruhában, sok közülük és pedig nem a legsoványabbja, egyenesen ingerterti pongyolában állt a peronon, a legtöbbnek azonban fülében ékköves csillogott s ujjai valóságos gyűrűkbe voltak öltöztetve. A vágyonosságra való hivalkodásnak, a legalantasabb proeságnak eleven, nagyon is eleven szobrai voltak a nyaraló dámák. Pedig az izlés megszerhathatta volna nekik, hogy az ékszer, főleg a nagy gyémántbutón s az összes gyűrűk fölrakása csak a legnagyobbfokú felöltözöttséghez illik, s épp ezért, ha egy nő reggeli pongyolában, bufonosan megy a vonat elé, ez körülbelül olyan, mintha a férje haldöngőre aggatott Ferenc József-renddel lépne a peronra.

Keztyű és cipő.

Egy fizikai törvény szerint villanyossággal telített testeknek az a hajlamuk van, hogy csúszos, kihagyódó részeikből beesájtják ki a villanyosságot. Ha az emberi testet egy, az esztétikai hatás villamosságával telített testnek fogjuk fel, akkor illik és érvényesül ez a törvény; mert tekintve az aretót, amely maga is egy csúcs és csupa kis nyulvánnyal és kiemelkedéssel van megtervezve, a végtagok és pedig a két kéz és a két láb az, ahonnan par excellence esztétikai

hatások szerteszágárdódnak. Az esztétikaiasságot itt a már kifinomultabb szépzérekre való hatásként kell fel-fogni; mert az alantosság, inkább nemi izgatást jobban elvégzi a test s ennek durvább körvonalai. A fejletlenebb, sajátos értelemben vett esztétikai ingerek szétontói ellenben éppen a kéz és a láb. Azt lehet mondani, hogy a primitív, fejletlen izlésű ember a szépet inkább a törzs vonalában látja, s egy erőteljes, sőt kővér testet keres. A kultúrember, az izlés csucsain lakozó lény ellenben inkább a kéz és láb szépségeinek a megkövetelője. Ezeknek finomsága nélkül nem is tudja élvezni a test szépségét. Megbékül ellenben a csenevész, beteges testtel is, ha finom kezek és lábak hajtanak ki belőle.

Szükségeseink tartottam a láb és kéz esztétikai fontosságának ezt a vázlatát, hogy megértessem, mily nagy jelentősége van a női öltözködés terén a keztyűnek és a cipőnek. Ismeretes az a felfogás, hogy a ruhadaraboknál képe és formája sokkal fontosabb feltétele a megjelenés előkelőségének, mint pl. a kabát vagy szoknya díszessége. Amit azonban ezzel a keztyűről és a cipőről mondanak, az tulajdonképpen a kézre és a lábra illik.

Valami különösebb mondani valónk a keztyűről nincs is. Hogy ez finom, tiszta és ép legyen, ez egy egyszerű hasznosított banalitás. Legfeljebb azt jegyezzük meg, hogy a finomságra törekvő nő nem óvhatja eléggé kezét, nem hordhat elég sokat keztyűt.

Az emberi test egyik legfejlettebb, az arc után mindenesetre a legkifejlesztettebb szerve a kéz. Az egyén testi nemességének és finomságának foka,

sőt vérmérsékletének és műveltségének jellege is megnyilatkozik rajta. Épp ezért nagy szerepe is van ennek a szervnek abban a hatásban, melyet a nő a férfira gyakorol. Egy keskeny, fehér manikűrözött kéz nemcsak gyöngéd érintései, vagy meleg szorításai, de már csak ama képzetek folytán is, amelyeket szemünk előtt táncolva, felidéz, a női test legvarázsozóbb alkatrészeivé avatódik.

Térjünk most át a másik végtag burkára, a cipőre. Nem akarom itt részletesen felsorolni azokat a banalitásokat, amelyeket a cipőre vonatkozólag is megteremt a közfelfogás. Csak egy dologra akarom felhívni a női világ figyelmét, mivel ez egy oly pont, a honnan gyakran a női megjelenés egész, gondolat felépített elegáns összbemomásra sarkaitól kifordítódik. S e hasonlat ezáltal nem erősített, mert valóban a cipősarkok azok, amelyek oly gyakran megbontják a nő elegáns összbemomását s lerontják azt a hatást, melyet ruházatval, hajzatval, mozgásával elért.

Menjen bárki egyszer végig egy európai nagy város, akár Budapest, elegánsabb utcáin is, rögtön észre fogja venni, hogy jó ruhájú s ami több, jó cipőjű nők cipője igen sok esetben félrefordultan áll s főleg az oldalra nyomott sarok kinos látványát mutatja. E jelenség magyarázata nagyon érthető arra nézve, aki tudja, hogy az egyenes női láb még sokkal ritkább, mint az egyenes férfi láb. A nők túlnyomó nagy részének u. n. x lába van, eg ykisebb, de szintén jelentékeny résznek ellenben o lába.

(Folytatjuk.)

BOLDOGTALAN. — A házasság — így szokták mondani — szerződés két különböző nemű ember között és ez a szerződés egész életükre szól. A szerelem — ha kölcsönös — sem az egyik félnek, sem a másiknak nem biztosít ebben a szerződésben előnyt, de ha csak egyoldalú, feltétlenül hátrányára lesz annak, akinek van. Valószínűleg így áll a dolog az önk szerződésénél is és ezért vannak állandóan bajok a családi tűzhely körül. Sajnos, Terka néni nem változathat a helyzetet, mert hiszen nem önthet a férje ura szívébe szerelmet, ha erre őn se volt képes és talán ez volna az egyetlen egészséges és logikus kísérlet, ami javíthatna a dolgon. Terka néni — levele után — még csak azzal se biztathatja őnt, hogy reménye lehet arra, hogy egyszer a férje érdeklődése ismét őn fel fordul, mert hiszen soha se volt az öné. Meg kell tehát elégednie azzal, ha nyugodtan élnek — feltéve, hogy ez kielégítheti őnt. Ha ez nem volna elég, akkor a "szerződésben" van a hiba és ezen kell segíteni. Terka néni valószínűleg tartja, hogy így is van és szinte természetes következménye lesz a mai viszonyoknak az, ha a szerződést felbontják, mielőtt egész életükre kiterjedő rendelkezéseit éreznék.

Őn meg fogja érteni Terka néni, — a leveléből nagyon intelligens asszonynak tudom — és nem esik kétségbe a helyzet fölött. És ugy cselekszik ezután, ahogy a legokosabb, mert itt nincs helye többé érzelmi motívumoknak. Üdvözlí Terka néni.

VECSERA A. M. M. O. — 1) Ma nagyon szívesen fogadják az ilyen jelentkezéseket és még azt is elnézik a hazafiasan gondolkodó hölgyeknek, ha... nagyon fiatalok. (Az öregséget tán ma se.) Jelentkeznie minden városban van alkalma, mert a Vörös Keresztnek minirendelt van egy-egy osztálya, ahol az ilyen ügyeket elintézik. — 2) "A szentgyörgyi puszták vadroszája" igen gyönyörű regény-cím, csak aztán a regény se legyen alábbvaló. Terka néni meleg üdvözlét küldi önnek.

ILONKA 2. — Az udvarlója valószínűleg azt hiszi, hogy "pénz áll a hához." Mondja meg neki egy kedvező alkalommal, hogy bizony pénz nem áll a hához. Azonnal tudni fogja, hogy rosszul választott... t. i. ŐN. Sok nyugodalmat és okosságot.

BUS FÉRJ, CHICAGO. — Terka néni a jövő héten intézi el az őn levelét. Rendkívül érdekes kérdés. Üdv.

TÖBB LEVÉLRE szintén a jövő héten válaszol Terka néni.

A valódi Sihaluzki-féle szepő, májfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KALMAN** gyógyszerárában, 8964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással **EGY DOLLAR.**

KONYHA

Barna bőjtű leves.

Hozzávalók: 3¼ ounce sárgarépa, 3¼ ounce fehérrépa, 3¼ ounce vaj, 30 grám cukor, 1 pint gyökérlé, 1 ounce sóska, fehér kenyér vagy zsemlyeszetelek.

A répákat megtisztítva, vagdaljuk fél ujjnyi vastag szeletekre, áztassuk hideg vízbe s ha lecsöpögött, tegyük egy lábaeskába a vajjal s pirítsuk meg szép aranybarnára, adjuk hozzá most a cukrot, ½ pint lét s glazírozzuk meg, erre öntsük rá a többi gyökérlét s egyszeri főforrás után húzzuk a tűzhely szélére. Most a sóskát vagdaljuk kockára, forrázok e, merítsük hideg vízbe s ha lecsöpögött, tegyük a leveses tálba; épujú készítsük el a zsemlyeszeteleket; pirítsuk meg egy kevés vajban s a leveses tálba öntve adjuk hozzá a barna lét is.

Ehhez a leveshez bőjtűben ne huslét használjunk, hanem gyökérlét, amely nek készítését a neve alatt találjuk.

Halgombóc.

Hozzávalók: Pár darab sült hal, 3¼ ounce vaj, 3 tojássárgája, két kis kanál savanyú tejföl, petrezselyem, só, bors, szerencsedió, zsemlyemorzsa, liszt.

A halból szedjük ki a szálkat s nyomjuk szét; most dolgozzuk szét a vajat, kavargatjuk hozzá a tojássárgáját, a tejfölt, utána a fűszereket, sózzuk meg kellőleg, aztán kavargatjuk el benne a zsemlyemorzsát, a tört húst s annyi lisztet, hogy formálható tömeget nyerjünk belőle. Ebből a pépből csináljunk gombócokat s főzzük ki a hallevesben.

Május gombóc.

Hozzávalók: 7 ounce borjú máj, 1 zsemlye, 1 és háromnegyed ounce vaj, vörshagyma, petrezselyem, 1 tojássárgája, zsemlyemorzsa.

A megfőtt borjúmájat vagdaljuk szét, mozsárban (vagy szitán) törjük meg; szintugy törjük össze a tejbé áztatott s kinyomkodott zsemlyét, vagdaljuk hozzá kevés petrezselymet s vörshagymát. Most verjük habosra a vajat, habarjuk belé a tojásokat, utána a vagdalthúst s a zsemlyét, végül pedig még annyi zsemlyemorzsát, hogy tésztazerű pépet kapjunk belőle s ebből gyurjunk apró gombócokat és húslevesben főzzük ki.

Rizs gombóc.

Hozzávalók: 3¼ ounce rizs, 1 és háromnegyed ounce vaj, 1 tojás, 2 tojássárgája, kevés liszt, húsleves.

Mossuk meg a rizst és húslevesben pároljuk meg egy kevés vajjal, míg meg nem puhult. Verjük most a vajat habosra, üssük hozzá az 1 tojást, a 2 tojássárgáját, sózzuk meg s a kihűlt rizst habarjuk belé s annyi lisztet, hogy tészta pépet kapjunk. Ebből aztán csináljunk gombócokat, húslevesben főzzük meg s a leveses tálba rakva, öntsük le a levestel.

Ugorka mártás, friss ugorkából.

Hozzávalók: hámozott ugorkák, kevés foghagyma, leves, ecet s pár kanál savanyú tejföl.

Az ugorkát hámozzuk meg s vágjuk karikára, sózzuk meg s egy kevés foghagymán csinált világos rántásban pároljuk meg. Ha megpárolgott, kevés húsleves öntsük felül, adjunk hozzá kevés ecetet, 1 pár kanál savanyú tejfölt s csipetnyi borsot vagy paprikát.

Az oltárok története.

(Folytatás a 2. oldalról.)

...tűz jöven ki az Urtól, s megemészté az oltáron az egészen megégetendő áldozatot és a kövérségeket, melyek az oltáron volnának. Ezt látván a népsereg dicséri az Urat, arera borulván." Moz. III. 9. r. 24. v.)

Öröktűz a perzsák oltáran istenök, a Nap öröktűzének tiszteletére égett.

Rómában a tűzben rejlő isteni erő és az isten áldásának jelképezésére a Vesta szüzek oltáran szintén örök tűz égett, a házi tűzhely védőjének Vesta istennő tiszteletére. Ezt az öröktűzet kezdetben négy, később hat hajadon őrizte és folyton élesztette. Főkötelesséjük volt a szenttűznek, mely mintegy magát az istennőt jelképezte, mert külön szobrára a szentélyben nem volt — folytonos ápolása. A tűzet minden március 1-én meggyújtották a Vesta szüzek; ha az magától elaludt, az államra nézve nagy szerencsétlenséget jelentett.

A templom nemcsak valamely nép legfőbb építészeti emléke, de a városok leglényegesebb pontja, sőt sokszor még erődje is. Salamon híres temploma egészen fallal volt körülveve, mely gyakran a zsidónép menhelyeül is szolgált.

Az ókor e remekét Salamon syriai építésszek és kézművesek segítségével, hét év alatt építette. A templom homlokzata kelet felé nézett: szélessége 20, magassága 30, hosszúsága 60 sing volt. Falai, melyek nagy kövekből valók voltak, arany és ezüst lemezekkel díszített cédrusfával voltak burkolva és drága faragásokkal ékesítve. A templom három részből állott: az előcsarnokból (ulám), hová két bronzoszlop közt jutott be a belépő. Az oszlopok neve: Jakin és Boaz volt. Ebben a porticusban férfiak és nők elkülönítve, imádkoztak. A következő rész a szentély (hékal) volt, melyben a füstölőszeres oltára, a hétágu gyertyatartók és a kenyerek asztala állott, s itt volt a papok helye is. Ezt a részt a legszentesebb hely követte, hova Salamon az Ur szövetségének tiszta aranyból készült ládáját, a frigyszekrényt, helyeztette két aranyozott fából csinált kerub szárnyai alá, a hajó három oldalán egész a fal magasságának középeig, három sor szekrény volt, melyekben a kincset s a különféle drága aranyedényeket tartották. A szentek szentjébe a főpap is csak egyszer lépett be esztendőnként. E szent helyen végeztek a papok a rendes istentiszteleteket. A nép számára szolgáló pitvart cédrusfa korlát választotta el a szenthelytől, melyben a kapuval szemközt volt az égő áldozatok nagy oltára, a bronztenger, meg a tiz kisebb medence, melyekben mosni szokták az áldozati állatok egyes részeit, a késeket, a bőrt és mindent, ami az áldozathoz szükséges.

Jeruzsálem pusztulásakor ide menekült a várost védelmező nép, de Titus heves ostromának nem tudott ellentállani, s a várossal együtt a rómaiak kezébe került; s azt a katonák Titus akarata ellenére felgyújtották és lerombolták.

Ha a templom a városok védbástyája, fellegvára volt, az oltár is a hozzá menekülőknél menedékkül szolgált. A rabszolgákat s gonosztevőket azonban még innen is elhurcolták. Mózes törvénykönyve erre vonatkozólag a következő intézkedést tartalmazza: "Aki megöli feleségét szándékkal és orozva, oltáromtól is ragadd ki őt, hogy meghaljon." De a diadalmas hadvezér is sokszor elhurcolta az oltár mellől az odamenekülőket, mert nem igen vette figyelembe a leigázott nép szokásait és törvényeit. Példa reá Hekabé, Helena és Priamusnak az esete, kiket Trója elestekor szintén az oltártól hurcoltak el.

De bármilyen ellenséges indulatu volt valamely hadvezér, s bármilyen barbár nép volt a diadalmas ellenség, a legyőzött terület szentélyeit és oltárait nemcsak megkímélte, de még új oltárokkal is szaporította. Meglévő szentélyek és oltárok csak akkor estek áldozatul valamely nép dühének, amikor egy olyan valás keletkezett, mely a régebbi vallás korhadat oszlopait megremegette. Ez történt Rómában, hol Diocletianus idejéig negyvennél több keresztény templom, u. n. házi bazilika (dominicium) volt, s csak az üldözések ideje alatt pusztult el mind. Ezekben az oltár egyszerű négyoldalu vagy kerek asztal volt, melyet abrosszal terítették le az utolsó vacsora emlékére, melyen Jézus a kenyeret és bort megáldván az Oltári szentséget szerze.

Téves tehát az az állítás, hogy már a legelső keresztények gyülekezési helyet: a katakomba volt. Mert a kereszténytan legelső hirdetői és terjesztői először magánházak

éttermeiben, majd különálló házakban gyülekeztek. Péter csodálatos megmenekülése után János házába ment, hol a keresztények még késő éjjel is imádkoztak.

Csak a rendszeres üldözések elől menekültek a keresztények a katakombákba, hol azután nemcsak elvérzett bajtársaik tetemeit rejtették el, hanem azok sírjánál teljesítették istentiszteletüket, s a vértanu sírja egyuttal oltárrul szolgált.

De az elvetett új eszme nem vesztett el a föld alatt. Minden üldözés ellenére csirázott tovább, majd kikelt, fejlődött és mindinkább nagyobb és nagyobb tért hódított oly annyira, hogy nemcsak hatalmas pártfogóra és művelőre akadt.

Nagy Konstantin volt az, ki az új eszme hódításai elé akadályokat nem gördített többé, sőt maga is annak szolgálatába szegődött, minek eredménye az lett, hogy az eszme harcosai otthagya földalatti rejtékhelyeiket, csaknám oly helyről kezdtek gondoskodni, mely alkalmas nagyobb tömeg befogására, s egyuttal oltárknak is alkalmas nyújthatott.

Erre a célra legmegfelelőbb a római világnak egy középülete volt, mely a forumon állott, s részint kereskedelmi ügyletek lebonyolítására, részint törvénykezési helyül szolgált.

Hogy a kereszténység egyházai számára éppen a profán építkezést találta legalkalmasabbnak, annak magyarázata az, hogy földalatti sötét rejtékeiből új építkezési formát nem hozott magával, a meglévők közül pedig csak a kereskedelmi és törvénykezési csarnokok (bazilikák) építkezési modorát használhatták fel leginkább.

Ugyanis ezek a római bazilikák téglánalakú nagy épületek voltak, melyeket két vagy négy oszlopos ugyanannyi csarnokra, hajóra osztott, melyekbe egyrészt a hívek nagyobb tömege is elfért, másrészt az épület egyik vége félkörben (tribunal, apszisz, concha) végződött, hová a püspök széke nyerhetett elhelyezést s ez előtt pedig az oltár is szabadon állott.

Miután a templom apszisra hol a keleti, hol a nyugati oldalon épült, az oltár is ennek megfelelően kelet vagy nyugat felé állott. Csak a IX. században kezdik az oltárt a keleti oldalon elhelyezni, ami idővel általános szokássá vált.

A későbbi építkezési rendszereknél, különösen a középkorban, az oltár teljesen az apszisz fala mellé került s azóta a pap többé nem maz oltár mögött arcal a nép felé, hanem annak hátát fordítva végezte az istentiszteletet.

Ez a hely, hol a keresztáldozat vérműküli

Az első csók.

Pólya László dr. "Fehők" című verses könyvéből.

Az első csók, nászindulója
A valóra dicsőült vágyának.
"Csak egy kis leány van a világon" akkor,
Ha a tavasz hazug cigányai
Két szív hegedűjén összemuzsikálnak.

Az első csók, ajtónyitója
A napsugárba öltözött nyárnak.
...És a szerelem poharába tölti
A tisztelet, a tisztaság borát:
Az első csókja a legelső leánynak.

Az első csók vigasztalója
A megszedett, hervadó ősznek.
És az örömmek kopott bársonyába,
Egy darabja, hogy fényes maradjon,
Az emlék kezei friss virágot szőnek.

Az első csók, északi fény
A téli táj fehér havának.
Az ébredés, a nyugalom ölében
Szívárványról mesél a jelennek.

.....
Szent az első csókja az első leánynak!

módon naponta megismétlődött, a templomnak leglényegesebb része lett és szentélynek nevezetett.

A szentélyt a templom hajójától rácszattal különítették el, hová a miséző papon kívül senkinek, még a császároknak sem volt szabad lépni.

Kezdetben minden templomban csak egy oltár állott, azonban később több mellékoztár is állítottak. De hogy a főoltár szembetűnőbb legyen, a szentély padozatát a hajó padozatának vízszintje fölé emelték.

A román építészeti korszakban az oltár anyaga megváltozott, amennyiben a szokásos egyszerű faasztalt, kőből készült oltár váltja fel, mely a VI. századtól kezdve általánossá lesz, utalva Krisztusra, ki sziklának és rendíthetetlen alapkőnek tartatik. Ez a kőoltár négy lábán nyugó kőalaphól állott, mely alá valamely vértanu ereklyéit helyezték el. Később ilyen ereklye nélkül oltár egyáltalán el sem képzelhető. Ma pedig az ereklye egy különálló négyszögletes oltárköben, az oltár közepén van elhelyezve.

A kőasztal fölé menyezetet (ciborium) alkalmaztatik, mely a mai baldachin alakjának felelt meg. Ezt arannyal, elefántcsonttal vagy emállal és képekkel díszítették s az oltártól függőnnyel vagy ikonostázzsal, antependiummal választották el. A menyezet a földet körülvevő égboltozatot ábrázolta s az ó-szövetségű sántort, valamint Jézus sziklasírját jelképezte. A ciborium tetején feszület állott, mely a pusztában Mózesből felállított érkigyóra emlékeztetett.

A gótikus vagy csucsíves építészet kifejlődésével az oltárok teljes átalakuláson mennek keresztül. Az eddigi menyezetes oltárokat az n. n. szekrény vagy szárnyas oltárok váltották fel, melyeknek feállításánál a szobrász-művészetnek bő alkalom nyílt a bibliai és legenda alakjainak és jeleneteinek nagyszerű előállítására.

A szekrény vagy szárnyas oltár (Flügelaltar, Schreinaltar) az oltár-asztal fölé emelkedő nagyobb négyszögű középszekrényből áll, mely az egész oltárnak főrészt képezi. Ebben a szekrényben vannak a fafaragású szobrok s az oltárnak főképei. Ez a szekrény szárnyasajtókkal kettéfelé nyílik, melyek tábláin képek, sokszor domborművek láthatók. A képek vagy domborművek több szakaszra osztva, rendszeren a szekrény főképére, szobrára, mint a tulajdonképeni templom védszentjének életére vonatkoznak, úgy hogy a szekrényen akár nyitva, akár csukva, ezen képek láthatók. Ilyen szárnyasoltár legnevezetesebb maradványai Kassán, Lőcsén és Bártfán még ma is léteznek, melyeken számos értékes festmény mellett a legremekebb fafaragás-is maradt az utókorra.

Egyesek nézete szerint az oltárépítés a szárnyas oltárokkal érte volna el legelőkeltebb fokát, mely nézet arra vezethető vissza, hogy a szárnyas oltárok felállítására óta speciálisan jellegzetes oltárok nem készülnek, mert a mai oltár mindig a templom építészeti stílusát viseli.

A mai oltár is egy kőasztal, mely rendszeren három lépcsőn áll. Ezek a lépcsők részint az isteni hármasegységet, részint a keresztény tökéletességet (megigazolást, Istentől nyert felvilágosítást és Istennel való egyesülést) jelképezik.

Az oltár legfőbb kellékei: az oltárkö, az oltárkép vagy szobor és szentségház (tabernaculum), meg az istentisztelethez szükséges sokszor kincseket érő egyházi éhényeket rejtő magában. Az oltár fehér abrosszal, oltárterítővel van fedve, mely az áldozati bárány tisztaságának a szimbóluma.

Az oltárterítő sokszor művészies kirolgozású és drága anyaga miatt rendkívül nagy értéket képvisel. Ilyen oltárterítő az, melyet Valvinus, Aupsert érsek számára 835-ben készített. Eleje tiszta aranya, a többi része ezüst, drágakő és szent Ambrus életének jeleneteit ábrázoló festmény. A terítő 8000 aranyba került s ma a milánói Ambrus-templom egyik legértékesebb kincse.

Említésre méltó még az u. n. hordozható oltár (altare portatile), melyet a hittérítők és tábori lelkészek használnak. Ez nem egyéb, mint faramába helyezett oltárkö valamely szent ereklyéjével. Oly nagyságban készül, hogy azon mise alatt az áldozó kebely és az ostya elférhessen.

Kuhárszky László.

REJTVÉNYEK.

1. BETJREJTVÉNY.

Beküldte Nagy István Chicago, Ill.

Ó

2. Pótlórejtvény.

Beküldte Pál Mihályné Hammond, La.

—o	—ajó
—rdó	—rdó
—k	—óza
—a	—aj
—p	—anna
—os	—al
—leza	—ór
—öld	—étra
—reg	—alom
—ene	—al
	—enő
	—lma

3. Tréfás rejtvény.

Beküldte Csöndör Gábor Erie, Pa.
Péter és Pál laknak egy házban. Péter kiment Pál után. Ki maradt a házban?

A megfejtők között három érdekes könyvet sorsolunk ki.

A megfejtések május hó 31-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázatban.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapra és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve beküldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne írjanak.

Május hó 11-én megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései 1. Híthatós; 2. Amerika; 3. 33 perc és 11 másodperc alatt.

Helyesen fejtették meg: Csontos András Pittsburg, Pa.; Ormós József Clev., O.; Csompó Mary Columbus, O.; Doboz István Trenton, N. Y.; Pál Mihályné Hammond, Ind.; Velikay József Malhener, Or.; Szöllősy Dénes Buffalo, N. Y.; Kocsis József Akron, O.; Vadász Ferenc Kulpmont, Pa.; Wagenbals Aranka Chicago, Ill.; Fülöp József Daisytown, Pa.; Szép Imre Elyria, O.; Rózsás Sándor Connorsville, O.; Simkó Jánosné Bridgeport, Conn.; Molnár Péter Dixon, Ill.; Tárcsy Sándor McKees Rocks, Pa.; Horowitz Ella New York, N. Y.

Balácsi József Clev., O.; Csöndör Gábor Erie, Pa.; Orosz Dániel Hilliards, Pa.; Fekete Lajosné Gary, Ind.; Petro Margit Galeton, Pa.; Zsembery Laci E. Pittsburgh, Pa.; Szarka Imre Clev., O.; Zsolnai István Wadworth, O.; Gócsó Flórián Clev., O.; Herk Antalné Detroit, Mich.; Káposztási Györgyné Youngstown, O.; Cser István Akron, O.; Koch Ferencné Chicago, Ill.; Herk Antalné Detroit, Mich.; Bakos Pál Clev., O.; Gegő Sándor Pittsburgh, Pa.; Wenlarts Katy So. Bethlehem, Pa.; Matuscsák Sándorné Scranton, Pa.; Kozma József Clev., O.; Petro Margit Galeton, Pa.; Benkó János Whiting, Ind.; Balogh Péter Whiting, Ind.; Szpiszák Mihály Everson, Pa.; Vadász Ferenc Kulpmont, Pa.; Hajdu Jánosné Milwaukee, Wis.; Csernik S. N. Tonawanda, N. Y.; Bukta Lukács Wharton, N. J.

A pályázaton kitűzött díjakat sorshuzás után Kocsis Józsefné akroni, Horowitz Ella new yorki és Káposztási Györgyné youngstowni előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

Zoltai István. Őszintén sajnáljuk, de ezek nem közlésre való rejtvények. Jobbat is kapunk mi on-tól. Erre várunk.

Zsembery Laci. Ez se sikerült jobban, mint a másik. Ennek nem az a megfejtése, hogy minék, hanem: menek, vagy emenek, esetleg ekemen. A mint látod, öcskös, ezekkel nem sokra mehetünk.

Apró történetek.

Nem akarunk itt neveket említeni. Régen volt, — ne bolygassuk a részleteket — amikor a király több ellenzéki politikust hívatott magához s állítólag esúnyán lehordta őket. Utólag pedig fölment Bécsbe a legszébb baritonhangú magyar politikus is, aki aztán szintén nem valami mosolygó arecal távozott a Burgból. Ennek a híres esetnek alkalmából mesélte el Eötvös Károly a következő históriát. Mária Terézia idejében volt Óbudán egy esinos zsidóleány, akit a hitközségi előljáróság családi haragból megakadályozott abban, hogy a völgyégyé lehessen. A szegény leány mindent megpróbált, de hiába. Nem adták össze a völgyégyével. Erre aztán kapta magát, felment Bécsbe, egyenesen Mária Terézia színe elé. Ott elpanaszolta a baját.

— Derék leány vagy — mondta neki — azé leszel, akit szeretsz. Eredj csak haza, majd elintézem én a dolgodat.

A leány megköszönte szépen és elment. Mária Terézia pedig behívatta az emberét:

— Kérem kedves gróf, utazék azonnal Óbudára, vizsgálja meg ezt az ügyet és ha a hitközség a hibás, büntesse meg őket példásan. Ezennel kinevezem önt kormánybiztosnak.

A gróf megérkezett Óbudára és maga elé citálta a hitközség előljáróit. Kilenc feketeruhás izraelita jelent meg előtte, nagyban hajlongva.

— Kilencen vagytok?

— Nem — felelt az elnök — tizen vagyunk, de a Mónes

A Bástia agarai.

(Folyt. a 9. oldalról.)
ment. Utóljára gazdasági gépeket vett és potom áron adta tovább anélkül, hogy kifizette volna, — menekülnie kellett tehát Amerikába Déznye Aladár pedig most válik a feleségétől. Ő maga vigé s igen megörült, hogy régi barátságunk révén nála kötöttem egy betörés elleni biztosítást évi nyole korona fizetésének kötelezettsége mellett s valósággal megbámult, mikor az üzlet megkötése után egy skatulya Regália-Médiát toltam elé.

De hát hol vannak a cimbe irt agarak?

Háromszáz évvel ezelőtt Báthory fogságából kimenekülre roított Bástia Erdélyre.

Levezi Báthoryt és aztán kéjjel pusztítja a nemes urakat, fölégeti a városokat, falukat,

most nincs itt, mert Pesten van a vásáron.

— No jó, — mondta a gróf s azonnal megvizsgálta az ügyet. Rájött, hogy valóban az előljáróság a hibás és azon melegében mind a kilencere huszonöt botot veretett s megparancsolta, hogy a leányt eskessék

elvez mindent, úgy hogy a parasztok maguk hozzák a szekereket mert nincs mit belefogni s kapával szakgatják fel a földet, mert nincs ekjük. Rettegetes Bástia bosszúja! Őleti az udvarházak lakóit s mikor hírül hozzák, hogy még itt-ott a hegyek között akad egy-egy el nem pusztított nemesi porta, dölőföven vágja oda, hogy azokat "hagyjuk az agaraknak!"

Az agaraknak? Mintha talán azok emberhussal élnének.

És mégis igaza volt: Az agarak pusztították el lassankint azokat az erdélyi urakat is, a kik a nagy mézárulásból megmaradtak.

Most már itt pusztítanak Nagy-Magyarországon. Mert ve-lük jár az ivás, a kártya, a turf és a többi és a többi. A Bástia agarai megvannak ma is, háromszáz év óta.

meg a szíve választottjával.

Az előljárók sajjó kebellet mentek haza, a gróf pedig csomagolt és befogatott, hogy haza utazzék Bécsbe.

E pereben érkezett haza a pesti vásárról az imént említett Mónes.

— Te — mondta neki a felesége — kormánybiztos van itt Bécsből... maga elé citálta az egész előljáróságot... Mindenki ott volt, csak te hiányoztál.

Mónes mohón kérde:

— Még itt van?

— Most indul, Siess!

Mónes magára kapta fekete ruháját és büszkén rohant a vendégfogadó felé, ahol a kormánybiztos lakott. A gróf épp kocsira akart szállani. Mónes odaszaladt hozzá:

— Hála Istennek — kiáltott boldogan vigyorogva — hogy még itt találom, excellenc!

— Mit akarsz?

— Én vagyok, kérem, a Mónes.

— Micsoda Mónes?

— A Mónes. Én is az előljáróságához tartozom.

— Igen? — mondja a gróf — te is?

Azzal rákiált a hajdukra:

— Hát verjétek akkor ő reá is huszonötöt!

És elhajtatott. A Mónesre pedig rárakták a huszonötöt.

Konyhahumoreszk.

(Folytatás a 4-ik oldalról.)

hóskodással, akkor az asszony fogalmát a szónak igazi értelmében tudnók méltányolni!

EDE (megjelenik a jobb oldali ajtóban.)

X-IK JELENET.

Ede, Jenny.

EDE (a konyhába kiáltva): Kedves feleségem, légy szives kéziratomat gyorsan behozni — ott van a konyhaasztalon (eltűnik.)

JENNY: Rögtön, rögtön, Ede! (az asztalhoz megy és keresi) Itt v — (hirtelen mást gondol és hevösen megjed) Istenem — mit tettem! Én — elégettem férjem kéziratát! (Egy székhöz támoanyag.)

EDE (jobbról belépve, az ajtót nyitva hagyva): Nos, Jenny, nem találd? De mi bajod — mennyire elsápadtál — mi lett?

JENNY: Ah — Ede — ne haragudj — képzeld —

EDE: Hát mi történt?

JENNY (magával küzdve): Én — én — én elnézésből — elégettem — a te kéziratodat!

EDE (kezét összecsapva): Elégetted az én kéziratomat! Asszony!

JENNY (sírva borul nyakába): Óh, ne

haragudj rám — a nagy igyekezetben tettem, Ede.

EDE (szenvedélyesen, kétségbeesve fel s alá jár a bal oldalon): Az én darabomat — az én szomorujátékomat megégetted! — Lásd, ennek a te konyhai tudatlanságod az oka. Ti nektek csak táncmulatságok, színházak, álarcos bálók, pompa és fény iránt van érzéketek. Kacéckodtok, kacéskodtok, zongorát kalimpáltok — de a háztartásra, a konyhára, a hasznosra és praktikusra nem ügyeltek. A házi dolog olyan előtetteket, mint valami indiai mese!

JENNY (férje jobb oldalán): Igazad van, belátom — meg akarok javulni — csak légy jó indulattal irányomban. Hát csak egy példányban volt leírva?

EDE: Nem, de a hiábavaló idővesztés —

JENNY (hozzá simulva): Ede — ne haragudj rám —

EDE: Óh — hagyj engem —

JENNY: Nem, nem addig, amíg ismét nyájasan nem nézsz reám. — Nos — neves — ide pillants —

EDE (nevetve): Micsoda pillantás! Most már megértem Ádám apánk bűnét. Ha Éva úgy nézett reá — mint te éppen most reám —

akkor az almába harapás megbocsátható neki (a jobb oldali ajtó felé néz.) De nézd — nézd csak — mit cipelt ott a kutya! (Kiáltva) Káro! Káro! Most elejtette. (Jenny előtt a jobbára levő nyitott ajtóhoz megy, néhány lépést tesz a szobában és egy könyvvel jön vissza.) Ugyan mi ez? — Ah — a te szakácskönyved! Szépen néz ki! Ugy látszik, hogy a Káro lukullusi élvezetek hiányában konyhai tanulmányokat keresett a könyvben.

JENNY: Szégyellem magam. Itélj el!

EDE (megcsókolja): Ez legyen büntetésed, tökéletes szakácsnő! De javulást ígérsz?

JENNY: Szavamat adom, hogy egyre jobban fogom a háziasság szép erényét gyakorolni. Mostantól kezdve az lesz a célom, hogy kifogástalan háziasszony legyek!

EDE: De hol fogunk ebédelni?

JENNY: Ma még a vendéglőbe kell mennünk. Holnaptól kezdve ez a könyv (a szakácskönyvre mutatva) lesz kedvenc olvasmányom.

EDE: Ám azért szakácsnőt mégis keritek!

(Függöny.)

ÁLOM.

IRTA: KEMÉNYFY LUJZA

H AJ, a baba ruhája leesett az udvarba, szaladok, hogy a szél le ne fujja máshová. Futok a pincelejárathoz, ott sines és a lépcsőn sem találok. Hégis csak a pincében kell lenni. Amint lejjebb megyek, fura hang üti meg a fülem. Kíváncsian nézek körül, hát mit látok? Picike ezüst trónon egér- király székel. Ezüst a palástja, ezüst a koronája, ezüst jogar a kezében. És a sok egérke — hü népei — körötte állnak. Kedvesen hívnak meg, maradjak náluk, nem fogom megbánni. Elvisznek magukkal, ma az ő vendégük leszek.

És hogy történt, magam sem tudom, de átbújtam velük a legkisebb repedésen is. Akárcsak a kis egérké. Egy óriási palotában voltunk. Egy-kettő, fent termünk a sok lépcső és egy fényesen kivilágított terembe léptünk. Egy szempillantás alatt lesétálnak a helyükről a szebbnél-szebb babák, az indián is előjön méltóságteljes léptekkel a fogadásunkra. A bájos japán babák legyezőjüket kezesen mozgatva, letípegnek. A kis és nagy vasutak száguldva robognak a sineken. A katonák feszes léptekkel jönnek elő a dobozokból. A teddy bear is le-

cammog, a kutya, a hintaló, a vacsorához. A szobalány-baba a motort láthatatlan soffőr vezeti. És végül felgyulnak a lángok a kis gáztűzhelyen, csörömpöl a szakács-baba és a kukták serényen látnak neki a pompásnak ígérkező

egy nagy barna teddy bearral, bár fura is volt gyerekek...

Csak az indián pipázott nagy nyugodtan a tűz körül. Jayában roptuk a táncot, mikor hármaskopogás hallatszott. Nosza, hamar rendet teremteni! Lett most nagy sürgős-forgás. Az indián álmosan dült neki az üvegszekrénynek. A babák visszasétáltak a helyükre. A kis és nagy vasutak a sineken gyorsan tovarobognak. Kialszik a csepp állomás lámpája. A katonák besétálnak a dobozba. A teddy bearek is a helyükre cammognak. Elalszik a láng a kis gáztűzhelyen, a zongorás halk hangon végzi a dalát.

Hipp-hopp, lent vagyunk az utcán, ott is egy helyről a másikra, mignem az egérkirályhoz érünk. Ott őfelsége megkérdezte, mint mulattam és aztán én is hazafelé vettem az utam. És eifelvedve a babám ruháját, álmosan botorkálok fel a lépcsőn. Egyszerre anyám hangját hallom: "Elly, Elly, gyorsan kelj fel, elkésel az iskolából". És én frissen kiugrok az ágyból. De szép volt, de kár, hogy csak álom volt. Isten veled szép álom, kis egérké, én sietek az iskolába....

KIKIRICS ÉS SZARKALÁB.

Vagy: két bohóc versengése.

SZARKALÁB: Ide viríts, Kikircs! Ezt csináld utánam...

A vadászat.

Mese. — Irta Nehoda Mária, Cleveland, O.

Volt egyszer egy király, aki nagyon szerette a vadászatot. Egyszer olyan kedve kerekedett a királynak, hogy hirül adta az országban, hogy aki rókára akar vadászni, az mind megjelenjen.

Ugy is volt, meg is jelent majd az egész ország népe a nagy vadászatra. Volt is ott nagy öröm, mindenki boldog volt, csak a királyné nagyon bánatos volt, mert ő is köztük volt és ő meg nem szerette a vadászatot, és azon gondolkodott, hogy tudná a királynak a vadászati kedvét elvenni.

Ahogy így gondolkodott, egyszer eszébe jön, hogy ott lakik egy tudós asszony és a királyné összeszedte magát és el is ment hozzá tanácsért, hogy mitévő legyen, hogy férjének a vadászati kedvét elronthassa.

A tudós asszony egy vesszőt adott neki, hogy mikor a király alszik, érintse meg vele a homlokát és akkor majd elmegy a vadásztól a kedve. A királyné úgy is tett, ahogy az asszony mondta. Mikor az ország népe megtudta, hogy a király többé vadászni nem akar, nagyon bánatosak lettek, csak a királyné vigadt.

Látta a királyné, hogy így nem lesz jó és megint a tudós asszonyhoz fordult, hogy adja vissza az ország örömét, meg a király kedvét a vadászathoz. Ugy is volt a dolog, hogy megjött a királynak a vadászati kedve és az országnak az öröme.

KIKIRICS: Megpróbálok, Szarkaláb...

SZARKALÁB: ????

A meseverseny eredménye.

Gyenus Erzsike és Tóth Pista között eldőlt a verseny. A Vasárnap kis olvasói leszavaztak. Gyenus Erzsike 279 szavazatot kapott, Tóth Pista 253 szavazatot. **A VERSENYT TEHÁT GYENUS ERZSIKE NYERTE MEG.** A díjat, egy szép meséskönyvet a mai postával elküldöttük részére. Tóth Pistának csak elismerést és dicséretet küld most Józsi bácsi, de — ha szorgalmasan tanul — még mese-könyvet is kaphat.

János pap országa.

Irta Melegh Margit.

Van egy ország, messzi tengeren át van egy ország. Ottan a házak kalásból vannak csinálva. A csupor meg cukorkából van csinálva. A járdák esokoládéból vannak készítve. A padló tésztából van csinálva. Vvegekkel le van takarva. Amikor valaki enni akar, csak leszedi a fáról és eszik. Ha valaki ruhát akar, kiválasztja a melyiket akarja és felveszi. A esirke, liba, ruca, meg többféle ilyen állatok járnak a járdán. — Ha valaki éhes, vág belőle. Amikor esze, akkor fész esik. De ha jég esik, akkor cukor esik. Az ablakok cukorból vannak és ha valaki akar, akkor csak eszi. Amikor fagyaltot esznek, nem hogy az fizetne, aki eszi, hanem az, aki a fagyaltot adja.

Igy van a János pap országába. Oda csak lusta ember mehet. — Még mielőtt befenne valaki, egy hegyen kell keresztül menni. Ott a hegy tejes rizskásából van. Az az ember, aki dolgozni szeret, annak nem szabad oda fenni.

Most már nem irók, mert már éhes vagyok. Tessék nyugodtan elolvasni.

Kezét esokolja hü kis olvasója:

A villamos vasuton.

Vidéki (a szomszédjához): — Mondja csak kérem, ki az az ur, aki elől igazítja a masinát?

A szomszéd: Az a kocsivezető. Vidéki: Kocsivezető? (Fejeső-válva): Ezt nálunk odahaza lónak hívják.

Az ötletes szerecsenek.

Humoros apróságok.

Egy vidéki városban van egy rövidárkereskedő, aki feltűnően hasonlít gróf Tisza Istvánhoz. A kereskedő — amíg Tisza kormányon volt — ezzel nagyon büszkélkedett, sőt a szakálát és haját szándékosan úgy igazgatta, hogy a hasonlóság még nagyobb legyen. Állandóan künn állt a boltjában s minden ismerőstől, aki arra ment, megkérdezte:

— Ugy-e, nagyon hasonlítok Tiszához?

— Nagyon — mondták az ismerősök és tovább mentek.

Egy ismerőse azonban megállt és így szólt:

— Hát hasonlítasz Tiszához, az bizonyos. De egy óriási különbség mégis van köztetek.

— Ugyan micsoda?

— Az, hogy ha Tisza István megbukik, akkor is Tisza István marad. De te, Fisch Mór, ha te megbukol, belőled Fisch Mór né lesz...

A bécsi humor Fejérváry Gézának a nevével különböző vídám játékokat üzött, míg végre a tábornagy távoztával lezárta a szójáték-sorozatát. A sorozat itt következik.

Tudni kell ehez, hogy Fejérváry nevét Bécsben így ejtik: Fehofahri.

Ime:

Mikor először járt Bécsben, mint miniszterelnök, így hívták: Her-fahri.

Mikor megkezdődött a nagy

heree-hurca, így hívták: Hin-und-her-fahri.

Mikor epés nyilatkozatokat közölt tőle a külföldi sajtó, akkor Feder-fahri lett.

Mikor végül eltávozott, a neve ez lett: Ab-fahri.

Egy festő meséli, busan, a kávéházban.

— Folkelek ma reggel, fiúk és látom, hogy a gyönyörű ezüstfejú új sétatálcám ketté van törve. Micsoda pech!

Kis szünetet tart. Aztán melankólikusan jegyzi meg:

— Tudjátok... egy kicsit rézsze voltam, mikor késő éjszaka hazamentem... és most azt szeretném tudni, ki törte el a botot... én-e (vagy a feleségem)?

Kivételesen két török vídám históriát közlünk. Hőse a Hodja, aki a törököknél körülbelül olyan alak, mint nálunk a Garabonciás diák, Hári János.

Tehát a Hodja egyik napon beállít a móséba (török templom és felmegy a szószékre.

— Híveim! van-e fogalmatok arról, hogy miről akarok beszélni?

— Nincs.

— Hát akkor minek beszéljek! — szólt a Hodja és távozott.

Másnap ismét megjelent a szószéken.

— Híveim! tudjátok-e miről akarok beszélni?

— Tudjuk, — felelték a hívek.

— Hát ha tudjátok, minek beszéljek! — szólt a Hodja és távozott.

Aztán harmadnap ismét előkerült.

— Híveim! tudjátok-e miről akarok beszélni?

— Vanak, akik tudják és vannak a kik nem tudják.

— No hát akkor akik tudják, mondja k meg azoknak, a kik nem tudják, — szólt a Hodja és eltűnt.

A törzsasztalnál bejelentette Eötvös, hogy új irodalmi tervekkel foglalkozik. Nagy irodalmi tervekkel.

— Tíz könyvet akarok írni — mondta, — köztük egyet, a melyben megírom a vezérlőbizottság történetét. Ebben a könyvben megölöm Apponyit.

Valaki, aki talán ok nélkül, de mindenesetre a kelletténél jobban gyűlöli Apponyit, közbe szólt:

— Ha az a könyv csakugyan megöli Apponyit, úgy bátyámról jól tenné, ha legelőször is azt a könyvet írná meg.

Eötvös Károly hamiskásan összehuzta a szemöldökét:

— Mit gondol öcsémuram, nem lehet az ilyen nagy dolgot elhamarkodni. Apponyi még él. Hanem, ha egyszer meghalt, akkor — szól fenyegetően a vajda — akkor megírom azt a könyvet és megölöm őt.

A Hodja megjelent a szultán előtt.

— Felséges uram! enged meg, hogy minden muzulmán-tól, aki fél a feleségétől, öt parát kérhessek. Éhen halok, ha meg nem engeded.

A szultán megengedte és a Hodja gazdag ember lett. Mikor elment a szultánhoz megköszönni, azt mondja a szultán: — No és mivel fogod meghálálni ajándékomat?

— Egy gyönyörű cyprusi rabszolgánót hoztam neked, — feleli hangosan a Hodja.

— Csitt! halkabban — a mellettünk levő szobában van a feleségem, — mondja a szultán.

— Felség! Kérek öt parát! — szól hirtelen a Hodja és a szultán elé tárja az engedély okiratot.

Báró Bánffy Dezső szalma-özvegy korában gyakran eljárógatott a vendéglőbe ebédelni néhány párthivével.

Egy szombati napon, minekutána végignézte az étlapot, hangosan mondta a pincérnek:

— Hozzon nekem, kérem, sóletet!

A vendéglőben levő zsidók (pedig akadt néhány!) kéjesen rezzentek össze e nagy kitüntetésre és Bánffy egyik rajongó híve odasugta:

— Kegyelmes uram, te még ebéd közben is — Bánffy-politikát esinálsz!